

ÅRSREDOVISNING 2012

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Granatådergnejs är Södermanlands landskapssten.

Granatådergnejs är en bergartstyp som bildades då äldre bergarter deformerades och omvandlades, när berggrunden för cirka två miljarder år sedan utsattes för en bergskedjeveckning. Landskapsstenarna utsågs 1989 av Sveriges geologiska undersökning efter förslag från berggrundsgeologer.

Fotograf: Maud Edhager

Dnr 100-406-2013**Innehåll**

Landshövdingen har ordet	2
Organisation	12
Länsstyrelseinstruktion 2 §	13
Länsstyrelseinstruktion 3-6 §§	20
<i>Trafikföreskrifter</i>	20
<i>Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor</i>	21
<i>Lantbruk och landsbygd</i>	28
<i>Fiske</i>	41
<i>Regional tillväxt</i>	44
<i>Infrastrukturplanering</i>	51
<i>Energi och klimat</i>	53
<i>Hållbar samhällsplanering och boende</i>	59
<i>Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd</i>	62
<i>Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar</i>	78
<i>Kulturmiljö</i>	81
<i>Folkhälsa</i>	85
<i>Jämställdhet</i>	88
<i>Integration</i>	92
<i>Övrig verksamhet</i>	104
<i>Organisationsstyrning</i>	105
Personaluppgifter	106
Året i siffror	113
Finansiell redovisning	128
<i>Resultaträkning</i>	128
<i>Balansräkning</i>	130
<i>Redovisning mot anslag</i>	133
<i>Redovisning mot inkomsttitel</i>	136
<i>Tilläggsupplysningar och noter</i>	137

Landshövdingen har ordet

Läget i länet

Stark inflyttning och befolkningstillväxt

Sörmland har under 2000-talet haft en av Sveriges högsta relativa befolkningstillväxter. Fler och fler människor flyttar till vårt län. Den årliga befolkningstillväxten under perioden har varit mellan 1 500 och 2 000 personer per år. Befolkningen kommer enligt preliminära siffror att öka med drygt 2 000 till 274 600 personer. Förutsättningarna är goda att utvecklingen fortsätter under de närmaste 40 åren. Stockholm- Mälardalenregionen förväntas enligt ett alternativ att öka med 1 400 000 invånare fram till år 2050 varav Södermanlands befolkningstillväxt bedöms bli ca 110 000 invånare eller möjligen ännu högre genom beslutet att satsa på Ostlänken.

Mer än halva ökningen har skett i Eskilstuna, men även Nyköping, Strängnäs, Trosa och Gnesta utvecklas positivt. De östra delarna av länet blir allt mer sammanlänkade med Stockholmsregionen och fler flyttar till Södermanland från Stockholms län än omvänt. Pendlingsmöjligheterna är goda och bostadspriserna är förmånligare här.

Många barnfamiljer flyttar till Strängnäs, Trosa, Gnesta och Eskilstuna. Äldre flyttar gärna till Nyköping, Strängnäs och Trosa. Inflyttningen av utlandsfödda är också stor. De nyanlända flyttar framför allt till Eskilstuna, Katrineholm och Flen. Eskilstuna med sin högskola är den enda av länets kommuner som har stor inflyttning i gruppen 20–29 år. I övriga delen av länet är det som i de flesta kommuner utanför storstadsområdena att ungdomarna flyttar från länet.

Den enda kommun som har haft större utflyttning än inflyttning är Vingåker. Även Flen tappar befolkning, detta trots en stor invandring som väger upp utflyttningen. I alla kommuner utom Eskilstuna är andelen äldre större än riksgenomsnittet. Men i Gnesta, Trosa och Strängnäs finns också en stor andel barn och framför allt i Eskilstuna har barnafödandet ökat de senaste åren.

Dålig balans mellan befolkningsutvecklingen och bostadsproduktion

Ett stort strategiskt problem för Södermanlands utveckling är det låga bostadsbyggandet. Samtidigt som antalet nya bostäder minskade till under 0,3 bostäder per ny invånare mot att det borde byggas närmare 0,8 bostäder per ny invånare. Södermanlands bostadsekvation går inte ihop. Länet har brist på bostäder i sju av länets niokommuner. Den akuta bristen börjar närma sig 10 000 bostäder. Det låga byggandet är ett allvarligt hot mot länets utveckling. Sökandet efter lösningar på detta är en av de främsta utmaningarna i länet. De senaste åren har trångboddheten ökat markant. Bristen på bostäder, ökade kostnader för bostäder och den ökade trångboddheten i en stor del av länet har medfört att de betalningssvaga hushållen drabbas hårdast. En av de grupperna är nyanlända, där det blir svårare och svårare att tillgodose deras behov av bostäder, vilket medför att svårigheter att kunna ta emot fler nyanlända.

En av rikets besvärligaste arbetsmarknadssituationer

Södermanland har återigen gått in i en lågkonjunktur med fler arbetslösa och färre lediga platser. Arbetsmarknaden i Södermanland har försämrats och arbetslösheten är nu 11,6 procent. I riket som helhet var motsvarande andel 8,9 procent. I Sverige hade Gävleborg, Blekinge och Södermanland län landets högsta arbetslöshet. Betydligt fler män än kvinnor är arbetslösa och i likhet med vad som skedde 2008/2009 är det främst industrin som drabbas.

Företagsamheten

Under perioden 2006 - 2010 har utvecklingskraften i länet främst kommit från små och mindre företag med mindre än 500 anställda. Främst företag som drivs och ägs av kvinnor Under perioden 2006 – 2010 ökade företag under 500 anställda, som drivs och ägs av kvinnor sin

omsättning med 51 procent, lönerna med 42 procent och sysselsättningen med 23 procent. Antalet nya företag som kvinnor startade ökade med drygt 15 procent. Motsvarande situation för företag under 500 anställda, som drivs och ägs av män innebar en omsättningsökning med 9 procent, löneökning med 10,4 procent, och en ökning av sysselsättningen med 0,4 procent. Antalet nya företag som män startade ökade med 6 procent. Inom dessa områden har Södermanland haft en betydligt bättre utveckling än i riket, men mönstret är detsamma på nationell nivå. Länets långsiktiga satsning på att synliggöra och driva utvecklingsprojekt med fokus på kvinnors företagande har varit strategiskt framgångsrikt.

Södermanland är ett tätortsnära landsbygdslän med hög sysselsättning inom de agrara näringarna. Indirekt sysselsätter de agrara näringarna drygt 11 procent av arbetskraften, trots att jord- och skogsbruket står för mindre än två procent av sysselsättningen. Det finns 23 000 småföretagare i Södermanland, varav knappt hälften på landsbygden. 30 procent av länsinvånarna är bosatta på landsbygden inklusive de mindre tätorterna.

Året i korthet

Länsstyrelsens övergripande prioritering har sedan några år sammanfattats i tre likvärdiga områden.

1. Myndighetsutövningen
2. Fördelning av de medel som länsstyrelsen förfogar över; omkring 650 mnkr per år
3. Ta fram och analysera kunskapsunderlag inom Länsstyrelsens ansvarsområden som ett efterfrågestyrt stöd till egna eller andras verksamhetsområden.

Ambitionsnivåerna i de många uppdragen från regeringen fastställs med utgångspunkt i denna prioritering.

Under slutet av året har länsledningen initierat ett fördjupat strategiarbetet med följande utgångspunkter.

Utgångspunkt 1: Hela länsstyrelsens verksamhet skall ses som en resurs för länets utveckling. (En del i att se möjligheterna)

Utgångspunkt 2: Verksamheten skall utgå från länets behov (Också möjlighetsinriktat)

Det pågående strategiarbetet kommer att leda till en mer fördjupad och förfinad prioritering av Länsstyrelsens verksamhet.

Som framgår av den särskilda redovisningen (länsstyrelseinstruktionen 2§) har vi i huvudsak kunnat följa vår prioritering.

Ambitionen inför 2012 var ett balanserat resultat. Denna ambition har kunnat fullföljas och inför 2013 har Länsstyrelsen ett anslagssparande på 241 tkr och ett resultat på +196 tkr. Detta måste betraktas som mycket tillfredsställande mot bakgrund av att ekonomiska konsekvenserna av förändringarna när det gäller koncentrationsärendena och MPD, Miljöprövningsdelegationen, visade sig bli oväntat stora; en minskning av anslaget med 2 806 tkr. Det ekonomiska läget inför 2013 innebär behov av en fortsatt minskning av lönekostnaderna vilket i sin tur innebär fortsatta höga krav på cheferna och övriga medarbetare när det gäller prioriteringar.

Länsstyrelserna utgör, när det gäller IT, ekonomiadministration, löneadministration, gemensam information med mera i praktiken en koncern. Den utvecklingen kommer att fortsätta och utvecklas så att vi kan dra nytta av de rationaliseringsvinster som är syftet med förändringen. Gemensamma utvecklingsinsatser kräver regelmässigt stora arbetsinsatser under kort tid vilket kan påverka den löpande verksamheten. En sådan insats är övergången till ett gemensamt intranät.

Länsstyrelsen har under flera år försökt utveckla samverkan med övriga län i Stockholm-Mälarenregionen. Ett antal projekt pågår (Landsbygdsfrågor, stöd när det gäller upphandling och personalfrågor från Länsstyrelsen i Stockholms län, stöd inom bostadssektorn till Länsstyrelsen i Gotlands län, samverkan kopplad till Mälaren med mera) men en mer systematisk samverkan har uteblivit. Frågan kommer att diskuteras med övriga län samtidigt som ambitionerna naturligt påverkas av förslagen från utredningen om den regionala statliga förvaltningen.

Länsstyrelsen har förberett organisationen och personalen på de eventuella kommande förändringarna genom rådslag kopplat till en målbild "Länsstyrelsen i Stockholm-Mälarenregionen år 2015". Detta utvecklingsarbete kommer att fortsätta inom ramen för arbetet med den fördjupade strategin.

Prioriteringen av myndighetsutövningen har kunnat fullföljas. Särskilt bör nämnas goda prestationer i samband med att pågående tillståndsärenden avslutades eller överlämnades till Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala län respektive Länsstyrelsen i Stockholms län. För tredje gången har vi satt upp mål för handläggningstiderna inom ett antal för länsstyrelserna utvalda ärendegrupper. Med något undantag har målen kunnat uppnås även om det fortfarande finns oklarheter när det gäller mätmetoderna. I övrigt har ärendebalanser och handläggningstider kunnat bibehållas på gällande nivå eller minskat. Detta är ett bra betyg åt våra jurister, experter och handläggare. Denna positiva trend har varit särskilt tydlig när det gäller plan- och byggbesvär, djurskyddsärenden, antikvariska ärenden, delar av Landsbygdsprogrammet, Leader samt Miljöprövningsdelegationens tillståndsärenden inför överlämnandet av ansvaret.

Vi har i huvudsak kunnat genomföra planerad tillsyn till exempel när det gäller alkohol/tobak, djurskydd och livsmedel inklusive primärproduktionen, en allt större del av miljöskyddstillsynen samt tillsyn inom naturvården (dammtillsyn, beslutstillsyn) samt plan- och byggtillsynen. I övrigt har vi i huvudsak klarat vår händelsestyrda tillsyn.

De planerade tillsynsinsatserna inom djurskyddsområdet har fortsatt kunnat öka genom det nya system som har utarbetats inom funktionen. De planerade kontrollerna som utförts har utgjorts av fullständiga kontroller med hög kvalitet. Andelen planerade kontroller i jämförelse med så kallade anmälningsärenden har ökat och målet om 50 procent av samtliga kontroller har uppfyllts. Det innebär att verksamheten numera bedöms ligga på en högre nivå än när kommunerna hade ansvaret.

Inom natur- och miljöområdet har Länsstyrelsen särskilt prioriterat att effektivisera prövning och tillsyn genom planering och styrning av ärendeprocesser. Ambitionerna när det gäller miljöskyddstillsyn har kunnat öka genom de frigjorda personalresurserna efter MPD-förändringen. Länets utveckling hämmas i betydande omfattning av att delar av de centrala stadskärnorna utgörs av förorenade markområden. Länsstyrelsen prioriterar därför insatser för att öka kompetensen hos kommunerna inom detta område.

Länsstyrelsen har i sitt arbete med skydd av natur prioriterat att fatta beslut om nya naturreservat och bildades fyra nya naturreservat, huvudsakligen skogsmark samtidigt som tre reservat har ombildats. Arbetet har försenats på grund av utökade krav på samråd med Naturvårdsverket. Mot bakgrund av flera stora pågående reservatsärenden ser vi ser med oro på det förhållandet att det råder brist på medel för köp av mark. Insatser har gjorts för att även länet indirekt via trepartsavtal skall komma i åtnjutande av det så kallade ESAB-paketet f.d. Sveaskogpaketet. Förslagen kan komma att bli av stor betydelse för att närma sig det ännu ej uppnådda målet om skydd av värdefull skogsmark enligt den gällande Skogsstrategin.

Goda resultat har nåtts genom de pågående naturvårdsprojekten Svärtaån, Kiladalen, Mälarprojektet. LIFE Crassus (flera länsstyrelser i samverkan för att skydda den tjockskaliga målarmusslan) samt de för flera länsstyrelser gemensamma bränningsstudien Eldskäl.

Ett viktigt mål har varit att effektivisera och sänka kostnaderna för skötsel av skyddade områden. Detta har resulterat i en bättre balans mellan tillgängliga resurser och kostnaderna för skötselåtgärderna ”Värna - Vårda - Visa”, ett regionalt handlingsprogram för arbetet med skyddad natur har börjat präglade verksamheten. Inom det löpande skötselarbetet har basnivån i skyddade områden prioriterats vilket lett till att fler reservat är skyltade och gränsmarkerade.

Projektet Miljösamverkan Södermanland ska bidra till en effektivisering av miljöskyddstillsynen i länet genom samutnyttjande av medverkande aktörers kompetens och resurser till att utifrån

rådande lagrum säkra likvärdiga bedömningsgrunder. Verksamheten har fortsatt utvecklats positivt.

Tillsynen av kommunerna inom alkohol- och tobaksområdet har ökat med stöd av de rutiner (tillsyn och löpande granskning) som utvecklats inom det nationella tillsynsprojektet där Länsstyrelsen var projektansvarig. Nuvarande ambitionsnivå är att varje kommun skall få ett tillsynsbesök minst vartannat år. Den förebyggande ANDT-verksamheten har kunnat utvecklas genom att allt fler kommuner inrättar folkhälsoplanerare. Insatser mot droger har ökat med stöd av det regionala nätverket DrogSAM.

Utbetalningen av jordbrukarstöden bedömdes som en av de större riskerna inom den totala verksamheten mot bakgrund av de tidsmässigt var nödvändigt att hanteras samtidigt som de arbetskrävande återkraven. Desto mer glädjande är att Länsstyrelsens utbetalning av både gårdsstöden och miljöersättningarna låg över den nationella målsättningen samtidigt som alla återkrav som orsakats av blockinventeringen har hanterats. Det noteras särskilt att andelen brukare som sökt sina jordbrukarstöd via SAM Internet har utnyttjats på en mycket hög nivå, över 99 procent. Länsstyrelsen lade ner ett stort arbete på utbildning och hjälp till lantbrukare inför ansökningsförfarandet

Anslutningen till projektet Greppa Näringen har fortsatt att öka som en följd av en medveten prioritering, bland annat via flera nybildade vattengrupper. Trots särskilda insatser har efterfrågan minskat för rådgivning inom ekologisk produktion. Länsstyrelsens insatser för att minska handläggningstiderna inom Landsbygdsprogrammet har inte kunnat genomföras som planerat då flera tidskrävande revisioner och förskingring inom två av Länsstyrelsen administrerade Leader-områden tagit en stor del av resurserna i anspråk.

Länsstyrelsen tillsammans med Viltförvaltningsdelegationen har tagit fram en målsättning för älg och påbörjat arbetet med framtagandet av en förvaltningsplan för vildsvin. Den nya älgförvaltningen har medfört ett omfattande arbete med bildandet av nya älgförvaltningsområden och utbildning av de nya älgförvaltningsgrupperna.

Länsstyrelsens insatser inom fiskeområdet innebär bland annat en fortsatt satsning på att bilda fiskevårdsområden för att utnyttja den potential som finns inom länet. Prioriteringen har kompletterats genom insatser när det gäller röjning av vandringshinder samt stöd till Fiskeområde Kustlinjen.

Länsstyrelsens särskilda satsningar på bredband inom landsbygdsområdet de senaste åren har resulterat i ett ökat intresse att genomföra projekt och att länet har fått tillgång till betydande investeringsbelopp. Som exempel kan nämnas att Länsstyrelsen beslutat om medfinansiering av projekt på närmare 10 mnkr, d.v.s det belopp som tilldelats inom ramen för Landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsens kartläggning över bredbandsläget i länet. ”Bredband på landsbygden – lägesbeskrivning 2012” förväntas bli ett viktigt underlag för fortsatta satsningar.

De prioriterade arbetsinsatserna inom regional utveckling har främst varit kopplade till landsbygdens utveckling. Detta är i enlighet med den överenskomna rollfördelningen mellan Länsstyrelsen och Regionförbundet Sörmland. Inom landsbygdsutveckling har de viktigaste frågorna varit bredbandsutbyggnad, Sörmländsk mat, kommersiell service och betaltjänster. Prioriteringen har gjorts utifrån att tillgång till grundläggande samhällsservice är avgörande för möjligheten att kunna bo och verka på landsbygden. Kopplingen mellan besöksnäring och mathantverk har bedömts vara en strategisk utvecklingsfråga där länet har en outnyttjad potential. En annan prioriterad fråga har varit det uppdrag som Länsstyrelsen fått av Regionförbundet att genomföra programmet Främja kvinnors företagande 2011-2012.

Insatserna sker i samverkan med Regionförbundet enligt en tydlig rollfördelning symboliserad av det gemensamt bildade Tillväxtrådet för länet (Länsledningen, Regionförbundet och företrädare för näringslivet).

Vårt arbete med Landskapsstrategin har gått vidare genom att resultatet av remissomgången till kommunerna har överlämnats till Regionförbundet Sörmland som ett underlag till det fortsatta arbetet med Sörmlandsstrategin.

Arbete med jämställdhetsfrågorna har tidigare varit koncentrerat till projektet Kvinnors Företagande, de så kallade våldsuppdragen samt utbildningsinsatser inom Mänskliga rättigheter. Genom anställningen av en särskild sakkunnig har arbetet breddats. Länets jämställdhetskommitté har aktiverats och lagt fram ett antal förslag som nu bearbetas samtidigt som Länsstyrelsen har påbörjat en strategisk diskussion om vilka av Länsstyrelsens arenor som skall prioriteras för fördjupade insatser.

Inom den översiktliga fysiska planeringen har skett och pågår betydande förändringar av betydelse för samspelet mellan Länsstyrelsen och kommunerna: Vindkraft, strandskydd, den nya vattenförvaltningen, energi- och klimatstrategi, klimatanpassning samt inte minst den nya Plan- och bygglagen. Efter att tidigare ha genomfört betydande utbildningsinsatser prioriteras nu ärendehantering, bostadsförsörjningsfrågor, översiktsplanering genom de sammanfattande redogörelserna, planeringsunderlag kopplat till bland annat till klimatanpassningen, struktureringen av geodata samt det utvidgade strandskyddet.

Länsstyrelsen har beslutat om utvidgat strandskydd när det gäller Eskilstuna kommun (Mälaren), Trosa, Oxelösund och Nyköpings kommuner (Östersjön) medan förslag diskuteras när det gäller Strängnäs kommun (Mälaren) samt Flens, Gnesta och Nyköpings kommuner (Båven). En särskild bostadsberedning med företrädare för byggbranschen, kreditinstitut, fastighetsägare, kommunerna, Regionförbundet Sörmland har med Länsstyrelsen som sammanhållande tagit fram en åtgärdsplan med 28 förslag som nu bearbetas inför framtida sammanhållna insatser för att öka bostadsbyggandet. Bostadsstödet, ca 21 500 tkr har i huvudsak gällt stöd till äldreboende (16 400 tkr), solceller (3 300 tkr) och radon (1 600 tkr)

Det glädjande beskedet om Ostlänken innebär redan nu en beredskap för särskilda insatser inom planområdet, kulturmiljön och miljöområdet med flera områden. I dialog med Länsstyrelsen i Östergötlands län samt berörda kommuner diskuteras hur resursfrågan skall hanteras.

Kommunernas nya ansvar för besluten när det gäller strandskyddsdispenser har inneburit att 116 beslut har granskats. Endast elva av kommunernas ärenden har ifrågasatts av Antalet justeras Länsstyrelsen vilket är ett gott betyg för dialogen. När det gäller de nya s.k. LIS-områdena (landsbygdsområdena inom strandskyddat område) har dialogen med ett par av kommunerna indikerat en skillnad mellan kommunernas förväntningar och den nya lagens faktiska innehåll.

Länsstyrelsens bostadsmarknadsanalys har rönt stor uppskattning inte minst bland kommunerna. Analysen är tillsammans med miljömålen, miljöövervakningen, energi- och klimatstrategin, vattenförvaltningen, skogsstrategin den sammanfattande redogörelsen för översiktsplaneringen Landskapsstrategin Länsstyrelsens starkaste analytiska instrument. Dessa instrument har stor betydelse för Länsstyrelsens roll inom den Plan- och bygglagen. Bostadsmarknadsanalysen tar även upp de nyanlända flyktingarnas bostadssituation, ett anslag som kommer att utvecklas ytterligare.

Arbetet med de regionala miljömålen fortsätter och vi noterar att dessa i allt större omfattning får genomslag när det gäller berörda verksamheter (Landsbygdsprogram, fiske, miljöskyddet inklusive vattenförvaltningen samt den fysiska planeringen). Länsstyrelsen inlett arbetet med att

ta fram ett särskilt åtgärdsprogram kopplat till miljömålen fram till 2020 (delprogram Klimat-Luft-Bebyggd miljö, Landmiljö, Vatten och Gifter och strålning). Programmet kommer att bli av stor vikt när det gäller en koncentration av åtgärderna under perioden. Ett förslag till ett miljömålsråd för att ytterligare förstärka samverkan inom länet, bland annat som stöd till programmet, är under diskussion. Årets miljömålskonferens bedömdes så lyckad att den planeras bli årligt återkommande.

Arbetet med att genomföra den beslutade Energi- och klimatstrategin och dess åtgärdsprogram fortsätter inom ramen för arbetet med åtgärdsprogram för miljömålen genom projektstöd och regionala dialoger. Naturvårdsverkets arbete med Färdplan 2050 har kunnat integreras i arbetet.

Inom kulturmiljöområdet har Länsstyrelsen ett särskilt samordningsansvar för alla länsstyrelser, inklusive samverkan med RAÄ samt Kulturrådet. Denna nationella ambition har ytterligare utvecklats. Länsstyrelsens fleråriga arbete med ett kulturmiljöprogram är nu i ett slutskede och programmet bedöms bli ett mycket viktigt instrument när det gäller inriktningen av insatser inom arkeologin, fornvården och byggnadsvården samt inte minst ett viktigt bidrag till länets kulturplaner.

Vi har inom samhällskydd och beredskap prioriterat samverkan och samordning mellan Mälarlänen via ordförandeskap i länens samverkansnätverk (ÖSAM). Länsstyrelsen har fokuserat på att utveckla länets samlade krisledningsförmåga genom att tillsammans med länets aktörer påbörja en process att förändra krisledningsråd och underliggande nätverk. Vidare har Länsstyrelsen prioriterat fördjupade analyser av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser samt förmågebedömningar i syfte att kunna få till stånd kvalitetshöjning och förbättrade beslutsunderlag.

Såväl den tidigare som den nya länsledningen har identifierat integrationsfrågan som en av de viktigaste framtidsfrågorna för länets utveckling. Södermanland är ett av de län som under hela 2000-talet har tagit emot flest nyanlända i förhållande till sin folkmängd. Samtidigt har länet en arbetsmarknadssituation där arbetslöshetssiffrorna är bland de högsta i landet och bristen på av bostäder, särskilt hyresrätter, är stor. De flesta nyanlända tas emot i länets västra kommuner där arbetslösheten är betydligt högre än i länets övriga delar.

Det arbete som prioriterats är insatser och dialog gentemot kommunerna för att teckna nya avtal om flyktingmottagning och avtal om mottagning av ensamkommande barn. Länsstyrelsen har även bedrivit en kampanj ”Anställ kompetensen Sörmland” för att öka arbetsgivares intresse för utlandsfödda som kompetensresurs. Det arbetet har skett inom ramen för Tillväxtrådet.

Ambitionen att få till stånd avtal med kommunerna om ökad mottagning enligt länstalen har inte uppnåtts, främst genom att länet redan har ett högt mottagande i kombination med att en betydande antal anhöriga väntas till länet under 2013. Förhoppningen är att det nya Integrationsråd med deltagande från kommunledningar, Arbetsförmedling och Migrationsverket ska leda till ett mer långsiktigt och övergripande arbete och att målen för länstalen nås.

Medarbetarenkäten visar i stort sätt samma värden som tidigare. Positiva värden redovisas för ledarskap, hälsa och fysisk arbetsmiljö men sämre värden för sammanhållande krafter och psykosocial arbetsmiljö. Den största förändringen är en stor ökning av värdena för upplevd otrygghet relaterat till rädsla att bli av med arbetet. Detta kommer att undersökas närmare.

Den totala sjukfrånvaron har minskat något, från 3,6 till 3,4 procent. Den korta sjukfrånvaron (under 60 dagar) har minskat från 1,9 till 1,8 procent. Kvinnor över 50 år har genomgående högre

sjukfrånvaro än övriga grupper. Personalomsättningen mätt som andel slutade/antal tillsvidareanställda uppgick till 13,6 procent, en tydlig höjning jämfört med 2011 då motsvarande värde var 8,7 procent. Länsstyrelsen har en hög andel visstidsanställda, i genomsnitt 13 procent, vilket innebär betydande insatser för introduktion.

Regeringskansliet har med början med årsredovisningarna för 2010 genomfört en samlad återföring av länsstyrelsernas redovisningar och resultat med bedömningarna arbete återstår, bristande information, godkänd eller väl godkänd. I syfte att utveckla dialogen har Länsstyrelsen gjort motsvarande bedömning av ett antal områden enligt bilag. Principen är att samtliga områden skall vara godkända och särskilt prioriterade områden väl godkända och då med motivering. Den samlade bedömningen av de 21 områdena innebär 5 väl godkända och 16 godkända. Bedömningen överensstämmer i huvudsak med Länsstyrelsens prioritering.

Inom tre områden som inte ingår i Regeringskansliets bedömning: Den samlade myndighetsutövningen, internt stöd/service samt personalanalysen är Länsledningens bedömningen Väl Godkänd. Motiveringen för dessa tre områden är att prioriteringen av myndighetsutövningen har slagit igenom i samtliga verksamheter, det interna stödet/service har kunnat rationalisera och effektivisera sin verksamhet med fortsatt höga betyg från övrig verksamhet samt att personalanalysen är ett fortsatt gott stöd för det personalstrategiska arbetet.

Den sammanfattande bedömningen av Länsstyrelsens resultat under 2012 är att det är godtagbart och i förhållande till de tilldelade resurserna ett gott resultat. Den positiva bedömningen beror på personalen som, i en många gånger pressad arbetssituation, gör mycket goda och lojala insatser till stor nytta för invånarna i vårt län.

Liselott Hagberg

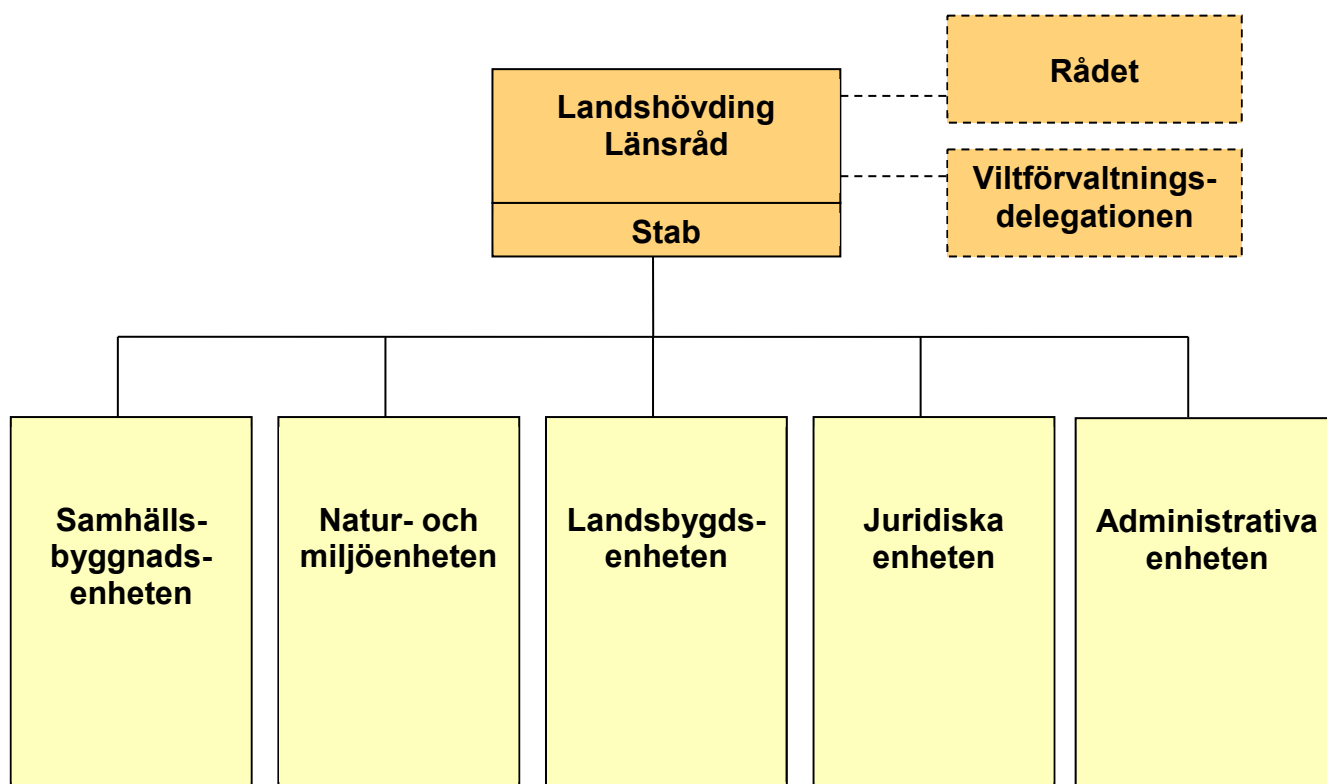
Länsstyrelsens egen bedömning av redovisningen

Länsledningen har gjort en bedömning av verksamheternas arbete.

Verksamhetsområde	Betyg	Motivering
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor		Godkänd
Lantbruk och landsbygd		Väl godkänd
Lantbruk		Väl godkänd
Landsbygd		Väl godkänd
		Utbetalningsläget och återkraven Prioriteringarna och myndighets- utövningen.
Fiske		Godkänd
Vilt och rovdjursförvaltning		Godkänd
Regional tillväxt		Godkänd
Allmänt		Godkänd
Samverkan med Regionförbundet		Väl godkänd
		Tydlig rollfördelning och tät samverkan
Infrastrukturplanering		Godkänd
Energi och klimat		Godkänd
Hållbar samhällsplanering och boende		Väl godkänd
		Bra prioriteringar, väl utförd myndighetsutövning, nationellt intressant Landskapsstrategi och stark bostadsanalys
Naturvård, miljö- och hälsoskydd		Godkänd
Naturvård		Godkänd
Miljö- och hälsoskydd		Godkänd
Miljömålen		Godkänd
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar		Godkänd
Kulturmiljö		Godkänd
Folkhälsa		Godkänd
Jämställdhet		Godkänd
Integration		Godkänd

Ej bedömda av regeringskansliet

Personaluppgifter	Väl godkänd	Bra analys
Intern service på bra nivå till låg kostnad	Väl godkänd	Flexibel och positiv inställning till förändringar
Myndighetsutövningen generellt	Väl godkänd	Prioriteringen har fått genomslag inom i praktiken samtliga områden.

Organisation

Länsstyrelseinstruktion 2 §

Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar

Länsstyrelsen ska utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande och inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Länsstyrelsen ska främja länets utveckling och noga följa tillståndet i länet samt underrätta regeringen om dels det som är särskilt viktigt för regeringen att ha vetskap om, dels händelser som inträffat i länet.

Länsstyrelsen ska vidare ansvara för de tillsynsuppgifter som riksdagen eller regeringen har ålagt den. Förordning (2008:1346).

1. Länsstyrelsen ska redovisa sina insatser och göra en bedömning av uppnådda resultat för sin uppgift att verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

Länsstyrelsens prioriteringar har under de senaste åren inneburit att i första hand säkerställa myndighetsutövningen med rimliga handläggningstider samt att dessutom se till att olika former av bidragsmedel också betalas ut på ett effektivt och rättssäkert sätt. I denna prioritering ingår även utvecklingsinsatser som stödjer de berörda verksamhetsområdena.

I prioriteringen ingår vidare att ta fram och analysera kunskapsunderlag inom Länsstyrelsens ansvarsområden som stöd till egna och andras verksamhetsområden.

I Länsstyrelsens ambitioner ingår även att på ett målmedvetet sätt arbeta med länets utveckling i samspel med länets kommuner och Regionförbundet Sörmland samt inom denna ambition verka för samordning mellan olika statliga sektorsintressen.

Inom ramen för ovanstående prioriteringar bestäms ambitionsnivåerna för de särskilda regeringsuppdragen.

Bedömningen av Länsstyrelsens verksamhet och resultat måste göras mot bakgrunden av följande faktorer.

1. De ekonomiska förutsättningarna är osäkra mot bakgrund av att Länsstyrelsen i stor omfattning är beroende av beslut från andra statliga myndigheter vilka ofta meddelas mycket sent i planeringsprocessen.
2. Förändringarna när det gäller koncentrationen av vissa ärendegrupper samt Miljöprövnings-delegationens verksamhet har varit kända när det gäller ikraftträdande. Däremot föreligger fortfarande oklarheter om förändringarnas praktiska konsekvenser vilket självfallet påverkar verksamheten.
3. Länsstyrelsen berörs av ett stort antal pågående utredningar eller lagda förslag som berör verksamheten. Även om konkreta förändringar inom dessa områden inte är påbörjade skapas en känsla av osäkerhet som påverkar personalen och därmed verksamheten.

Som framgår av den sammanfattande redovisningen är bedömningen att Länsstyrelsens arbete, givet de redovisade förutsättningarna, även under 2012 på ett bra sätt kunnat följa sina prioriteringar.

De fem viktigaste insatserna kopplade till de nationella målen under 2012 kan beskrivas på följande sätt.

1. Länsstyrelsens prioritering av myndighetsutövningen har kunnat fullföljas. Ärendebalanser och handläggningstider visar en positiv trend. Detta har kunnat ske trots totalt sett oförändrade reella resurser och trots den mycket låga pris- och löneomräkningen.
2. Samverkan med kommunerna inom den översiktliga planeringen har kunnat utvecklas kopplat till förändringen av Plan- och bygglagen. Exempel på detta är att den samlade redogörelsen fungerar som stöd till kommunerna, utvecklade dialoger när det gäller vindkraft, strandskydd, vattenförvaltningen och byggande genom bostadsanalysen samt en fortsatt dialog kopplat till styrdokumentet Landskapsstrategin.
3. Länsstyrelsens fortsatta insatser inom integrationsområdet, både det som gäller ansvaret för avtalstecknandet med kommunerna samt samordningen av Samhällsinformation och SFI. Detta har varit en medveten prioritering till följd av reformen 2011/12. Även om länstalen inte har uppnåtts ännu finns förhoppningar om att detta kommer att ske under de närmaste åren.
4. Utbetalningen av jordbruksstöden som efter en mycket noggrann planering kunde genomföras på ett mycket bra sätt.
5. Samverkan med kommunerna och Regionförbundet Sörmland (se även pkt 2 och 3) som med respekt för rollfördelningen har fortsatt på en hög ambitionsnivå genom landshövdingens kommunbesök, särskilda tematiska överläggningar i skilda frågor samt bildandet av Tillväxtrådet.

Den sammanfattande bedömningen av Länsstyrelsens resultat är att det är godtagbart och i förhållande till de tilldelade resurserna motsvarar ett gott resultat.

Areella näringar, landsbygd och livsmedel utgiftsområde 23

Sysselsättning	2012	2011	2010
Antal kvinnor sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal kvinnor sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		9	9
Antal män sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal män sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		16	16
Antal sysselsatta utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till totalt antal sysselsatta i länet (avser dagbefolkning) (%).		13	13
Nyföretagande	2012	2011	2010
Antal nystartade företag av kvinnor utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		13,5	11,9
Antal nystartade företag av män utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		26,2	24,9
Antal nystartade företag utanför tätort (på landsbygden) i förhållande till nyföretagande i länet (%).		39,7	36,8

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Kommentar kring ovanstående indikatorer**Sysselsättning**

Södermanland har haft en gynnsam sysselsättnings- och befolkningsutveckling på landsbygden under de senaste åren. När sysselsättningen ökade med 2,7 procent i alla branscher mellan 2010 och 2011, ökade sysselsättningen inom de agrara näringarna med över 15,1 procent. I jämförelse med en stor del av landet (-1,1 procent) har befolkningsutvecklingen på landsbygden i Södermanland ökat mellan 2005 till 2010 med 1,0 procent. Andelen kvinnor och män är oförändrat enligt tabellen men det är svårt att se en trend på så kort tid.

Länsstyrelsens prioriterade satsningar på landsbygden är Matstrategin och besöksnäringen. Det samlade värdet av mat i länet från Jord till bord, omsatte år 2010 drygt 5 miljarder kronor. Det fanns 3000 företag och 9 500 årsarbetskrafter.

Nyföretagande

Antalet nya företag på landsbygden ökade mellan 2010 och 2011 med 2,9 procent och ökningen var högre för kvinnor än män. Troligen är procenttalet högre än vad som står i tabellen för kvinnor eftersom de företag där både mannen och kvinnan startar företaget registreras på mannen. Det hade varit tydligare om även dubbelägda företag registrerades separat. Tendensen är att fler kvinnor startar företag och inom nya näringar.

Länsstyrelsen har arbetat med programmet Främja kvinnor och under de senaste åren har landsbygdsföretag prioriterats vilka kan ha bidragit till ökningen.

Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik utgiftsområde 18

Detaljplaner	2012	2011	2010
Antal överprövade detaljplaner		0	1
Antal upphävda detaljplaner		1	0
Strandskyddsdispenser	2012	2011	2010
Antal strandskyddsdispenser som länsstyrelsen har överprövat		11	13
Antal strandskyddsdispenser som länsstyrelsen har upphävt		4	4

Källa: Boverket,

2010: Uppföljning av strandskyddsbeslut 2010. Naturvårdsverket ärendenr NV-00711-11, tabell 5

2011: Uppföljning av strandskyddsbeslut 2011. Naturvårdsverket ärendenr NV-00289-12, tabell 4

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Detaljplaner

Ingen kommentar

Strandskydd

Uppgifter för 2012 är att 24 dispenser överprövats och 12 har upphävts. Det innebär en fördubbling av överprövningar och en tredubbling av upphävda dispenser. Det finns inget entydligt svar på varför ökningen skett men siffrorna är relativt låga sett ur ett nationellt perspektiv.

Allmän miljö- och naturvård utgiftsområde 20

Biologisk mångfald	2012	2011	2010
Markåtkomst produktiv skog, antal hektar	145	-367	880
Förekomst av rovdjur i länet	2012	2011	2010
Antal vargrevir med föryngringar		0	0
Vattenmiljö	2012	2011	2010
Antal ytvattenförekomster som uppnår hög eller god ekologisk status i förhållande till totala antalet i länet (%).	24	24	24
Antal grundvattenförekomster som uppnår god kvantitativ status i förhållande till totala antalet i länet (%).	100	100	100
Antal grundvattenförekomster som uppnår god kemisk status i förhållande till totala antalet i länet (%).	99	99	99
Mark	2012	2011	2010
Antal sanerade objekt i förhållande till inventerade objekt i riskklass 1 (%).		27	38
Förnybar energi	2012	2011	2010
Installerad effekt MW (megawatt) i vindkraftverk.		3,5	1,4
Producerad el, antal MWh (megawattimmar) som kommer från vindkraft.		Sekretess	Sekretess

Källa: Naturvårdsverket,

2010: Ulv i Skandinavien, statusrapport för vintern 2010-2011. Hogskolen i Hedmark Oppdragsrapport nr 1-2011

2011: Varg i Skandinavien och Finland, slutrapport från inventering av varg vintern 2011-2012. Högskolan i Hedmark Oppdragsrapport nr 6-2012

VISS-databasen, Havs- och vattenmyndigheten, EBH-databasen

Vindkraftsstatistik 2011 (Statens Energimyndighet ES 2012.02)

Kommentar kring ovanstående indikatorer**Biologisk mångfald**

Markåtkomst produktiv skog, antal hektar. Utfallet är relativt lågt beroende av att Länsstyrelsen valt att prioritera arbete med att fatta beslut om nya reservat och utvidgningar. Länsstyrelsens mål var att nå upp till 200 hektar. En viktig orsak är även att anslaget för markåtkomst var slut redan under maj månad.

Förekomst av rovdjur

Vargar förekommer inte i länet.

Vattenmiljö

Inga nya statusklassningar har lagts in i VISS under 2012. En stor genomgång och uppdatering av status i VISS för både yt- och grundvatten kommer att göras under 2013.

Mark

Sanering av mark är en process som tar mycket lång tid. Därför ökar antalet inventerade objekt i riskklass 1 betydligt snabbare än antalet sanerade objekt.

Förnybar energi

Förnybar energi: Under 2011 byggdes två vindkraftverk i Södermanlands län. Totalt fanns vid utgången av 2011 fyra vindkraftverk i länet. Ytterligare ett litet verk har byggts. Länsstyrelsen tog under 2011 fram en vindkraftspolicy vars syfte är att redovisa Länsstyrelsens övergripande syn på etableringar av anläggningar för vindkraft. Policyn ska vara ett stöd och en vägledning för kommuner och andra intressenter.

Jämställdhet utgiftsområde 13

Nystartade företag	2012	2011	2010
Antal nystartade företag av kvinnor i förhållande till totalt antal nystartade företag i länet (%)		33,3	33,2
Antal nystartade företag av män i förhållande till totalt antal nystartade företag i länet (%)		66,7	66,8
Mäns våld mot kvinnor	2012	2011	2010
Anmälda misshandelsbrott inomhus mot kvinnor 18 år eller äldre, där förövaren är bekant eller obekant med offret. Antal per 100 000 av medelfolkmängden 18 år eller äldre	270	285	304

Källa: SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS), Brottsförebyggande rådet

Kommentar kring ovanstående indikatorer**Nystartade företag**

I Södermanland startas enligt SCB 33,5 procent av företagen av kvinnor, 59,8 procent av män och resterande del, 6,7 procent av kvinnor och män gemensamt. Troligen finns ett mörkertal när det gäller kvinnors företagande. I länsstyrelsens analys över företagandet i länet i allmänhet ökar sysselsättningen bland kvinnor i företag med under 500 anställda med 23 procent under perioden 2006-2010. Motsvarande siffra för män är 0,4 procent. För motsvarande period ökar omsättningen i företag som drivs av kvinnor med drygt 51 procent, motsvarande siffra för män är 9 procent.

Mäns våld mot kvinnor

Ett av regeringens jämställdhetspolitiska mål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Uppgifterna för Södermanlands län visar att anmälningarna om misshandel mot kvinnor har minskat för varje år sedan 2010. För att kunna dra några mer säkra slutsatser kring det minskade antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor inomhus för tidsperioden 2010 -2012 skulle ytterligare statistisk behövas. Framför allt gällande genomförda behandlingar av våldsutövare/kommun kopplat till antal anmälda misshandelsfall, samt kvinnojourernas och kommunernas uppgifter över antalet kvinnor som söker hjälp på grund av misshandel i en nära relation.

Integration utgiftsområde 13

Nyanlända flyktingar eller andra skyddsbehövande	2012	2011	2010
Antal kommuner som tecknat överenskommelser om flyktingmottagande i förhållande till antal kommuner inom länet (%).	89	89	100
Antal platser per 10 000 invånare i länet	16,4	16,5	19,9
Ensamkommande flyktingbarn	2012	2011	2010
Antal platser per 10 000 invånare i länet	2,6	2,6	1,9

Källa: Migrationsverket , Befolkningsstatistik från SCB

Kommentar kring ovanstående indikatorer

Indikatorerna är inte anpassade efter uppdraget eftersom ingen skillnad görs mellan distinktionerna anvisningsbara platser för nyanlända flyktingar respektive platser för s k självbosatta nyanlända flyktingar. Inte heller beträffande platser för ensamkommande flyktingbarn görs någon skillnad mellan antal asylplatser respektive antalet platser för ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Åtta av nio kommuner i länet har bibehållit sina överenskommelser om mottagande av nyanlända flyktingar utan att förändra dem. Den kommun som inte har tecknat en överenskommelse hänvisar till att det är ett sätt att ifrågasätta systemet där staten inte ersätter kommunerna för ökade kostnader i tillräckligt hög grad. Antalet platser i överenskommelserna har inte ökat i takt med befolkningsökningen i länet eftersom de inte har omförhandlats.

Antalet platser för ensamkommande barn har totalt sett inte förändrats. Antalet asylplatser har minskat med två och antalet platser för ensamkommande barn med uppehållstillstånd ökat med fem.

Länsstyrelseinstruktion 3-6 §§

Trafikföreskrifter

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,08	0,08	0,07
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,85	1,03	1,28
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,66	0,75	0,89
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	707	767	923
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,56	0,63	0,72
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	110	111	130
Antal beslutade ärenden	97	113	163
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	5
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 25*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Uppgifterna i tabellen visar inga större förändringar jämfört med de senaste åren.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,29	1,81	2,29
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	8,82	8,11	6,76
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	7,24	6,73	5,95
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	9 643	9 028	8 268
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	7,66	7,36	6,48
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	1 434	1 236	1 723
Antal beslutade ärenden	1 752	1 401	1 105
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	78	38	1
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 28*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskravet. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna

Uppgifterna i tabellen visar inga större förändringar jämfört med föregående år. Antalet avslutade ärenden är högre än tidigare år men har ej prioriterats.

Prioriterade områden:

Inom området djurskydd har Länsstyrelsen prioriterat kontroll av

- värphöns
- slaktkyckling
- grisbesättningar
- djurtransporter
- uppföljning av djurförbud

Inom området livsmedel har Länsstyrelsen prioriterat kontroll av

- primärproduktion
- kommunrevisioner

Inom området djurhälsopersonal/läkemedel på gård har Länsstyrelsen prioriterat kontroll efter Jordbruksverkets vägledning och efter en egen regional bedömning.

- 11 st djurhälsopersonal (högrisk)
- 13 st djurhälsopersonal (mellanrisk)
- 13 st läkemedel på gård

Länsstyrelsens huvudsakliga målsättning har varit att säkra livsmedelskedjan från ”jord till bord” genom att samtliga kontroller ska utföras efter en riskbedömning samt vara effektiva, likvärdiga och rättssäkra. Ovanstående prioriteringar är valda utifrån en riskbedömning där målet har varit att samtliga värphöns-, slaktkyckling- och grisbesättningar ska kontrolleras efter det att djurskyddet flyttades över till Länsstyrelserna. Av de uttagna besättningarna har 4 värphönsbesättningar, 11 slaktkycklingbesättningar och 5 grisbesättningar kontrollerats.

Kontroll av djurtransporter har i huvudsak genomförts i samband med den riktade kontrollen av slaktkyckling och inom ramen för det nationella transportprojektet som pågick i hela landet. Totalt genomfördes 28 kontroller under de fyra veckor som projektet pågick. Kontrollerna genomfördes på väg i samarbete med polismyndigheten, vid lastning för transport till slakteri, vid ankomst till slakteri och under travtävling vid Sundbyholms travbana. De brister som framkom var bland annat skaderisker i transporterna, brister i ventilationssystem, avsaknad av erforderlig utbildning. Två ärenden föranleder åtalsanmälan. Stickprovskontrollerna och informationen i samband med dessa ger en ökad medvetenhet hos transportörer och djurägare som transporterar djur och leder därigenom till ett bättre djurskydd.

På grund av revisionskritik från FVO samt en riskbedömning att beslut om djurförbud inte följs har Länsstyrelsen valt att prioritera uppföljning av djurförbud. Av de planerade uppföljningarna har ett 20-tal kontroller genomförts. Cirka hälften av dessa höll fortfarande djur. Planerad åtgärd har varit att genom polismyndighetens försorg omhänderta djuren. I två ärenden har djurförbudet hävts för ett visst djurslag. Länsstyrelsen kan konstatera att det fortfarande hålls djur hos personer med djurförbud. Den vanligaste orsaken är att många inte förstått att djurförbudet gäller tills dess att det upphävs eller vad ett djurförbud innebär. I och med att djurförbuden följs upp kan Länsstyrelsen fånga upp de personer som bryter mot djurskyddslagen vilket på sikt leder till en effektivisering av lagens efterlevnad. Länsstyrelsen kommer att fortsätta prioritera detta område.

Med anledning av att den tidigare livsmedelskontrollen enbart utförts i samband med tvärvillkorskontrollen, och därför inte omfattat alla områden inom livsmedelslagstiftningen, har Länsstyrelsen valt att prioritera kontrollen av livsmedel i primärproduktionen.

Länsstyrelsen har också valt att prioritera revisioner av kommunerna. Prioriteringarna har gjorts utifrån en riskbedömning där de kommuner som vid tidigare revisioner haft de allvarligaste bristerna kontrolleras enligt en plan.

Djurskydd

Länsstyrelsen fortsätter att strukturera hanteringen av anmälningsärendena så att andelen planerade kontroller successivt kan öka genom att exempelvis hantera fler ärenden brevlades.

En intern processkartläggning har genomförts för att ytterligare försöka lokalisera och förbättra tidsåtgången för ärendehanteringen.

Länsstyrelsens mål har varit att kontrollera 10 procent av länets kontrollobjekt. Målet har också varit att försöka hålla balansen mellan planerade kontroller och anmälningsärenden så att över 50 procent av antalet genomförda kontroller är planerade.

Resultatet visar att Länsstyrelsen lyckats genomföra dessa två uppsatta mål. Dessutom har fler planerade kontroller gjorts i jämförelse med 2011. Antalet djurskyddskontroller ligger dock fortfarande inte i närheten av Jordbruksverkets mål om att 20 procent av länets kontrollobjekt ska kontrolleras årligen. En riskbaserad och effektiv djurskyddskontroll är grundläggande för att en god djurhållning efterlevs i länet.

Ett av Länsstyrelsens gemensamma mål har varit att få ned handläggningstiderna. Länsstyrelsen har minskat tidsåtgången vid handläggningen av anmälningsärenden och uppföljningar. Anmälningsärenden ligger nu på ca 12 timmar/ärende jämfört med 17,2 timmar/ärende 2011. Handläggningstiden för uppföljningsärenden låg 2011 på 11,7 timmar/ärende mot 6 timmar i år. En konsekvens av de kortare handläggningstiderna blir att fler kontroller hinner utföras vilket i sin tur leder till ett bättre djurskydd.

Länsstyrelsen har hållit ett samverkansmöte inom djurskyddsområdet med tema djurtransporter dit länets distriktsveterinärer och övriga veterinärer samt organisationer inom området såsom LRF, Arla, slakterier, Ridsportförbundet, polisen m.fl. inbjudits. En del av mötestiden ägnades åt att informera mötesdeltagare och inbjudna djurhållare/transportörer om regelverk och kontroll av djurtransporter. Samverkansmötena bidrar till ökad kunskapspridning inom djurskyddsfrågorna samt att olika aktörer lär känna varandra och kan bilda nätverk. Detta leder i förlängningen till ett bättre och effektivare djurskydd.

Länsstyrelsen har även bjudit in djurtransportörer, polis, räddningstjänst och djurskyddshandläggare/länsveterinärer från Östergötland till ett samverkansmöte gällande trafikolyckor med djurtransporter. Riktlinjer och kontaktlista kommer att tas fram 2013.

Andra insatser som Länsstyrelsen gjort för att likrikta och effektivisera djurskyddet:

- Workshop tillsammans med Östergötlands län för att gå igenom och diskutera det nya lagförslaget gällande ny djurskyddslag. Remissvaret skickades därefter till Jordbruksverket.
- Förstärkning av försöksdjursverksamheten. Under en dag lånades handläggare in från Stockholms Länsstyrelse. En del brister upptäcktes och kontakt togs med Jordbruksverket för att få vägledning hur dessa skulle hanteras.
- Utbildning värphöns och slaktkyckling. Utbildningen finansieras helt av EU-kommissionen inom ramen för projektet "Better Training for Safer Food". Syftet med utbildningen var bland annat att öka kunskapen om de olika inhysningssystemen och tolka EU-direktiven gällande värphöns och slaktkyckling. En samanställning av materialet har redovisats för enheten samt kommer att skickas ut som information till övriga länsstyrelser. Utbildningen har gett en ökad medvetenhet om olika medlemsländers förutsättningar och skillnader i djurhållningen mellan Sverige och andra medlemsländer där Sverige har en betydligt hårdare djurskyddslagstiftning än övriga EU.

Livsmedel

Länsstyrelsen har prioriterat att göra uppföljande revisioner hos tre kommuner som tidigare visat allvarliga brister. Två av kommunerna hade förbättrats betydligt. Den ena med en avvikelse och den andra med inga avvikelser medan det hos den tredje kommunen kvarstod allvarliga brister. Bristerna bestod bl.a. av avsaknad av styrning, planering och uppföljning av kontrollverksamheten, avsaknad av rutiner och bristfällig utrustning. Åtgärder har begärts in och inkommit.

I jämförelse med tidigare år kan Länsstyrelsen se att utvecklingen går åt rätt håll. De förbättringar som skett i två av kommunerna ser Länsstyrelsen som en direkt följd av revisionerna. Ledamöterna i kommunnämnderna har varit dåligt insatta i de krav som ställs på kommunerna i egenskap av myndighet. Kommunnämnderna har även haft dålig insyn i livsmedelsinspektörernas arbete och inte kunnat se bristerna. I de två kommuner som förbättrats har bland annat nämnderna agerat och ställt krav på miljöförvaltningarna.

Länsstyrelsen bedömer, i och med att flertalet av kommunernas kontrollplaner uppfyller de krav som ställs för en likvärdig och effektiv kontroll, att effektiviteten och ändamålsenligheten förbättrats avsevärt. Vidare medför kontroll av kommunernas livsmedelskontroll och förebyggande insatser på detta område säkrare livsmedel vilket i sin tur kan bidra till en högre hälsa hos människor i länet. Länsstyrelsen kommer att fortsätta att arbeta mot målet att samtliga av länets kommuner ska ha kontrollplaner i enlighet med kontrollförfordning 882/2004.

Länsstyrelsen har haft två fortbildnings/möten för livsmedelsinspektörerna, ett i samverkan med Östergötlands Länsstyrelse. Deltagarantalet var 20 stycken.

Primärproduktion

Målen som har satts upp för kontroll av livsmedel i primärproduktion har varit att kontrollera 20 primärproducenter livsmedel och 22 primärproducenter foder och livsmedel som är uttagna genom tvärvillkorskontrollerna. De 20 kontrollerade primärproducenter/livsmedel utgör ungefär 3 procent av det totala antalet registrerade primärproducenter som finns i länet. Registret är dock fortfarande ofullständigt. Problemet kvarstår att många primärproducenter inte registrerar sig, trots att Länsstyrelsen skickat ut information med brev samt påmint i länsstyrelsens egen tidskrift ”Aktiv Landsbygd”. Inom området har Länsstyrelsen uppnått målen och utfört 41 kontroller inom primärproduktionen.

Viktigaste iakttagelser/analys av effekterna av kontrollen:

Primärproduktion livsmedel – Länsstyrelsen ska kontrollera livsmedel i primärproduktionen på 40-tal objekt i länet. Detta mål har uppnåtts. Vid kontrollerna har det endast framkommit en mindre del anmärkningar. Dessa har framför allt gällt handhygien, osäkerhet kring bevattningskvalitén samt rengöringsrutiner. Kontrollerna har haft en positiv inverkan på primärproducenterna som fått en ökad riskmedvetenhet. Vid Livsmedelsverkets revision av Länsstyrelsen påtalades dock vikten av att Länsstyrelsen ska ta mer provtagningar under kontrollerna (provtagningsanalyser). Detta planeras till nästkommande år.

Primärproduktion foder - Länsstyrelsen ska kontrollera foder i primärproduktionen på 21 objekt i länet. Kontrollerna är viktiga för både människor och djur då syftet med dessa kontroller är att säkerställa att djuren inte utfodras med olämpliga eller otillåtna fodermedel vilket kan resultera i sjuka djur och otjänliga/farliga livsmedel. Genom kontrollerna har bl.a. brister i förvaring av fodermedel upptäckts och krav på åtgärder kunnat ställas.

Länsstyrelsen har startat ett samarbete med länets miljöchefer och Miljösamverkan Sörmland. Vid Länsstyrelsens höstmöte (livsmedel) diskuterade livsmedelsinspektörerna om vilken livsmedelsfråga/projekt som ska följas upp under 2013.

Nedprioriteringar

Då det under långa perioder saknats full bemanning har Länsstyrelsen valt att prioritera ned följande:

- Att svara på remisser
- Kontroll av transporter av animaliska biprodukter
- Kontroll av husdjursprogram
- Kontroll av semin
- Kontroll av hästpass

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

5. Länsstyrelserna ska bistå Jordbruksverket i arbetet med att kvalitetssäkra uppgifterna i djurskyddskontrollregistret.

Länsstyrelsen följer Jordbruksverkets checklistor och uppdaterar fortlöpande i djurskyddskontrollregistret (DSK) uppgifter rörande verksamhet, djurslag, djurantal med mera i samband med att kontroll av ett kontrollobjekt utförts. De kontrollobjekt som Länsstyrelsen besökt sedan 2009 är kvalitetssäkrade. Däremot saknas tillförlitliga uppgifter i DSK avseende de kontrollobjekt som är kontrollerade före år 2009. Länsstyrelsen kommer att fortsätta med kvalitetssäkring av uppgifterna i DSK under nästa år och följa Jordbruksverkets information/rekommendation rörande STORK 2.

Tabell 1.1: Verksamma veterinärer och djurskyddsinspektörer

Länsfakta	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Antalet verksamma veterinärer i länet	59	55	57
varav män	17	14	20
varav kvinnor	42	41	37
Antal personer som varit föremål för tillsyn över djurhälsopersonal	24	14	
Antal inspektörer inom djurskyddskontroll, åa	6,4	6,15	5,47
varav män	1	1	1
varav kvinnor	5	5,15	4,47
Antal inspektörer inom kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen, åa	0,16	0,5	0,25
varav män	1	0,1	0,1
varav kvinnor	2	0,4	0,15
Antalet under året meddelade djurförbud	8	2	0
Antalet under året beslutade omhändertaganden av djur	20	13	13
Antalet genomförda djurskyddskontroller	586	507	366
Antalet genomförda kontroller av insamling och transport av animaliska biprodukter	0	0	0
Antal kontroller av hästpass	46	82	

Se bilaga för definition och framtagande av uppgifterna.

Källa: Länsstyrelsen i Södermanlands län

Kommentar tabell 1.1

Länsstyrelsen kan konstatera att den struktur (och därigenom effektivisering) som lagts upp för anmälningsärenden och planerade kontroller har gjort så att fler kontroller har kunnat göras. Antalet djurförbud och omhändertaganden har ökat som en följd av en effektivare djurskyddskontroll. Antalet kontrollerade hästpass har sjunkit då arbetsuppgiften har nedprioriterats till förmån för djurskyddet.

Länsstyrelseinstruktion 4§

2. tillsyn över veterinärers verksamhet samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Allmänna veterinära frågor

Enligt Jordbruksverkets vägledningar ”Djurhälsopersonal” och ”Läkemedel på gård” rekommenderas:

- att veterinär som förskriver läkemedel för villkorad läkemedelsanvändning bör kontrolleras varje år,
- att kontrollintervallet för veterinär som förskriver läkemedel till livsmedelsproducerande djur inte bör överstiga tre år samt
- att kontrollintervallet för veterinär som föreskriver läkemedel till övriga djur har en 5-års gräns.

På motsvarande sätt kontrolleras djurhållare:

- till vilken veterinär tillhandahåller läkemedel (uppföljande eller villkorad)
- som hanterar homeopatika
- övriga

Länsstyrelsen har valt att prioritera utveckling av kontrollverksamheten samt att göra ett urval av de objekt som Jordbruksverket har bedömt vara i behov av mest frekventa kontroller.

Prioritering avseende djurhälsopersonal:

Kontrollobjekten är uttagna enligt en riskvärdering som dels utgått utifrån Jordbruksverkets vägledning dels utgått utifrån en egen regional riskvärdering. Länsstyrelsens mål var satt till 25 kontroller av djurhälsopersonal, vilket uppfyllts så när som på en kontroll (11 kontroller högrisk/årligen, 13 kontroller mellanrisk/var 3:e år).

Viktiga iakttagelser Djurhälsopersonal:

- brister i den skriftliga instruktionen från ansvarig veterinär. T.ex. avsaknad av instruktion för fåtal föreskrivna preparat/felaktigheter i instruktionen/knapphändiga instruktioner
- omärkta läkemedelsförpackningar
- hög antibiotikaförbrukning av bredspektrum antibiotika
- rapportering av djursjukdata saknas allt är ofullständig
- 20 veterinärer av 24 kontrollerar inte hästpassen
- vissa veterinärer följer inte regelverket i 4 kap. 8§ SJVFS 2009:84 och besöker besättningarna med villkorad läkemedelsanvändning endast var 8:e vecka

Uppföljning sker under 2013.

Prioritering avseende läkemedel på gård:

- De uttagna kontrollobjekten (49 stycken) har indelats i tre riskklasser.
- Besättningar/gårdar som har beviljats villkorad läkemedelsanvändning har prioriterats högst. Länsstyrelsens mål var att tio (20 procent) av de 49 objekten skulle kontrolleras. 13 (26 procent) av objekten har blivit kontrollerade, varav åtta svinbesättningar, två nötköttsproducenter, en mjölkkoibesättning (ej villkorad läkemedelsanvändning) och två fårbesättningar.

Länsstyrelsens mål är därmed uppfyllt.

Viktiga iakttagelser Läkemedel på gård

- läkemedel med passerat utgångsdatum. Djurhållarna uppmanades att gallra ut dessa läkemedel och det kommer att följas upp vid nästa kontroll av läkemedel på gård.
- användning av Dinolytic på ett otillåtet sätt (en gård). Detta följs upp på gården och inom ramen för kontroll av djurhälsopersonal. Jordbruksverket har informerats.
- brister i förvaring av läkemedel

Uppföljning sker under 2013.

Att kontrollera djurhälsopersonal och läkemedel på gård är både tidskrävande och kostsamt. Veterinär kompetens är nödvändig. Ska Länsstyrelsen kontrollera enligt Jordbruksverkets vägledning behövs tilldelning av mer resurser.

Smittskydd

Smittläget har varit förhållandevis lugnt med endast ett litet utbrott av salmonella på slaktkyckling (uppfödare).

Länsstyrelsen har anordnat ett epizootiseminarium för länsstyrelsepersonal. Det som togs upp var bland annat Länsstyrelsens ansvar, beredskapsplanen för epizooti, epizootigrupp och epizootikansli samt ett mindre övningsscenario. Övningen gav bra förberedelse för ett ev. smittskyddsutbrott.

Länsstyrelsen har deltagit i Jordbruksverkets samverkansprojekt för att förbättra och likrikta beredskap vid epizootiutbrott. Syftet är att försöka effektivisera och förbättra samverkan och kommunikation hos Länsstyrelsen och Jordbruksverket vid epizootiutbrott. Som ett led i samverkansprojektet bjöds länsveterinärer, beredskapschefer och enhetschefer in till workshops i olika delar av Sverige. Roller, ansvarsfördelning, beredskapsplaner kontra epizootiplaner, OLC, kommunikation och information diskuterades i olika arbetsgrupper. Länsstyrelsen fick därigenom förbättrade kunskaper i området samt blev uppmärksam på vilka brister som kan finnas. Förutom förbättra samverkan med Jordbruksverket, kommer detta även leda till upp ett bättre samarbete mellan olika enheter på Länsstyrelsen. Processen fortskrider under nästa år då minst ett utbildningstillfälle på regional/intern nivå planeras.

Lantbruk och landsbygd

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	5,70	5,34	7,45
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	17,21	18,69	16,86
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	16,39	16,29	15,98
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	21 721	20 173	20 202
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	17,26	16,45	15,83
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	9 658	10 375	6 378
Antal beslutade ärenden	9 680	10 503	5 564
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	76	297	57
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	2 333	0	5
Varav Jordbrukarstöd, VÅS 601*			
Antal behandlade SAM-ansökningar (st)	2 194	2 221	2 281
Antalet utbetalningar (st)	5 778	5 595	5 913
Direkta verksamhetskostnader vht 601* (tkr)	6 334	6 182	7 033
Direkta kostnader per SAM-ansökning (kr/st)	2 887	2 783	3 083
Direkta kostnader per utbetalningsärende (kr/st)	1 096	1 105	1 189
Varav Landsbygdsstöd, VÅS 602*			
Summa antal beslutade ansökningar om företagsstöd och ansökningar om utbetalning av företagsstöd (st)	170	207	149
Direkta verksamhetskostnader vht 6020 (tkr)	572	650	659
Direkta kostnader per beslutad ansökan om företagsstöd och ansökan om utbetalning av företagsstöd (kr/st)	3 365	3 140	4 423
Summa antal beslutade ansökningar om projektstöd och ansökningar om utbetalning av projektstöd (st)	31	32	26
Direkta verksamhetskostnader vht 6021 (tkr)	735	574	500
Direkta kostnader per beslutad ansökan om projektstöd och ansökan om utbetalning av projektstöd (kr/st)	23 710	17 938	19 231
Summa antal beslutade ansökningar om miljöinvesteringar och ansökan om utbetalning av stöd till miljöinvesteringar (st)	80	38	52
Direkta verksamhetskostnader vht 6022 (tkr)	697	359	316
Direkta kostnader per beviljad ansökan om miljöinvesteringar och ansökan om utbetalning av stöd till miljöinvesteringar (kr/st)	8 713	9 447	6 077
Nöjdindex brukarundersökning - verksamhet 6020, Landsbygdsutveckling - företagsstöd ⁵⁾	71		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 60*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 6020 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 69.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna

Antalet beslutade företagsstöd har minskat till följd av flera händelser som redovisas under uppdrag 13.

Antalet beslutade miljöinvesteringar har fördubblats då denna handläggning prioriterats, se även under stycket Utvald miljö nedan.

Brukarundersökningen

Länsstyrelsen har fått ett Nöjd-Index på 71 för sitt arbete med företagsstöd inom landsbygdsprogrammet. De är två enheter högre än genomsnittligt Nöjd-Index för samtliga länsstyrelser. De tre påståenden som fick högst andel är *bemötande* samt *engagerad* och *intresserad*. De förbättringsområden som bör prioriteras var bland annat *utformning av blanketter för ansökan om stöd och utbetalning*. Dessa blanketter tas fram av Jordbruksverket och det är en nationell angelägenhet att utforma dem på ett bättre sätt.

Vision och mål

Länsstyrelsen arbetar efter en egen vision för att nå en bättre helhetssyn över vad som ska åstadkommas inom områdena lantbruk och landsbygd. I syfte att vara en attraktiv myndighet som möter länsinvånarnas behov utgår visionen från länets förutsättningar och följer övergripande målsättningar och styrdokument för såväl Länsstyrelsens arbete som inom närliggande områden såsom t ex kulturmiljö och miljömål. Visionen anger att Länsstyrelsens arbete ska präglas av tre huvudinriktningar:

- Levande landsbygd
- Bevara och utveckla natur- och kulturvärden samt
- God service och gott bemötande.

Det innebär att Länsstyrelsen prioriterar insatser och aktiviteter för en gynnsam utveckling av landsbygden samt verkar för att bevara och utveckla höga natur- och kulturvärden. Verksamheten präglas av en hög ambition att arbeta på ett tvärsektorielt sätt med hjälp av Länsstyrelsens Landskapsstrategi samt att bemöta och kommunicera med vår målgrupp på ett tydligt och lättförståeligt sätt med respekt för olika människors åsikter och synpunkter.

Enheten för lantbruk och landsbygdsfrågor har i sin handlingsplan dessutom arbetat efter metoden prestationsmål, effektmål och strukturmål för att tydliggöra de målsättningar Länsstyrelsen har med sitt arbete. Måluppfyllelsen har följts upp regelbundet vilket har gett en god effekt på uppnådda resultat.

Prioriterade områden

Länsstyrelsen har inom lantbruk och landsbygd prioriterat arbete med:

- SAM Internet minst 99 procent
- Utbildning och informationsinsatser avseende SAM Internet samt jordbrukarstöd och miljöersättningar
- Uppnå utbetalningsmålen för gårdsstöd och miljöersättningar
- Arbetet med återkrav som orsakats som ett resultat av blockinventeringen (redovisas separat under uppdrag 8).
- Öka anslutningen till Utvald Miljö
- Korta handläggningstiderna inom all stödhantering
- Förbättra rutiner för handläggning av landsbygdstöden
- Matlandet
- Bredband
- Greppa Näringen
- Ekologisk produktion
- Samarbetet i regionen

Länsstyrelsen har gjort prioriteringarna utifrån uppdragen i regleringsbrevet och måluppfyllelse av landsbygdsprogrammet. De har också gjorts med utgångspunkt från ett kund/brukar perspektiv samt för måluppfyllelse av effekt- och strukturmål uppsatta i handlingsplanen.

Det är särskilt angeläget att säkerställa att utbetalning av jordbrukarstöden görs så tidigt som regelverket tillåter då lantbruksföretagen är starkt beroende av dessa medel för att klara sin ekonomi. En så hög anslutning som möjligt i SAM Internet bidrar indirekt till att utbetalningarna kan göras snabbare då det blir mindre fel i dessa ansökningar och snabbar på handläggningsprocessen på Länsstyrelsen.

Hanteringen av återkrav har prioriterats som ett led av EU-kommissionens revisionsbesök och efterföljande ställningstagande. Det är angeläget att EU-medel och statliga medel hanteras enligt regelverket. Länsstyrelsen är dock tveksam till måluppfyllelsen i detta uppdrag pga. att övervägande delen av lantbrukarna har sökt på de arealuppgifter som tillhandahållits av Jordbruksverket och/eller Länsstyrelsen och därmed inte haft anledning att ifrågasätta om uppgifterna varit riktiga.

Länsstyrelsen har prioriterat att korta handläggningstiderna inom landsbygdsstöden för att stödsökande snabbt ska kunna komma igång och inte behöva ligga ute med pengar någon längre tid efter ansökan om utbetalning. Detta ger också en bra effekt för utnyttjandegraden av landsbygdsprogrammets budget i synnerhet nu i programperiodens slut vilket även förhindrar en inlåsnings effekt av medel. ESV:s rapport om revision av landsbygdsstöden 2011 visade att det fanns brister i handläggningen av landsbygdsstöden på Sametinget och Länsstyrelserna. Detta har föranlett en utökad ambition att skapa bättre handläggningsrutiner på Länsstyrelsen.

Matlandet är en satsning som har flera goda effekter på såväl den nationella målsättningen om Sverige – det nya matlandet liksom för företagandet på landsbygden. Kopplingen mellan mat och matturism kan också ge länet en positiv effekt avseende besöksnäringen.

Länsstyrelsen har fortsatt hög prioritet på bredbandsutbyggnad då detta är en nyckelfråga för utvecklingen på landsbygden. Modernt företagande blir alltmer beroende av en stabil och snabb internetuppkoppling och modern IT-infrastruktur kan vara avgörande för etablering av boende och företag på landsbygden.

Prioriteringen av Greppa Näringen och Ekologisk produktion har gjorts för att få en bättre måluppfyllelse av miljömålen. Det ger också lantbrukarna bättre kunskap och lönsamhet i sitt företagande.

SAM 2012 samt återkrav

Länsstyrelsen har utbildat strax över 100 stödsökanden i hur det går till att söka jordbrukarstöd via SAM Internet. Länen i samordningsregionen Östra Mellansverige samarbetade kring marknadsföring och utbud av kurstillfällen av SAM Internet för lantbrukare. För att öka anslutningen ytterligare till SAM Internet skickades pappersansökningar ut endast mot begäran. Det blev en stor succé och i Södermanlands län kom 99,18 procent av ansökningarna in via SAM Internet.

För att ge konsulter mer kunskaper inför SAM-ansökan hölls en informationsträff där åhörarna delgavs information om stöd och ersättningar. Träffen besöktes av ett 20-tal konsulter. Dessa träffar har visat sig vara mycket betydelsefulla för att ansökningarna ska bli rätt och konsulter kan dessutom utbyta erfarenheter med varandra.

Länsstyrelsen har prioriterat utbetalningar av stöd och uppnådde de tre utbetalningsmålen med marginal. Återkravshanteringen har gjorts parallellt med handläggningen av stöd och har genom en noggrann tidsplanering och fördelning av resurser kunnat genomföras inom tidsramen.

Utvald miljö

Länsstyrelsen startade ett nytt projekt med uppsökande verksamhet för att öka anslutningen till stöden inom utvald miljö. Anläggning av våtmarker och restaurering av betesmarker har prioriterats. Kartanalyser har gjorts för att hitta lämpliga objekt att restaurera och kontakter med markägare och fältbesök har sedan gjorts på några av dessa objekt. På grund av personalbrist har projektet dock inte kunnat prioriteras vilket gjort att arbetet stannat av. Arbetet kommer att återupptas i början av 2013 inför sista ansökningsdatum för SAM. Stort fokus har legat på handläggningen av redan inkomna ärenden och Länsstyrelsen har prioriterat att arbetat ner balanserna. Mer än dubbelt så många ärenden har handlagts och beslutats jämfört med tidigare år.

Matlandet

Länsstyrelsen har arbetat med att utveckla och förfina länets matstrategi ”Stolt mat i Södermanland” i dialog med länets matambassadör. Ett av de projekt som drivits är att synliggöra länets potential som äppellän då Södermanland har flest unika äppelsorter i landet. En bok om länets äppelsorter har tagits fram vilken också illustrerar länets produktion av äppelmust. Musterna som produceras i Södermanland har av Dagens industri lyfts fram som Sveriges bästa.

Ett av matlandetambassadörernas nationella möte hölls i Södermanland där länets matstrategi och flera Sörmländska mataktörers företag presenterades. Sörmländsk mat har även presenterats på den nationella Matlandetkonferensen. Länsstyrelsens ambition inom matområdet har lett till en starkare profilering av länet som matlän där fler mataktörer och verksamheter kopplade till matturism är målsättningen.

Länsstyrelsen har deltagit i och beviljat medel till två nationella projekt inom matlandet, dels Mathantverk/ Gastronomiskt samtal och dels Unga Ekokockar. Mathantverk är ursprungligen en idé som prövades i Södermanland genom Sörmlands matkluster för några år sedan. Den regionala tävlingen om Mathantverk finansierades genom landsbygdsprogrammet. Riksfinalen av Mathantverk hålls i Södermanland. Satsningen Unga Ekokockar hade såväl 2012 som 2011 regionfinal i Södermanland på en restaurangskola i länet. Restaurangskolorna är viktiga som långsiktiga kompetenscentra för mat och Länsstyrelsen använder restaurangskolorna som resurs för länets matutveckling där det viktigaste är delaktigheten i utformningen av länets matstrategi.

Länsstyrelsen har även stöttat LRF:s satsning på Matinventering i Södermanland. Det huvudsakliga syftet är att finna former för producenter i Södermanland att leverera produkter till den offentliga sektorn. Här har ett mycket framgångsrikt arbete skett i första hand med såväl Trosa som Eskilstuna kommun. Båda kommunerna har kommit långt med att anpassa sina upphandlingsrutiner till mindre producenter. Dessa kommuner finns också högt upp på Ekomatcentrums Ekomatligan 2012 som redovisar en hög andel inköpta ekologiska producerade livsmedel.

Bredband

Länsstyrelsen arbetar för att förverkliga regeringens bredbandsstrategi där målet är att år 2020 ska 90 procent av befolkningen ha tillgång till minst 100 Mbit.

Under 2010 och 2011 var medlen från Jordbruksverket och PTS konkurrensutsatta och Södermanland var ett av de län som lyckades mycket bra med att mobilisera kommuner och byalag att bygga bredband på landsbygden. Länsstyrelsen kunde därmed avropa stora belopp ur de centrala stödsystemen. Från och med 2012 ändrades stödsystemen och bredbandsmedlen fördelades på länen efter ett antal fördelningsnycklar. Någon möjlighet att avropa pengar beroende på hur många projekt som startades i länet fanns inte längre. Detta innebar mindre

pengar till Södermanland då den nya fördelningsnyckeln i första hand styrdes av länets storlek och demografi.

Bredbandsbyggandet i Södermanland har hittills karaktäriserats av en hög grad av medfinansiering från kommuner och byalag. Under 2011-12 har medfinansieringen legat på 50 procent. Trots krav på hög medfinansiering har investeringsviljan varit stor. Främst är det länets största kommuner, med Nyköping i spetsen som kommit längst med att fibrera landsbygden och Nyköpings kommun har också haft flest projekt.

Den pott om drygt 10 mnkr som Länsstyrelsen erhöll från Landsbygdsprogrammet vid ingången av 2012 har in-tecknats i bredbandsprojekt runtom i länet.

Allt fler byalag bildas i länet och de bidrar till att skapa bättre förutsättningar för att bo och verka på landsbygden. Många byalag tillkommer som ett resultat av de lite längre sträckor som kommunerna tidigare har byggt, ofta med hjälp av stödmedel från Länsstyrelsen. På så vis skapas en god samverkan mellan offentliga och privata aktörer. I Nyköpings kommun har vid flera tillfällen det som initialt varit ett byalagsprojekt sedermera övergått till att bli ett projekt med kommunen som huvudman t.ex. projekten Stavsjö och Ålberga. En annan viktig faktor som kan noteras i detta sammanhang är att lokala "eldsjälar" är av avgörande betydelse för att engagera bygden och nå en hög anslutningsgrad. I vissa projekt, Lundaskog, har en anslutningsgrad på 90 procent av de boende i området uppnåtts. Byalagen bidrar också till ökad samverkan och gemenskap i bygden. Invånarna samlas kring en viktig fråga som de sedan driver för att nå ett gemensamt mål. Detta är särskilt viktigt i mindre orter med avsaknad av butik eller annan kommersiell service då mötesplatser och nätverkande är väsentligt för landsbygdens utveckling.

Länsstyrelsen har arbetat inom Läns-samverkan bredband. Detta är ett nationellt forum för samarbete kring den på många sätt komplexa bredbandsfrågan. Länsstyrelsen har arbetat inom arbetsgruppen Stöd. Syftet har varit att identifiera problem kopplat till bredbandsstöden och hur dessa kan lösas.

Länsstyrelsen ser ett stort behov av information om bredbandsfrågan. Byalag behöver ofta mycket stöd när ett projekt planeras. Länsstyrelsen försöker möta detta och har vid många tillfällen varit ute i bygdegårdar och informerat om vilka möjligheter som finns att söka stöd och vilka regler som gäller. Bredband har också varit tema på ett av de partnerskapsmöten som arrangerats. Även på ett "Landsbygdsting" var bredband och vilka möjligheter det skapar på landsbygden ett av de teman som avhandlades.

Greppa Näringen

Arbetet inom projektet Greppa Näringen har prioriterats, dels för att öka antalet lantbrukare som är anslutna till projektet, dels för att säkerställa att rådgivning som planerats in sedan tidigare faktiskt utförs. Antalet lantbrukare som är anslutna till Greppa Näringen i länet har ökat med 17 procent till 267 stycken, jämfört med 2011. Detta innebär att länets mål på 300 medlemmar år 2013 nästan är uppnått redan nu. Om man även inkluderar medlemmar som får nyhetsbrev och kan vara med på gruppaktiviteter är medlemsantalet 349 stycken. En stor del av ökningen bedöms härröra från Länsstyrelsens arbete med vattendragsgrupper där upprepade träffar med lantbrukarna har bidragit till att öka intresset för Greppa Näringen.

Antalet enskilda rådgivningar har varit lägre än förväntat. Den mycket regniga sommaren och hösten bidrog sannolikt till att rådgivningsbesök bokats av. Andra anledningar till att inte fler rådgivningar utförts kan vara brist på rådgivare. Ett arbete har inletts för att likrikta hanteringen av Greppa Näringen mellan Länsstyrelserna i Mälardalen, då många av rådgivarna arbetar i flera av länen. Liknande arbete har även påbörjats på initiativ av centrala Greppa Näringen inför det nya landsbygdsprogrammet 2014. Samverkansgruppen för Greppa Näringen i Södermanland där

Länsstyrelsen, LRF och länets rådgivare ingår har träffats två gånger för att utvärdera, planera och prioritera vilka insatser som ska göras. Bland annat diskuterades att fokus för rådgivningen måste vara på befintliga medlemmar under de sista åren av projektet så att så mycket åtgärder som möjligt kan ske ute på gårdarna. Budskapet från Länsstyrelsen har varit att rådgivarna ska försöka göra så mycket rådgivning som möjligt och att om någon leverantör får slut på pengar, så kommer omfördelningar att göras för att maximera utnyttjandet av tilldelade medel.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med vattendragsgrupper i särskilt utpekade avrinningsområden. De fyra grupper som startades 2011 har avslutats och två nya grupper har startat upp, en runt sjön Öljaren och en i Nyköpingsåns nedre del. Öljaren är en av länets mest övergödda sjöar och den har stor andel jordbruksmark i avrinningsområdet. Nyköpingsån har ett mycket stort avrinningsområde och det kan vara svårt att påverka vattenkvaliteten med de lokala insatser som sker i vattendragsgrupperna. Nedre delen av Nyköpingsån har dock stor andel jordbruksmark i avrinningsområdet och närheten till havsmynningen innebär att åtgärder i detta område bör kunna ge vissa resultat.

Som en del i Jordbruksverkets satsning på energigrödor för minskad Klimatpåverkan har två seminarier om salixodling hållits. Totalt deltog ca 30 lantbrukare och företrädare för värmeverk och andra inköpsorganisationer vid de två seminarierna. Syftet var att öka kunskaperna om salixodling och att odlarna själva skulle bilda föreningar för att sälja salixen för en bättre totalekonomi.

Den nya rådgivningen inom Energikollen lanserades. För att marknadsföra den nya rådgivningen anordnade Länsstyrelsen en pressträff på en mjölkgård som arbetat mycket med energieffektivisering. Två tidningar i länet publicerade artiklar om Energikollen.

Rådgivning inom Ekologisk produktion

Att öka mängden livsmedel som produceras ekologiskt i Sverige är ett av miljömålen. Ett viktigt redskap för att få fler ekologiska lantbrukare är kompetensutveckling i samband med omställning till ekologisk produktion.

För att ge fler lantbrukare möjlighet att få kostnadsfri rådgivning om ekologisk produktion har länsstyrelsen upphandlat ekologisk rådgivning. Länsstyrelsen har upphandlat rådgivning inom flera olika produktionsgrenar. Tyvärr har efterfrågan för rådgivningen varit låg, vilket antas bero på rådande lågkonjunktur. Försämrade täckningsbidrag även för ekologisk produktion och negativa resultat minskar förmodligen viljan att göra stora förändringar.

Ett seminarium om foderstrategier, energi och teknik har hållits för ekologiska mjölkproducenter för att stimulera och utveckla den ekologiska produktionen inom mjölknäringen.

Samarbete inom regionen

Inom regionen Östra Mellan Sverige är samarbetet mellan länsstyrelserna mycket gott och några områden som utvecklats är:

- fortsatt effektivisering och likriktning av arbetet med åtagandeplaner
- insatser för att samordna utbildning i SAM Internet
- insatser för att samordna och effektivisera arbetet med förprovning av djurstallar
- insatser för att förbättra rutiner och handläggning av landsbygdsstöden
- insatser för att förbättra och effektivisera arbetssätt inom jordbrukarstöd

Samverkansarbetet i regionen är väl utvecklat och innebär att många handläggare har skapat kontaktnät för diskussion av frågor med medarbetare på andra län som arbetar med liknande arbetsuppgifter. Det betyder att det många gånger förenklar ärendehandläggningen samt ger ökad likabehandling mellan länen. En arbetsgrupp för landsbygdsutveckling som

arbetar specifikt med att förbättra rutiner och handläggningen av landsbygdsstöden har bildats. Här har arbetet kommit långt och flera insatser har gjorts. Det har också i bildats en liknande arbetsgrupp för jordbrukarstöden. Lantbruksdirektörerna i respektive län är ledningsgrupp för samverkansarbetet. Lantbruksdirektörerna har sammanträtt åtta ggr.

Sammanfattning

Den sammanfattande bedömningen är att Länsstyrelsen har uppnått de viktigaste målen inom lantbruk och landsbygd och att verksamheten har fungerat tillfredsställande.

Förutom ovanstående prioriteringar har Länsstyrelsens Landsbygdsenhet arbetat med jakt- och viltvård. Länet har en komplex situation med mycket talrika förekomster av dov- och kronvilt samt en snabbt ökande vildsvinsstam utöver mer normala stammar av älg och rådjur. De skador som de stora viltstammarna orsakar inom lantbruket är omfattande. Länsstyrelsen har därför påbörjat ett arbete med att komma tillrätta med problemen som viltet orsakar och gör det i dialog med intresseorganisationer (träffar LRF) och Viltförvaltningsdelegationen.

Länsstyrelsen tillsammans med Viltförvaltningsdelegationen har tagit fram en målsättning för älgstammen och påbörjat arbetet med framtagandet av en förvaltningsplan för vildsvin. Den nya älgförvaltningen har medfört ett omfattande arbete med bildandet av nya älgförvaltningsområden och utbildning av de nya älgförvaltningsgrupperna.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Väl Godkänd. Inom Lantbruk motiveras betyget genom gott utbetalningsläge och väl skötta återkrav. Inom landsbygd motiveras betyget genom tydliga prioriteringar och god myndighetsutövning

Återrapportering regleringsbrev

9. Länsstyrelserna ska på ett kostnadseffektivt och för företagen enkelt sätt samt med minimerad risk för sanktioner genomföra uppgifterna som åligger dem ifråga om direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsåtgärder enligt förordningarna (2004:760) om EG:s direktstöd för jordbrukare m.m. och (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. Länsstyrelserna ska, tillsammans med Jordbruksverket, säkerställa att direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutveckling i så hög utsträckning som möjligt betalas ut så tidigt som regelverket tillåter samt säkerställa att handläggningstider för beslut och utbetalning av stöd minskar samtidigt som risken för finansiell korrigerings förebyggs och minimeras. Länsstyrelserna ska dessutom särskilt arbeta med återkrav och under 2012 hantera de återkrav som är en följd av kommissionens ställningstagande om sanktion för stödåren 2005–2008.

Länsstyrelsen följer de förordningar om direktstöd till lantbruket och stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder som ålagts oss.

Länsstyrelsen svarar på den årliga remissen från Jordbruksverket om resurser och kostnader för JBR-processen. Den har visat att Länsstyrelsen har en effektiv handläggning och kontrollverksamhet. Dock har tiden för att utföra fältkontroller ökat pga. av att medelarealen har varit större och kontrollbördan på Länsstyrelsen är mer omfattande och detaljstyrd än tidigare.

De riktlinjer som Jordbruksverket tagit fram när det gäller riskanalys och handläggningskontroll har följts strikt. Jordbruksverket godkände huvudrapporten för utbetalningar inom JBR-processen med några små kompletteringar. SUSS och huvudrapporten är de dokument som ligger till grund för och säkerställer att Länsstyrelsen håller en hög kvalitet på handläggningen inom alla steg i JBR-processen. Dessa dokument tillsammans med kontrollinstruktioner, revisioner och liknande kontroller förebygger och förhindrar finansiella korrigerings. Länsstyrelsen har regelbundna möten med personalen för att säkerställa att instruktioner och regelverk efterlevs.

Länsstyrelsen har genom långsiktigt arbete inom kontrollområdet en erkänt bra kvalitet inom kontrollverksamheten och Jordbruksverkets revision på kontrollområdet gav bra betyg muntligt vid besöket. Den skriftliga kontrollrapporten visade betyg fyra på en femgradig skala. Länsstyrelsen har legat med relativt låga kontrollfrekvenser under ett flertal år vilket kan indikera att Länsstyrelsens information till länets lantbrukare om regelverken varit god.

Av ansökta miljöersättningar togs beslut om *delutbetalning* avseende 91 procent av ansökta stöd vilket var betydligt bättre än året innan då det togs beslut om delutbetalning för 83 procent av ansökta ersättningar. Vid det första *slututbetalningstillfället* för miljöersättningarna beslutades om närmare 96 procent av ansökta stöd vilket var sex procentenheter över den nationella målsättningen om 90 procent.

För *gårdsstöd* beslutades närmare 97 procent av stöden vid första utbetalningstillfället vilket var två procentenheter över den nationella målsättningen om 95 procent. Vid årsskiftet fanns endast ett fåtal lantbrukare i länet som inte fått sitt ansökta gårdsstöd.

Länsstyrelsen uppdrag att korta handläggningstiderna redovisas under uppdrag 13.

Länsstyrelsen har följt Jordbruksverkets riktlinjer för återkravsarbetet inom gårdsstödet mycket strikt och följt den av Jordbruksverket uppsatta tidplanen för återkravshanteringen. En noggrann planering av arbete och resurser gjordes, genom att ta fram en tidspil, för att säkerställa att Länsstyrelsen skulle klara att hantera såväl målen för utbetalningar av stöd som återkravsarbetet under den för handläggning begränsade tiden.

Enligt statistik återkrav av gård har länsstyrelsen hanterat alla återkrav 2005-2007 under 2011 och har endast två ärenden som behöver hanteras av Jordbruksverket för att kunna bli klara. Alla återkrav för gårdsstöd 2011 har hanterats utom två där Länsstyrelsen avvaktar Jordbruksverket hantering av överklagningar. Återkraven för gårdsstöd 2009-2010 har hanterats förutom ett ärende som även det avvaktas med anledning av överklagan. Avseende återkrav för gårdsstöd 2008 är det fyra ärenden kvar där synpunkterna från de sökande ännu inte är färdigutredda. Alla återkrav för gårdsstöd 2008 med sanktion är dock hanterade enligt Jordbruksverkets tidsram vilket har krävts för att minimera ytterligare sanktioner. Att Länsstyrelsen har hanterat alla återkrav inom gårdsstödet enligt anvisningar från Jordbruksverket vilket medför att risken för ytterligare sanktioner för liknande brister minskar.

Landsbygdsstöden inom axel 1,3 och 4 redovisas under punkterna 11-13.

10. Länsstyrelserna ska följa Jordbruksverkets styrning över stödprocessen avseende administrationen av jordbruks- och landsbygdsstöd. Länsstyrelserna ska löpande rapportera handläggnings och kontrolläge till Jordbruksverket enligt av verket fastställd rapportplan, samt bistå Jordbruksverket i att under stödåret uppnå en bättre uppföljning av handläggnings- och kontrolläge av ovan nämnda stöd.

Länsstyrelsen följer Jordbruksverkets tidplan SUSS och för att underlätta uppföljningen har Länsstyrelsen tagit fram en egen uppföljningsplan. Uppföljning har även gjorts av Jordbruksverket som sammanställt alla läns resultat i diagram. Detta har sedan följts upp av representanter från Jordbruksverket och Länsstyrelsernas LD21-styrelse där resultat och eventuella åtgärder diskuterats. Handläggningen inför olika delmål/uppföljningar har kvalitetssäkrats och Länsstyrelsen har rapporterat i de fall målen inte har kunnat nås och eventuella orsaker till detta. Länsstyrelsen har klarat de övergripande målsättningarna i SUSS även om inte alla delmål kunnat uppnås inom tidsramen. Processen med den gemensamma uppföljningen mellan Länsstyrelserna och Jordbruksverket har varit framgångsrik för det totala utbetalningsresultatet på nationell nivå.

Den kontinuerliga uppföljningen av jordbrukarstödsprocessen med färdiga diagram i Jordbruksverkets datasystem har medfört att Länsstyrelsen fått en mycket god översikt av handläggningsläget. Utifrån detta finns nu avsevärt förbättrade möjligheter att planera, prioritera och styra arbetet. Detta ger också ett bra underlag för planeringen av SUSS 2013 då tidsplanen kan revideras utifrån årets erfarenheter.

Länsstyrelsens EU-stödsfunktion har som ett av sina prestationsmål att följa SUSS, vilket gör det tydligt för alla som arbetar med jordbruksadministration vad som prioriteras. I enhetens verksamhetsplan finns en riskanalys om det skulle uppstå problem med att följa SUSS-planen. Den innehåller metoder för att kunna tillföra resurser inom och utom enheten om uppföljningen av SUSS-målen ligger långt under kontrollpunkterna. Detta för att säkerställa målen för utbetalning.

Landsbygdsstöden inom axel 1,3 och 4 redovisas under punkterna 11-13.

11. Länsstyrelserna ska under 2012, tillsammans med Jordbruksverket, genomföra en processgenomgång av stödprocessen för landsbygdsutvecklingsstöd. I denna ska erfarenheter från andra medlemsländer tas tillvara.

Länsstyrelsen har deltagit i arbetet med att ta fram riktlinjer och avstämningpunkter i den processgenomgång för landsbygdsutvecklingsstöden som benämns LB-SUSS. Personal som arbetar med landsbygdsstöd har deltagit i de utbildningar som erbjudits inom området. Länsstyrelsen har rapporterat till styrgruppen för LB-SUSS vid tre uppföljningsomgångar. Inom styrgruppen för processgenomgången har länsstyrelserepresentation funnits vilka beaktat erfarenheter från andra medlemsländer.

När redovisningen av nedlagd arbetstid framöver kommer att fördelas på ansökan om stöd respektive ansökan om utbetalning finns större möjligheter att styra resurser och effektivisera handläggningen av landsbygdsstöden.

12. Länsstyrelserna ska verka för ett effektivt regionalt genomförande av Landsbygdsprogrammet för Sverige åren 2007–2013 i syfte att uppnå de i programmet angivna målen i enlighet med förordningen (2007:481) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder. I detta ingår att enligt Jordbruksverkets riktlinjer rapportera om programmets genomförande, resultat och effekter. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i förberedelserna för ett nytt landsbygdsprogram för perioden 2014–2020.

Länsstyrelsen arbetar för en god måluppfyllelse inom landsbygdsprogrammets alla områden och använder den regionala genomförandestrategin som underlag vid beslut om stöd och ersättningar. Genomförandestrategin har reviderats utifrån politiska omprioriteringar, bland annat avseende stöd till grisnäringen, och omfördelningen av medel till de olika åtgärderna.

Som en del i marknadsföringen av programmet och informationsinsatser om olika stödformer till lantbrukare, landsbygdsintressegrupper och landsbygdsboende ger Länsstyrelsen ut en egen informationstidskrift, Aktiv landsbygd, med fyra nummer per år.

Länsstyrelsen har informerat om stödmöjligheter inom landsbygdsprogrammet på en informationsträff om nya biobränsleråvaror – nya affärsmöjligheter som anordnades av SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB i syfte att lyfta fram den förnybara energin. Informationsinsatserna har lett till flera nya ansökningar om stöd inom området.

Länsstyrelsen har deltagit vid två mässor, Jordbrukets dag och Kraftsamling Sörmland. Vid båda mässorna marknadsfördes de stöd som finns inom landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsen har även påbörjat arbete med att förenkla strukturen på Länsstyrelsens webbplats så att det ska bli

lättare för medborgarna att hitta relevant information om Landsbygdsprogrammet och dess genomförande.

Landsbygdsenheten har deltagit i en intern referensgrupp för vidareutveckling och genomförande av åtgärdsprogrammet kopplade till länets Klimat- och energistrategi avseende stöd ur landsbygdsprogrammet, se uppdrag 40 under *Insatser för att utveckla och genomföra regionala åtgärdsplaner*.

Länsstyrelsen genomför regelbundna träffar med LRF för att informera om landsbygdsprogrammet och stämma av aktuella områden som behöver tryckas extra på till länets lantbrukare och landsbygdsboende. Den täta kontakten med näringens representanter ger Länsstyrelsen en god inblick i jordbrukets och landsbygdens villkor samtidigt som lantbrukarna kan få svar på olika frågor kopplade till Länsstyrelsens handläggning inom alla stödformer. Samarbetet har utvecklats och innefattar förutom jordbrukar- och landsbygdsstöd även andra frågor kopplade till de areella näringarna såsom vattenfrågor, miljöfrågor samt jakt- och viltvård.

Länsstyrelsen har arbetat för att stärka mjölksektorn i länet. Mjölknäringens villkor har försämrats avsevärt under senare år och många mjölkföretag har lagts ned. Konsekvenserna för landsbygden blir påtagliga då avsaknaden av betesdjur medför att betesmarker växer igen och företagandet på landsbygden minskar. Genom projektet Mjölkllyftet i Södermanland som är finansierat genom landsbygdsprogrammet motiveras och stärks mjölkföretagarna att fortsätta och att utveckla sina företag så att de blir mer lönsamma.

Partnerskap

Länsstyrelsen har ett gemensamt partnerskap för landsbygdsprogrammet och det regionala serviceprogrammet som består av representanter från kommuner, regionförbund, LAG och intresseorganisationer såsom LRF, Hela Sverige ska leva, Länsbygderådet m fl. Partnerskapet har träffats flera gånger för att diskutera åtgärder för framförallt landsbygdsutveckling. Ett av mötena hade tema bredbandsutbyggnad och det andra koncentrerades på byutveckling.

Ett landsbygdsting har hållits där en bredare målgrupp bjöds in, kommunpolitiker på regional och lokal nivå, företagare, byalag och andra intressegrupper. Landsbygdstinget växte fram utifrån länsbygderådet och byagrupperns behov av en gemensam mötesplats i länet. Länsstyrelsen arrangerade mötet och var värd tillsammans med Södermanlands länsbygderåd och Kiladalens bygderåd. Sammanlagt 120 personer deltog i diskussionerna på temat "Hur bygger vi Sörmlands landsbygd och dess fantastiska småorter? Hur stimulerar vi bygdernas utvecklingsförmåga och inspirerar till nya tankar och nya lösningar på gamla problem?"

Deltagarna fick besvara frågor kopplade till landsbygdsutveckling. Resultaten visade på följande:

- Underlätta för företagsamheten på landsbygden (39 procent) och jobb (14 procent) mer prioriterat än bredband och service. Butik ansåg enbart 2 procent var en viktig fråga.
- 62 procent ansåg att det behövs en prioritering av vilka orter som det ska satsas på och samtliga anser att det behöver finnas lokala strategier för landsbygdens utveckling.
- 60 procent ansåg att det inte går att prioritera en speciell service beroende på var i livet man befinner sig.
- Enkäten visar att en klar majoritet ser att hela Södermanland är en landsbygd och att stad och land inte skall skiljas åt.

Webbenkäten som Länsstyrelsen genomförde direkt efter Landsbygdsting gav en bild av ett mycket lyckat och uppskattat evenemang. I snitt var det 4,18 på en 5 gradig skala.

Länsstyrelsen har engagerat ett av Leaderområdena i länet som värd för 2013 års landsbygdsting. Länet har genom det årliga återkommande Landsbygdstinget fått en mycket viktig gemensam mötesplats för frågor kopplade till landsbygdsutveckling.

Rådgivning till lantbrukare

En viktig del i arbetet med landsbygdsprogrammet är rådgivningsinsatser för lantbrukare. Genom rådgivningen kan miljönyttan med miljöersättningarna ökas vilket bidrar till att miljömål och andra uppsatta mål kan nås.

Länsstyrelsen driver ett eget rådgivningsprojekt som omfattar alla målområden utom tvärvillkor avseende kompetensutveckling inom Landsbygdsprogrammets axel 1:

1. Ett rikt odlingslandskap
2. Ingen övergödning
3. Giftfri miljö
4. Begränsat klimatpåverkan
5. Ekologisk produktion
6. Djurens välfärd
8. Företagsutveckling inom de gröna näringarna.

Inom området Ett rikt odlingslandskap har Länsstyrelsen utfört enskild rådgivning, främst i betesmarker och slåtterängar hos lantbrukare som söker miljöersättningar för skötsel av dessa. Omkring 60 rådgivningsbesök har utförts av Länsstyrelsens personal under året. Vidare har ett flertal kurser arrangerats under året såsom två kurser i Lieslätter, två kurser om röjning och huggning i betesmarker samt en maskinvisningsdag.

Inom området Djurens välfärd och Företagsutveckling har åtta kurser om bl.a. bete för får, hantering av djur samt att bygga för häst hållits.

Andra insatser som Länsstyrelsen arbetat med inom ramen för landsbygdsprogrammet, såsom t.ex. Bredband, Greppa Näringen och Matlandet, redovisas under prioriterade områden direkt under inledande tabell till detta avsnitt; Lantbruk och landsbygd.

Lägesrapport

Länsstyrelsen har lämnat lägesbeskrivning om programmets genomförande, resultat och effekter enligt Jordbruksverkets riktlinjer.

Förberedelser för det nya landsbygdsprogrammet

Länsstyrelsen har lagt ner ett omfattande arbete på att dels kommentera utkast till programförslag och dels svara på remissen TULPAN gällande det nya landsbygdsprogrammet 2014-2020.

13. Länsstyrelserna anvisas medel från landsbygdsprogrammet via anslag 1.21 och 1.22 inom utgiftsområde 23 vilket regleras via Jordbruksverkets regleringsbrev för budgetåret 2012. Under 2012 ska länsstyrelserna särskilt arbeta för att minskahandläggningstiderna inom axel 1,3 och 4 samt delar av axel 2 (avseende Utvald miljö). Länsstyrelserna ska redovisa följande:

– handläggningstiderna för ansökningar om beslut om stöd och ansökningar om utbetalningar samt hur länsstyrelsen arbetar för att minska handläggningstiderna,

Länsstyrelsen har haft ett gott handläggningsläge och förhållandevis korta handläggningstider avseende såväl ansökningar om stöd som ansökningar om utbetalning men av flera orsaker har handläggningstiderna inte kunnat kortas som planerat inom samtliga stöd.

Länsstyrelsen har prioriterat att göra långsiktiga förbättringar genom att göra en omorganisation för att förbättra det strategiska arbetet och kontrollfunktionen. Det har påverkat arbetet kortsiktigt och handläggningstiderna har inte kunnat förkortas. Länsstyrelsen har också prioriterat arbetet med två Leaderområden som varit utsatta för förskingring för att säkerställa att inte EU-medel förskingrats, att åtaganden i avtalen fullgjorts och att handlingsplaner upprättats.

Länsstyrelsen har även prioriterat arbetet med att förbättra rutinerna för handläggning med anledning av Ekonomistyrningsverkets rapport angående landsbygdsstöden. Det ökade kravet på rapporter och underlag till revisioner kräver allt större arbetsinsatser vilket även gör det svårare att korta handläggningstiderna.

Handläggningstiderna gällande ansökningar om stöd till företags- och projektstöd inom axel 1 och 3 var lägre än 120 dagar från ankomstdatum till beslut. Handläggningstiderna ökade av skäl vilka redovisats ovan. Det i LB-SUSS beslutade målet att 90 procent av ärendena ska ha en kortare handläggningstid än 120 dagar för ansökningar om stöd har Länsstyrelsen inte lyckats hålla. Avseende ansökan om utbetalning för företags- och projektstöd är målet i LB-SUSS att 90 procent av ansökningarna ska ha en kortare handläggningstid än 90 dagar vilket Länsstyrelsen nästan uppnått.

Många stödansökningar är inte kompletta när de inkommer till Länsstyrelsen vilket också förlänger handläggningstiderna. Länsstyrelsen arbetar ständigt med information och tydlighet redan vid första telefonsamtalet med den stödsökande, men det är mycket uppgifter som den sökande ska bifoga sin ansökan. Att förenkla och förbättra ansökningsförfarandet är därför en angelägen insats för att korta handläggningstiderna.

Handläggningstiden för beslut om stöd till Leaderprojekt är cirka en månad om ansökan är komplett. Här finns det några komplicerade ärenden som ökat handläggningstiden avsevärt. När det gäller beslut om utbetalningar av Leaderprojekt har handläggningstiderna tidigare varit mycket långa men balanserna har i stort sett arbetats bort. Från ett av de administrerade Leaderområdena är ansökningarna mycket ofullständiga vilket gör att handläggarna har fått en enorm arbetsbelastning. Genom att öka resurserna försöker Länsstyrelsen arbeta bort de nya balanserna som uppstått. Vid en överblick av Jordbruksverkets statistik över länets Leaderutbetalningar konstateras att handläggningstiden ändå är tillfredställande.

Länsstyrelserna i samverkansregionen Östra Mellansverige har bjudit in alla leaderkontor i regionen för att gemensamt gå igenom de problem länens handläggare ställs inför i samband med utbetalningsansökningarna. Förhoppningsvis kommer det att ge resultat i att ansökningarna blir mer kompletta i fortsättningen. Samtliga handläggare deltar också i alla utbildningar som Jordbruksverket anordnar, vilket bör resultera i en effektivare handläggning.

Handläggningstiderna för investeringsstöden inom Utvald miljö har stigit avseende ansökan om beslut om stöd från 146 till 154 dagar (median). Anledningen är att många äldre ärenden har beslutats och därför bidragit till att handläggningstiden ökat. Antalet handlagda och beslutade ärenden har dock fördubblats jämfört med tidigare år då Länsstyrelsen ökat ambitionen i ärendehantering inom Utvald miljö, vilket också varit ett av de prioriterade områdena. Handläggningstiden gällande ansökan om utbetalning har minskat från 48 dagar till 36 dagar (median). Antalet beslutade ansökningar om utbetalning har ökat från 16 till 33 ärenden.

– vilka åtgärder som har låg anslutning i länet, översiktligt analysera orsakerna till detta samt redovisa vilka insatser länsstyrelsen vidtagit under 2012 för att öka anslutningen till dessa åtgärder för att besluten och utbetalningarna kopplade till programmet ska vara i fas och att de

relevanta resultatmål och omfattningsmål som finns fastställda i programmet är uppnådda vid utgången av 2011.

I åtgärden 312 *Diversifiering (modulering)* i axel 3 har Länsstyrelsen inte fattat så många beslut. Två ansökningar gällande biogasanläggningar är på gång. Tilldelade medlen kommer att gå åt under 2013.

Utvald miljö (axel 2) har generellt låg anslutning i länet i förhållande till målen uppsatta i den regionala genomförandestrategin. Undantaget är *miljöfrämjande insatser på åker; Mångfaldsträda och Fågelåker*, samt *Bete och slåtter på svårtillgängliga platser*, där anslutningen är god i förhållande till de uppsatta målen. De insatser som har lägst anslutning är *Särskild höhantering, Skötsel av landskapselement och Reglerbar dränering*. Det beror delvis på att det finns få lämpliga platser i dagsläget, särskilt vad gäller höhantering och reglerbar dränering. Det kan även bero på att det är åtgärder som är arbetskrävande och kan kräva ett särskilt engagemang från den stödsökande. *Anläggning och restaurering av våtmarker och Damm som samlar fosfor* har ganska låg anslutning. Intresset är stort, men ärendenas komplexa karaktär gör att det tagit lång tid att handlägga dessa ärenden. Extra resurser har tillförts handläggningen av *Våtmarker och Fosfordammar* vilket har gett resultat. Tretton ärenden har beslutats jämfört med fem ärenden år 2011.

Stöd för *Restaurering av överloppsbyggnad* har relativt låg anslutning säkerligen beroende på att äldre byggnader oftast är mycket kostsamma att restaurera. Länsstyrelsen har marknadsfört stödet i såväl Länsstyrelsens egen tidsskrift Aktiv Landsbygd, artikel i en av lokaltidningarna, samt tagit fram en folder som använts vid mässor. Något fler ansökningar har kommit in jämfört med föregående år; 24 ansökningar mot 22 året innan.

Rovdjursstängsel har haft låg anslutning tidigare år, men åtta ansökningar har beslutats och den största delen av de tilldelade medlen har förbrukats. Aktualiteten av rovdjursstängsel var hög i media i samband med att medel till rovdjursstängsel fördelades till Länsstyrelserna. Det medförde att stödet fick god publicitet i både lantbrukspress och TV.

Alla stöd inom Utvald miljö har marknadsförts i Länsstyrelsens egen tidsskrift Aktiv Landsbygd.

Åtgärder för att öka anslutningen till stöden för restaurering av betesmarker och våtmarker inom Utvald miljö har gjorts genom ett projekt för uppsökande verksamhet. Se även text under prioriterade områden Utvald miljö direkt under inledande tabell till detta avsnitt; Lantbruk och landsbygd.

Länsstyrelseinstruktion 4§

3. tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken. Förordning (2008:1346)

Länsstyrelsen har från Skatteverket fått totalt 27 underrättelser om bouppteckning för lantbruksfastighet. Av dessa har 19 ärenden avslutats efter kontroll i fastighetsregistret. Fyra dödsbon var vid denna kontroll skiftade. Till övriga 15 dödsbon har en information skickats om de regler som gäller för avveckling av dödsbon som äger lantbruksfastighet.

Fiske**VOLYMER OCH PRESTATIONER**

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,89	0,66	0,89
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,09	0,08	0,02
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,70	0,50	0,60
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	806	615	896
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,64	0,50	0,70
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	190	176	162
Antal beslutade ärenden	170	175	136
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	4
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	1 100	25	25

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 62*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Uppgiften i tabellen visar inga större förändringar jämfört med föregående år.

Länsstyrelsen har ökat ambitionsnivån inom fiske och prioriterat följande områden:

- Røjning av vandringshinder
- Småskaliga kustfisket
- Fiskeområde Kustlinjen
- Elfiske
- Fiskevårdsområden

Prioriteringarna har gjorts utifrån länets behov i syfte att skapa goda förutsättningar för ett gott fiskbestånd i sjöar och vattendrag. Det har också prioriterats utifrån måluppfyllelse inom miljömålen.

Länsstyrelsen har prioriterat friläggandet av vandringsleder för fisk i Nyköpingsån, Trosaån och Näveån. Länsstyrelsen samarbetar kring friläggandet av vandringshinder med bl.a. Vattenfall då det äger de flesta kraftstationer i Nyköpingsån. Det är många prioriterade arter som skulle gynnas om det skapades förutsättning för fiskvandring i åsystemen; till exempel de havsvandrande arterna, den hotade malen, vimman och den tjockskaliga målarmusslan.

Länsstyrelsens arbetsinsatser på fiskeområdet ägnas till viss del det småskaliga kustfisket och dess problem. I stort handlar det om svårigheten att få lönsamhet i fisket samt de skador som sälén orsakar. Sälén orsakar både förstörda redskap och förlust för den fisk som förloras eller förstörs. Som ersättning för säléns fortsatta skadeverkningar på kustfisket har Länsstyrelsen under året betalat ut 852 513kr av viltskademedel till länets kustfiskare som kompensation för förlorad inkomst. Länsstyrelsen har även författat en artikel i branschtidningen Yrkesfiskaren. Artikeln belyser vikten av att fylla de tilldelade sälkvoterna för att få större gehör för sälproblematiken.

Länsstyrelsen har fokuserat på arbete med Fiskeområde Kustlinjen där många projekt syftar till att bidra till att öka produktionen av fisk i kustområdena. Projekten vill uppnå detta genom att ta

bort vandringshinder och öka eller tillgängliggöra områden för reproduktion med hjälp av risvasar, strandängar och lekgrusutläggningar.

Flera kustmynnande vattendrag har inventerats med hjälp av elfiske vilka resulterat i en effektivare prioriteringsordning av miljövårdande insatser och en god överblick över länets vattendrag.

Länsstyrelsen har även arbetat med att öka antalet fiskevårdsområden. Inga nya fiskevårdsområden har dock bildats men kontakt har tagits om upprättandet av ett nytt område i sjön Uren. De befintliga kontaktade fiskeområdena är mycket aktiva och dialogen med Länsstyrelsen är god och frågor rörande biologi och miljövårdande insatser är vanliga. Detta utbyte hjälper fiskevårdsområdena att bättre förstå vad som händer i vattnen och hur de kan påverka utvecklingen av fiskemöjligheterna.

Länsstyrelsen utreder möjligheterna att skapa arbetstillfällen för nyanlända svenskar med herdebakgrund vid djurskötseln vid bete av bl.a. strandängar. Möjligheterna ser goda ut i framtiden vartefter fler områden blir restaurerade i länet.

Länsstyrelsen hade för avsikt att göra en inventering av flodkräfta och har sökt medel för detta ur Havs och vattenmiljöanslaget. Tyvärr fick Länsstyrelsen inga medel tilldelade från HaV varför projektet inte kunnat genomföras.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

16. Länsstyrelserna ska verka för ett effektivt regionalt genomförande av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige åren 2007–2013 i syfte att uppnå målen enligt förordningen (EG) 1198/2006. Länsstyrelserna ska även vara regeringen och centrala myndigheter behjälpliga i förberedelserna för ett nytt program 2014–2020. Länsstyrelserna ska fortsatt redovisa hur de främjat och bidragit till den nationella offentliga finansieringen av det operativa programmet för fiskerinäringen i Sverige perioden 2007–2013.

Länsstyrelsen har verkat för att länets fiskare ska delta i uppstarten och överväga att leverera sörmländsk fisk till Stockholms fiskmarknad så snart möjligheten finns. Det har uppfattats som ett positivt projekt av kontaktade fiskare och Länsstyrelsen bedömer att flera fiskare kommer utnyttja möjligheten. Yrkesfiskare längs kusten har också kontaktats av Länsstyrelsen angående att marknadsföra och söka etablera nya högprisvaror. Bland annat kan rom från rötsimpa nämnas. Den är ett alternativ till lax- och stenbitsrom men med en annan färg och ytterligare användningsområden då den lämpar sig för stekning. Detta för att stärka den redan goda lokala marknaden och utbudet av närproducerad fisk och fiskprodukter.

Angående att näringen är behäftad med samarbetsproblem som nämns i det operativa programmet så söker länsstyrelsen medla mellan de i länet inblandade parterna yrkesfiskare och turistnäring för att nå ett gynnsamt resultat för båda.

Rörande nischprodukter jobbar Länsstyrelsen med en ansökan om stödordning i länet vilket ses som en trolig nischprodukt om anläggningen blir av.

Länsstyrelsen har medverkat och bistått med kunskap och idéer så snart förfrågningar om utvecklingen av det nya operativa programmet inkommit.

Då Länsstyrelsen saknar regionala medel att bidra till den offentliga till det operativa programmet har Länsstyrelsens roll bestått i att rådgiva om att söka andra medel, bland annat från havs- och

vattenmiljöanslaget. Länsstyrelsen har även rekommenderat och samverkat med Fiskeområdesgruppen Kustlinjen för att se till att deras medel användes för att uppnå målen i det operativa programmet på ett så bra sätt som möjligt.

Utöver detta så försöker Länsstyrelsen dirigera fiskevårdsanslaget mot projekt som ligger i linje med det operativa programmet:

- En damm i Buskhyttedäcken har kunnat rivas med hjälp av fiskevårdsanslaget och ån är åter öppen för vandrande fisk efter 150 år, dessutom räddades en tomt från svåra erosionsskador.
- Länsstyrelsen har genom fiskevårdsanslaget delfinansierat utvidgandet av Trosaåns fiskevårdsområde. Detta i syfte att få bättre kontroll över fisket i åmynningen genom att reglera detta till förmån för de havsvandrande arterna.
- Fiskevårdsanslaget har även gått till att elfiska kustmynnande vattendrag i länet för att ge en samlad bild av länens vatten och uträna vilka som har särskilda naturvärden.

17. Länsstyrelserna ska redovisa hur de bidragit till arbetet med omprövning av vattendomar.

Länsstyrelsen har varit med på tillsyn av tre kraftverk i Nyköpingsån och tillsammans med personal på miljöskydd träffat representanter från kraftverksbolaget. Länsstyrelsen har här belyst behovet av fiskvägar och passager.

Länsstyrelsen kommer att intensifiera arbetet under 2013 med att ompröva den för malen destruktiva stämvattendomen som reglerar Båven, genom att verka för en högre miniminivå under sommarmånaderna då malen leker och är i behov av ett visst vattenstånd för att nå sina leklokaler.

Tabell 1.2:

Länsfakta inom fiskeområdet	2012	2011	2010
Antal fiskevårdsområden	16	16	16
Antal yrkesfiskelicenser	34	34	34
Antal fartygstillstånd	9	9	8
Antal inkomna ansökningar om stöd ur strukturfondsprogram	8	4	3

Källa: Länsstyrelsens pärmar och datasystem.

Kommentarer Tabell 1.2

Det mesta håller sig till samma nivåer som tidigare år utom Europeiska FiskeriFondens, EFF-ärendena som genom att FOG, FiskeOmrådesGruppen, har kommit igång med sitt arbete under året fördubblats.

Regional tillväxt

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,26	2,53	1,76
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,67	1,66	3,48
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,81	2,83	3,45
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	6 137	4 420	5 024
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	4,88	3,60	3,94
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	33	25	50
Antal beslutade ärenden	23	35	53
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	5	40
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	4 245	3 505	4 207

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna omfattar verksamhet 30*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående volymer och prestationer samt också redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna. Under denna rubrik ska även redogöras för det fortsatta arbetet med uppdragen 21, 31 och 39 i RB2011.

Verksamhetskostnaden har varierat under åren och anledningen till ökningen är arbetet med Främja kvinnors företagande.

De prioriterade arbetsinsatserna inom regional utveckling har främst varit kopplade till landsbygdens utveckling. Detta är i enlighet med den överenskomna rollfördelningen mellan Länsstyrelsen och Regionförbundet Sörmland. Inom landsbygdsutveckling har de viktigaste frågorna varit bredbandsutbyggnad, Sörmländsk mat, kommersiell service och betaltjänster. Prioriteringen har gjorts utifrån att tillgång till grundläggande samhällsservice är avgörande för möjligheten att kunna bo och verka på landsbygden. Kopplingen mellan besöksnäring och mathantverk har bedömts vara en strategisk utvecklingsfråga där länet har en outnyttjad potential.

En annan prioriterad fråga har varit det uppdrag som Länsstyrelsen fått av Regionförbundet att genomföra programmet Främja kvinnors företagande 2011-2012. Uppdraget har bestått i att administrera medel till projekt, arbeta fram en förstudie hur kvinnors företagande kan integreras i det ordinarie företagarrämjande systemet och att genomföra en konferens för beslutsfattare och rådgivare, en regional mötesplats. Även dialogen med Regionförbundet Sörmland rörande revideringen av Sörmlandsstrategin, länets regionala utvecklingsprogram (RUP), har givits hög prioritet med anledning av RUP:ens strategiska roll i länet.

Resultatet av arbetet är bland annat att kommersiell service i ett brett landsbygdsperspektiv har lyfts fram vid länets första landsbygdsting, ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Kiladalens Intresseförening och Tillväxtverket. Intresset för och uppslutningen kring det första landsbygdstinget var stort med ett hundratal deltagare och planerna för nästa års ting är full gång med Leader Inlandet som anordnare. Bredbandssatsningen har bidragit till att intresset från kommunerna för bredband på landsbygden har ökat markant, ett 25-tal bygdegrupper har aktiverats och 845 hushåll och 230 företag på landsbygden fått tillgång till bredbandsanslutning.

RB 21 2011 Länsstyrelserna ska följa upp och redovisa hur andra statliga myndigheter tillämpar länets regionala utvecklingsstrategi.

Länets regionala utvecklingsstrategi arbetades fram av Regionförbundet Sörmland och har beslutats om. Den har ännu inte fått genomslag och Länsstyrelsen kan inte bedöma hur andra statliga myndigheter tillämpar den.

RB 31 2011 Berörda länsstyrelser ska, i enlighet med prioriteringarna i den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013, innefattande tydliggöranden i regeringens skrivelse Strategiskt tillväxtarbete för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning, (skr 2009/10:221), ge en sammanfattning av verksamheten inom regional tillväxt. Sammanfattningen ska vara uppdelad på prioriteringarna i den nationella strategin och innehålla de viktigaste insatserna under året. För prioriteringen strategiskt gränsöverskridande samarbete ska särskilda aktiviteter inom ramen för Östersjöstrategin redovisas. Sammanfattningen ska innehålla en bedömning av resultatet av de redovisade prioriteringarna.

Inom Regional tillväxt har Länsstyrelsen prioriterat områdena Integration som beskrivs under eget verksamhetsområde, Främja kvinnors företagande, Bostadsförsörjning och insatser för landsbygdsutveckling och bredband.

Innovation och förnyelse

På uppdrag av Regionförbundet Sörmland har Länsstyrelsen arbetat med programmet Främja kvinnors företagande under 2012-2013. Sju projekt har fått medel ur programmet, en förstudie om hur kvinnors företagande kan integreras i det ordinarie stödsystemet arbetats fram och en konferens, en regional mötesplats, om betydelsen av kvinnors företagande genomförts.

Länets första Landsbygdsting har genomförts med stor uppslutning av de som bor, verkar och arbetar för landsbygdens utveckling. Temat för länets landsbygdsting, som kommer att genomföras årligen, är utveckling av kommersiell och offentlig service. En Matstrategi har arbetats fram och Partnerskapet för landsbygdsutveckling, där organisationer och myndigheter som arbetar för landsbygdsutveckling har fungerat väl.

Kompetensförsörjning och ökat arbetskraftsutbud

Länsstyrelsen ser den stora inflyttningen av utlandsfödda till länet som en viktig arbetsmarknads- och kompetensresurs. I kampanjen ”Anställ kompetensen Sörmland” tog Landshövdingen och länets Tillväxtråd initiativ till företagsbesök tillsammans med Arbetsförmedlingen för att lyfta utlandsfödda som arbetskraft och kompetensresurs hos arbetsgivare framför allt inom privat sektor. Slut konferensen samlade ett 50-tal företagsledare och chefer från näringsliv och offentlig sektor.

Tillgänglighet

Länsstyrelsen och Partnerskapet för landsbygdsutveckling har prioriterat bredbandsutbyggnad som en avgörande fråga för landsbygden och de små orterna. Bredbandsarbetet, som beskrivs under området Infrastruktur, har utvecklats positivt och 845 hushåll och 230 hushåll på landsbygden har fått tillgång till bredband. En kartläggning av tillgången till bredband på landsbygden har arbetats fram inom ramen för Landsbygdsprogrammet.

Strategiskt gränsöverskridande arbete

Länsstyrelsen arbetar inte aktivt med frågor kopplade till Östersjöstrategin men är aktiva inom två EU-projekt inom naturvårdsområdet, Life Crassus och Life Coast Benefit, där samverkan sker med andra länsstyrelser.

RB 39 2011 Länsstyrelsen ska redovisa vilka insatser som har gjorts på konkurrensområdet, i enlighet med konkurrensförordningen (2008:604)

Länsstyrelsen har inte vidtagit några egeninitierade insatser externt, men har internt utvecklat och stärkt sin kompetens genom samarbetet på upphandlingsområdet med Länsstyrelsen i Stockholms län.

Länsstyrelsen beaktar konkurrensaspekterna inom olika delar av verksamheten till exempel inom arkeologiområdet och det regionala tillväxtarbetet. I handläggningen av företagsstöd, stöd till bredbandsutbyggnad och till projekt ska det säkerställas att beviljade stöd inte snedvrider konkurrensen på den marknad verksamheten bedrivs och att stöden sker i enlighet med EUs statsstödsregler.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att verksamhetsområdet uppfyller kravet för betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

20. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur samverkan mellan länsstyrelserna och statliga myndigheter sker inom det regionala tillväxtarbetet samt hur denna samverkan utvecklats.

Samverkan sker nationellt, regionalt och lokalt. Länsstyrelsens roll varierar men är ofta samordnande, koordinerande eller kunskapsförmedlande. Länsstyrelsen är efterfrågad som neutral part som i olika sammanhang bidrar med bred kunskap och tvärsektorieellt tänkande.

Södermanland har under hela 2000-talet i förhållande till sin folkmängd haft ett av landets högsta inflyttningstal av nyanlända flyktingar. *Samverkan kring integrationsfrågor ur ett tillväxtperspektiv* är därför en ödesfråga för länet och viktig del av det regionala utvecklingsarbetet. Det Tillväxtråd som med initiativ av Länsstyrelsen och Regionförbundet startade i länet 2011 med representanter från offentlig sektor och näringslivet har som huvudfråga haft en kampanj för att uppmärksamma länets arbetsgivare inom privat och offentlig verksamhet på utlandsfödda som kompetensresurs. Inom ramen för kampanjen ”Anställ kompetensen – Sörmland” har företag besökts tillsammans med Arbetsförmedling och kommun och diskussioner förts med kommunernas och landstingets personalchefer i frågan. Avslutningskonferensen ”Utrikesfödda på arbetsmarknaden i Södermanland” samlade ett femtiotal chefer och beslutsfattare från näringsliv och offentlig sektor. Erfarenheterna av samverkan i kampanjen är goda och kommer att användas i det fortsatta arbetet i länet. Samverkan sker i olika konstellationer när det gäller integrationsinsatser, ofta med kommuner, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.

I länets *Regionala serviceprogram* prioriteras insatser för utveckling av tillgången till bredband i länet. Intresset från kommuner och bygdegrupper har efter ett intensivt arbete från länsstyrelsen de senaste åren ökat betydligt. Det nationella initiativet Länsamverkan Bredband har utvecklats på ett positivt sätt och Länsstyrelsen har valt att aktivt delta i arbetet. I Länsamverkan bredband ingår länsstyrelserna, vissa regionförbund, Post- och telestyrelsen, Tillväxtverket, Jordbruksverket och bredbandsforum. Länsstyrelsen har deltagit i en arbetsgrupp med inriktning stödsystem. Regionalt och lokalt sker samverkan med Regionförbundet, kommunerna och lokala bygdegrupper, till exempel i Partnerskapet för landsbygdsutveckling.

24. Länsstyrelserna ska redovisa varför aktuella prioriteringar gjorts vid beslut om medel inom ramen för ändamålen inom anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

Följande prioriteringar har gjorts vid fördelning av anslaget 1:1:

1. Medel till näringslivsutveckling	60 %
2. Medel till kunskapsunderlag, analyser	18 %
3. Medel till integrationsinsatser	12 %
4. Medel till uppföljning, utvärdering	10 %

Inom området näringslivsutveckling har satsningar gjorts för att stimulera kvinnors företagande, landsbygdsutveckling och kultur- och besöksnäring. Länsstyrelsen har sedan mitten av 90-talet aktivt och uthålligt arbetat för att stimulera till företagande av kvinnor. Arbetet har bidragit till att länet från att ha haft en andel företagare lägre än genomsnittet nu ligger bland de främsta. Under 2011-2012 har arbetet skett inom Tillväxtverkets program Främja kvinnors företagande på uppdrag av Regionförbundet Sörmland. Inom landsbygdsutveckling fortsätter Länsstyrelsen sin fleråriga satsning på lokalproducerad mat genom att satsa på unga ekokockar.

Kunskapsunderlag och analyser har i första hand inneburit en satsning på en utveckling av den årliga bostadsmarknadsanalysen. Södermanlands län är ett av de län som haft en stadig befolkningsökning de senaste åren. Inflyttare är framför allt barnfamiljer och personer +55 år. Befolkningsökningen tillsammans med en mycket låg nybyggnation innebär att bristen på bostäder kan hämma länets utveckling. Bostadsanalysen och rapporten har denna gång kompletterats med en välbesökt regional konferens ”Sörmland bygger” och ett arbete inom en regional bostadsberedning som har resulterat i ett 28-punktsprogram för att utveckla det sörmländska bostadsbyggandet.

Länet har under hela 2000-talet varit ett av de län som i förhållande till sin befolkning tar emot flest antal nyanlända invandrare. Utmaningen för länet är att strategiskt arbeta med arbetsmarknads- och kompetensfrågor för nyanlända och utrikesfödda liksom att öka tillgången till bostäder, framför allt hyresbostäder. Länsstyrelsen betraktar integrationsfrågorna som en av länets viktigaste tillväxtfrågor. De viktigaste insatserna har skett inom kampanjen ”Anställ kompetensen Sörmland”, en kampanj som genomförts inom ramen för länets Tillväxtråd. Tillväxtrådet är ett initiativ som tagits av Landshövdingen och Regionförbundet för att i samverkan med näringslivsrepresentanter och organisationer arbeta för tillväxt i länet.

30. Berörda länsstyrelser ska redovisa exempel på och kommentera inom vilka områden samverkan sker mellan länsstyrelsen och det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet samt hur denna samverkan utvecklats.

Länet har sedan flera år tillbaka en nära samverkan på ledningsnivå mellan Länsstyrelsen och Regionförbundet. Denna samverkan har breddats och fördjupats. Samverkan har bland annat tagit sig uttryck i att inom ramen för Tillväxtrådet aktivt arbeta tillsammans med för länet viktiga frågor som ett tillväxtorienterat synsätt på integrationsfrågorna och utvecklingen av bostadsbyggandet. Samverkan på tjänstemannanivå har i första hand genomförts när det gäller programmet Främja kvinnors företagande, där arbetet har genomförts av Länsstyrelsen på uppdrag av Regionförbundet. Styrgruppen för det regionala arbetet har bestått av representanter från både uppdragsgivare och uppdragstagare och programmets slutkonferens genomfördes gemensamt av Länsstyrelsen och Regionförbundet.

31. Berörda länsstyrelser ska bistå det organ som ansvarar för det regionala tillväxtarbetet i länet i dess uppdrag att, i enlighet med Tillväxtverkets riktlinjer, utarbeta och genomföra en handlingsplan för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det regionala tillväxtarbetet under perioden 2012–2014.

Regionförbundet kommer att ta fram en handlingsplanen för en jämställdhetsintegrerad tillväxt och ett inledande möte har genomförts där uppdraget diskuterades och rollerna förtydligades.

Länsstyrelsens roll är att bistå med kompetens vid planering och genomförande av aktiviteter kopplade till handlingsplanen. Tillsammans med Regionförbundet har Länsstyrelsen deltagit i en konferens/workshop om handlingsplanen som anordnades av Tillväxtverket. Länsstyrelsen har också aktivt arbetat för att försöka få med Regionförbundet i länets Jämställdhetskommitté, dock utan framgång. Tanken har varit att Regionförbundet genom deltagande i Jämställdhetskommittén ska få tillgång till den samlade kunskapen kommitténs medlemmar besitter.

32. För sin uppgift att verka för en god tillgång till kommersiell service för medborgare och företag ska berörda länsstyrelser redovisa och kommentera vilka insatser som genomförts, resultaten av dessa och vilka aktörer som deltagit samt på vilket sätt insatserna förhåller sig till övriga insatser för hållbar regional tillväxt i länet.

Redovisningarna ska relatera till mål och intentioner i länets regionala serviceprogram.

Inom ramen för *länets regionala serviceprogram* finns bland annat insatser som rör kommersiell service, grundläggande betaltjänster, bredband och partnerskapet för landsbygdsutveckling.

Kommersiell service

En stor arbetsinsats har varit länets första landsbygdsting, en mötesplats för organisationer och personer som bor och/eller verkar på landsbygden. Med stöd från bland andra Tillväxtverket och Kiladalens intresseförening tog Länsstyrelsen initiativ till landsbygdstinget och kommer att under tre år finansiera ett årligt event med fokus på utveckling av service på landsbygden. Intresset för landsbygdstinget var mycket stort med hundratalet deltagare och redan vid samma tillfälle utsågs Leader Inlandet till arrangör för 2013 års landsbygdsting.

Intresset från kommunerna när det gäller hemsändningsbidrag har ökat och det var fem kommuner i länet som sökte stöd för varudistribution och det totalt beviljade stödet uppgick till drygt 140 000 SEK.

Intresset har varit lågt för stöd till lanthandlare och bensinstationer och inga ansökningar har inkommit. Samtidigt har Länsstyrelsen fått vetskap om att lanthandlare startat verksamhet utan att ha kunskap om möjligheterna för stöd från Länsstyrelsen. Därför kommer Länsstyrelsen inför 2013 att prioritera arbetet med kommersiell service för att mer aktivt än tidigare informera om möjligheterna och stödja initiativ kopplat till servicepunkter på landsbygden.

Grundläggande betaltjänster

Inom länsstyrelsernas uppdrag med grundläggande betaltjänster har en rad insatser genomförts. Länsstyrelsen har tillsammans med representanter från sju andra länsstyrelser ingått i projektet "Bredband och ny teknik". Tanken med detta var att undersöka "It-infrastrukturens betydelse för betaltjänster" Projektet resulterade i en rapport med och en genomgång av de möjligheter och hjälpmedel som finns för människor som befinner sig i utsatta grupper att sköta sina grundläggande betaltjänster.

Länsstyrelsen i Södermanland, tillsammans med Länsstyrelsen på Gotland tog initiativ till en arbetsgrupp för "Länssamverkan betaltjänster" Senare anslöt sig även länsstyrelserna i Kalmar och i Blekinge till detta samarbete. I Södermanland genomfördes en behovsbedömning av grundläggande betaltjänster i länet. Tanken med samarbetet mellan länen var att hitta synergier och gemensamt diskutera metod och resultat. Studien påvisar att det finns utsatta grupper i länet som har svårt att ta till sig och använda ny teknik och som kommer i kläm när bankkontor läggs ned eller erbjuder en minskad service. Arbetsgrupp föreslog ett antal områden där Länsstyrelsen skulle kunna bidra med konkreta insatser. Dessa slutsatser kan komma att under 2013 ligga till

grund för ett nytt samverkansprojekt mellan länsstyrelserna med fokus på riktade insatser till vissa utsatta grupper.

Den årliga rapporteringen på betaltjänstområdet var omfattande och inför rapporteringen genomfördes ett antal intervjuer med representanter i länet för olika organisationer inom de utsatta grupperna. Rapporteringen ingår i den rapport som lämnades till samordnande länsstyrelse i Dalarna.

Bredband

Tillgången till bredband räknas av landsbygdsboende, företag, organisationer och kommuner som länets viktigaste landsbygdsutvecklingsfråga. Därför har denna fråga prioriterats och stora insatser satsats på information och dialog med framför allt kommuner och bygdegrupper. Ett stort antal hushåll och företag på landsbygden i Nyköpings, Katrineholms och Eskilstuna kommuner har tack vare Länsstyrelsens bredbandsstöd fått tillgång till bredbandsanslutning.

En rapport över tillgången till bredband på landsbygden i länet har arbetats fram med finansiering från Landsbygdsprogrammet. Denna lägesbeskrivning kommer ge nödvändig information till kommuner och bygdegrupper för den fortsatta utvecklingen men kommer även att kunna användas i det fortsatta strategiska bredbandsarbetet i länet till exempel som underlag för en regional bredbandsstrategi eller digital agenda.

Partnerskap för landsbygdsutveckling

Ovanstående insatser inom regionala serviceprogrammet har förankrats i länets partnerskap för landsbygdsutveckling. Deltagarna i partnerskapet har även i uppdrag att föra informationen vidare inom sina organisationer och informationskanaler. Deltagarna i partnerskapet är kommunernas landsbygdsutvecklare och representanter från Hela Sverige ska leva, Companion, LRF, Hushållningssällskapet, Skogsstyrelsen, Regionförbundet och Leadergrupperna Inlandet, Kustlinjen och Gränslandet.

Tabell 3.1: Kostnader för strukturfondsadministrationen, programperiod 2007-2013

Strukturfondsadministration (tkr)	Anslag (5:1)	Övrig finansiering	Årsarbetskrafter
Totala kostnader och årsarbetskrafter för strukturadministration	0	0	0
<i>Varav</i> Förvaltande myndighet	0	0	0
<i>Varav</i> Attesterande myndighet	0	0	0
<i>Varav</i> Kontroller i territoriella program	0	0	0

Källa:

Kommentarer Tabell 3.1

Södermanlands län har ingen strukturfondsadministration.

Tabell 3.2: Länsfakta inom EU-stöd

Utbetalade bidrag, summa (tkr)	2012	2011	2010
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
<i>varav</i> Artikel 33 (inom mål 1-området)	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen inte fattar beslut om, men betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Jordbruksverket har gjort utbetalningen	425 295	431 404	513 394
Landsbygdsprogrammet	165 119	156 701	154 545
<i>varav</i> Leader	11 263	12 039	4 535
<i>varav</i> miljöersättningar	113 615	103 280	126 387
<i>varav</i> kompensationsbidrag (LFA)	344	437	266
<i>varav</i> företagsstöd	24 569	20 581	18 227
<i>varav</i> projektstöd	12 593	835	5 130
<i>varav</i> miljöinvesteringar	2 735	871	0
Gårdsstöd	260 176	274 703	358 849

Källa: Jordbruksverkets ekonomienhet

Kommentarer Tabell 3.2

Ingen kommentar.

Länsstyrelseinstruktion 5§

7. i sin verksamhet verka för att förenkla för företag

Länsstyrelsen har inte aktivt arbetat med frågan men har deltagit i möten om det nationella arbetet med regelförenklingar.

Infrastrukturplanering

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,01	0,44	0,69
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,18	0,11	0,09
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,85	0,38	0,52
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	1 371	653	1 088
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,09	0,53	0,85
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	21	25	28
Antal beslutade ärenden	20	24	20
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	1	3
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 34*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Verksamhetskostnaderna har ökat på grund av att bredbandsfrågan har fått en högre prioritet jämfört med tidigare år.

När det gäller infrastruktur har Länsstyrelsen valt att lägga tyngdpunkt på bredbandfrågor och i första hand på bredband på landsbygden.

Förutom huvuduppgiften rörande bredband har Länsstyrelsen även i deltagit med vissa insatser inom transportområdet. Samråd har skett med den nyinrättade kollektivtrafikmyndigheten rörande trafikförsörjningsprogram varvid Länsstyrelsen bidrog med kunskapsunderlag inom bl.a. klimatfrågorna. Vidare har kontakter skett med Regionförbundet och Trafikverket kring övergripande frågor och större transportinfrastrukturprojekt

Bredband

Länsstyrelsen har sedan 2010 drivit frågan om strategisk bredbandsutveckling på landsbygden. Länsstyrelsen arbetar efter regeringens bredbandsstrategi; enligt strategin ska 90 procent av befolkningen ha tillgång till minst 100 MB år 2020. För att nå målet kan Länsstyrelsen lämna stöd till insatser för utbyggnad av höghastighetsnät på landsbygden genom Landsbygdsprogrammet. Med start 2011 har Länsstyrelsen arbetat för att öka intresset hos kommuner och bygdegrupper för att satsa på bredbandsutveckling. Resultatet av satsningen är ett ökat intresse från både kommuner och bygdegrupper.

Inför 2013 förutspår Länsstyrelsen ett fortsatt stort intresse för bredbandsutbyggnad i länet. Fler kommuner än tidigare är intresserade av att satsa på en utbyggnad. Tendensen är också att antalet byalag ökar. Ofta uppstår dessa som en effekt av kommunala bredbandsprojekt.

Länsstyrelsen har färdigställt en kartläggning över bredbandsläget i länet. ”Bredband på landsbygden – lägesbeskrivning 2012” Denna beskriver de olika kommunernas bredbandsstatus och vilka satsningar som har gjorts och vad som planeras inför framtiden. Den sammanfattar också de insatser Länsstyrelsen har gjort på området. Kartläggningen är tänkt som ett stöd i Länsstyrelsens informationsarbete, men också som ett stöd för kommuner och byalag i deras

vidare arbete med frågan samt som ett underlag för en eventuell regional bredbandsstrategi eller digital agenda.

Länsstyrelsen har informerat bygdegrupper och landsbygdsboende i olika sammanhang vid ett 20-tal tillfällen. Sju ansökningar om stöd till bredband har handlagts och därmed är hela summan på 10 miljoner kr in-tecknad av de medel som har tilldelats länet inom landsbygdsprogrammet. En erfarenhet så här långt när det gäller arbetet med bredbandsutveckling är att de stora kommunerna ofta är kunniga inom området och har strategier för bredbandsutveckling samt medel att avsätta till bredbands-satsningar. I de mindre kommunerna saknas ofta både kunskap, strategier och medel till medfinansiering av landsbygdsprogrammet. Detta resulterar i utvecklingen förstärks i de stora kommunerna och de mindre halkar efter. Särskilda insatser behöver göras för att åstadkomma en bredbandsutveckling i de mindre kommunerna.

Länsstyrelsen har valt att engagera sig i Läns-samverkan bredband som bedrivs i Post och Telestyrelsens regi. Länsstyrelsen har ingått i arbetsgruppen Stöd till bredband som har arbetat med strategiska frågor och förtydliganden av regelverk.

På det nationella planet har regelverket för bredbandsstöden stramats upp, vilket ställer högre krav på handläggning och kontroll. Länsstyrelsen bemöter detta bland annat genom fortsatt engagemang och deltagande i de nationella samarbetsforum som finns, främst avses då Läns-samverkan bredband.

Länsstyrelsen har bedömt verksamheten som Godkänd.

Energi och klimat

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,02	0,01	0,00
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,76	0,80	0,56
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,56	0,55	0,37
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	794	898	448
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	0,63	0,73	0,35
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	4	8	8
Antal beslutade ärenden	4	8	5
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	0	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	314	275	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 42*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av åiterrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Uppgiften i tabellen visar inga större förändringar jämför med föregående år.

Inom klimat- och energiområdet har uppdraget att ta fram underlag till Naturvårdsverkets arbete med Färdplan 2050 (inklusive konferens och regionala dialoger) prioriterats, samt att genomföra åtgärdsprogrammet kopplat till strategin genom interna och externa aktiviteter. Prioriteringen grundas i uppdraget i regleringsbrevet, där samverkan, internt och externt är centralt. Samverkan utgår från åtgärdsprogrammet.

Konkreta resultat under året inkluderar:

- en regional miljökonferens med ca 100 deltagare där länets vision till 2050 diskuterades
- rapportering till Naturvårdsverket av uppdraget om Färdplan 2050
- en intern projektplan för arbetet med klimat- och energiuppdraget 2012-2014
- deltagande i, och ekonomiskt stöd, till fem projekt
- deltagande i processer och dialoger, internt och externt
- en utbildning om energieffektivisering av transporter.

Arbetet med åtgärder i samband med elbrist, s.k. Styrel, har fortsatt med medel ur anslag 2:4 krisberedskap. Kommunernas prioriteringslistor har sammanställts och rapporterats. En kommun (av 9) återstår. Prioriteringslistorna har upplevts av kommunerna som värdefulla för identifiering och kontinuitetsplanering av egen samhällsviktig verksamhet, inte bara ur elbristsynpunkt.

Länsstyrelsen kommer under 2013 att fortsätta arbetet med Styrel i bevakningsform inför nästa uppdatering/revidering av Styrel 2014/2015.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

40. Länsstyrelserna ska redovisa:

– Insatser som genomförts för att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet med att förverkliga regeringens politik avseende energiomställning och minskad klimatpåverkan,

Insatser för att strategiskt samordna och leda det regionala arbetet

Länsstyrelsen har regelbundet deltagit i diskussioner på regional nivå kring klimat- och energifrågor, läget i länet och hur klimat- och energifrågorna kopplar till andra områden. Exempel på detta är deltagande i dialog med Regionförbundet Sörmland kring revidering av det regionala utvecklingsprogrammet – Sörmlandsstrategin, samråd med kommunerna kring klimat- och energifrågor i översiktsplaneringen samt dialog och samarbete kring projekt med Energikontoret Mälardalen och Biogas Öst.

Länsstyrelsen har etablerat en dialog med Regionförbundet Sörmland kring fortsatta insatser och samarbeten kring klimat- och energifrågor. Utgångspunkten för det fortsatta arbetet är dels åtgärdsprogrammet kopplat till den regionala klimat- och energistrategin, dels det handlingsprogram för Sörmland som togs fram inom det Interreg IVC-projekt som Regionförbundet Sörmland drivit under 2010-2012 (EU 2020 Going Local).

Länsstyrelsen har påbörjat en dialog med Regionförbundet Sörmland om ett förslag till ett miljö- och klimatråd. Rådets syfte är att skapa en arena för en bred diskussion kring de viktigaste miljöutmaningarna i länet och de prioriteringar av åtgärder som bör göras. Rådet ska vara en samlade kraft för att arbeta mot de nationella miljö kvalitetsmålen. Miljö- och klimatrådet ska också fungera som extern förankringsgrupp för Länsstyrelsens uppdrag att i dialog med övriga aktörer arbeta med åtgärdsprogram kopplade till miljömålen och klimat- och energistrategin.

Länsstyrelsen har inlett en process för att ta fram åtgärdsprogram för miljömålen. Flera interna möten, kring programmets form och förankring, har hållits vilket lett fram till en projektplan för arbetet 2013-2014. Arbetet har inletts med en kartläggning av vilka åtgärder som Länsstyrelsen idag arbetar med utifrån olika uppdrag och strategier. Klimat- och energistrategin med tillhörande åtgärdsprogram kommer att vara ett viktigt underlag för den del av åtgärdsprogrammet som berör klimat, luft och bebyggd miljö. För ytterligare beskrivning av detta arbete, se uppdrag 46.

Länsstyrelsen har deltagit i det rundabordssamtal kring arbetet med klimat- och energiuppdraget som Länsstyrelsen i Dalarnas län ordnade i sin egenskap av pilotlän för grön utveckling.

Länsstyrelsen deltog på Energimyndighetens mäsas Energiutblick. Länsstyrelsen bidrog med material till länsstyrelsernas gemensamma monter genom två lokala exempel.

– insatser för att utveckla och genomföra regionala åtgärdsplaner för det klimat- och energistrategiska arbetet i samverkan med berörda lokala och regionala aktörer i syfte att identifiera, planera och genomföra regionala insatser och åtgärder för att uppnå minskad klimatpåverkan, ökad andel förnybar energi och ökad energihushållning,

Åtgärdsprogrammet till klimat- och energistrategin beslutades i januari. För att strukturera och planera genomförandet av åtgärdsprogrammet har Länsstyrelsen tagit fram en intern projektplan för arbetet. Projektplanen gäller arbetet 2012-2014. I projektplanen finns fyra olika typer av aktiviteter som beskriver på vilket sätt Länsstyrelsen arbetar med strategin och med åtgärderna i programmet.

- Forma en intern projektgrupp med deltagare från flera enheter som träffas ca var 6:e vecka.

- Samarbeta med andra regionala aktörer inom området i projekt initierade av dem.
- Ta initiativ till och driva projekt.
- Skapa arenor för att klimat- och energifrågorna och aktuella projekt diskuteras på regional nivå och att viktiga regionala aktörer deltar.

Den interna projektgruppen har formats och träffats två gånger. I gruppen ingår förutom samordnare för klimat- och energiuppdraget, handläggare med kompetens inom planfrågor, transport/infrastruktur, byggstöd, regional utveckling samt landsbygd/jordbruk. Gruppen ska kompletteras med kompetens inom tillstånd/tillsyn.

Fokus under de inledande träffarna har legat på att konkretisera de åtgärder som finns i åtgärdsprogrammet. En genomgång har gjorts av de åtgärder Länsstyrelsen arbetar med och hur de kopplar till aktiviteterna i åtgärdsprogrammet. Denna kartläggning kommer att mynna ut i en fortsatt diskussion kring inom vilka områden arbete pågår och vilken typ av ytterligare åtgärder som behövs. Detta stäms också av mot de mål som satts upp för att kunna se om de åtgärder som görs är tillräckliga för att nå målen; en gap-analys. Arbetet med detta kommer att fortsätta under 2013 och samordnas med arbetet att ta fram åtgärdsprogram för miljömålen (se uppdrag 46).

Utöver arbetet i den interna referensgruppen har insatserna i det interna samarbetet för att genomföra åtgärdsprogrammet haft fokus på planfrågor och vindkraftfrågor. Synpunkter kring klimat- och energifrågor har lämnats i samband med samråd kring aktualisering av tidigare översiktsplaner (Båvenplanen, fördjupad ÖP Nyköping) och inför ny översiktsplan (Katrineholms kommun) En intern diskussion kring vindkraftsfrågor, Länsstyrelsens roller och hantering av dessa ärenden har påbörjats.

Länsstyrelsen har deltagit i samtliga nationella möten för energisamordnarna som Energimyndigheten ordnat (i samband med Energiutblick, om Färdplan 2050, om planeringsfrågor samt om uppföljning och utvärdering). Den nationella samordningen mellan länsstyrelserna i arbetet med klimat- och energistrategier är väl utvecklad. De nationella träffarna och samordningen har bidragit till att sprida goda exempel och kunskap bland länsstyrelserna.

Länsstyrelsen har även en tät och regelbunden kontakt med Länsstyrelserna i Stockholms, Västmanlands och Uppsala län kring projekt samt dialog kring genomförandet av klimat- och energiuppdraget. Möten har under året skett både i anslutning till andra möten (inom projekt eller nationella träffar) samt separata möten.

– insatser för att stödja näringslivets och kommunernas klimat- och energiarbete,

Utöver det strategiska arbetet samt att utveckla och genomföra det regionala åtgärdsprogrammet har Länsstyrelsen initierat eller deltagit i projekt tillsammans med flera regionala och lokala aktörer.

- Länsstyrelsen har beslutat om bidrag till projektet Energioptimering av Åkers Swedens induktionsugnar. Projektet syftar till att öka kunskapen om kostnader och besparingspotentialer vid värmebehandling (induktionshårdning) av stål. Projektet ska fungera som ett gott exempel på arbete med energioptimering. Preliminära resultat visar en möjlig energibesparing på 2,5 GWh/år utan investering och ytterligare 4,5 GWh/år vid investeringar.
- Länsstyrelsen har beslutat om bidrag till projektet Provanläggning solvärme Katrineholm. Projektets syfte är att visa besökare och andra intressenter hur solvärme fungerar i praktiken och hur den kan kopplas till annan småskalig energi. Enligt delredovisning av projektet har två föreläsningar för allmänhet hållits och arbete med ett informationsmaterial påbörjats.

- Länsstyrelsen har beslutat om till en fortsättning av projektet Energieffektivisering av idrottsanläggningar. Projektets syfte är att visa för främst idrottsanläggningar hur man kan övervaka och minimera energikostnaderna. En träff där fem idrottsföreningar från Nyköpingsområdet deltog har hållits.
- Länsstyrelsen har stöttat Abergon AB i arbetet med ett projekt för ökad kunskap om energikartläggning och energieffektivisering. Projektet finansieras med medel från Landsbygdsprogrammet. Länsstyrelsens roll i övrigt har varit dialog kring målgrupp och utformning av kursprogram.
- Länsstyrelsen har beslutat om stöd till Biogas Östs projekt Erfarenhetsutbyte kring tillståndshantering av produktionsanläggningar för biogas. Projektet har startat under 2012 genom att en första workshop genomförts. Projektet fortsätter under 2013.

För att stödja kommunernas och näringslivets klimat- och energiarbete har Länsstyrelserna under året genomfört flera aktiviteter. Flera av dessa är kopplade till kommunernas och Landstingets arbete med energieffektiviseringsstrategier.

- Länsstyrelsen har anordnat två nätverksträffar med de kommuner i länet som får stödet. Ett av dessa hade tema upphandling och en jurist från SKL medverkade och berättade om upphandling inom offentlig verksamhet. På nätverksträffen deltog Vingåkers, Trosa, Strängnäs och Nyköpings kommuner.
- Under året har Länsstyrelsen tillsammans med Länsstyrelsen i Östergötlands län och Energimyndigheten anordnat två utbildningar inom energieffektivisering. En av utbildningarna handlade om Systematiskt arbete med energieffektivisering. Från länet deltog två kommuner samt länsstyrelsen. Den andra utbildningen handlade om Energieffektivisering inom transporter och från Södermanlands län deltog sex kommuner.
- Länsstyrelsen har anordnat utbildningar tillsammans med länsstyrelserna i Stockholm, Uppsala och Västmanland. Länsstyrelsen i Stockholm anordnade utbildning om energieffektivisering av belysning och från Södermanland deltog en kommun.
- Länsstyrelsen har även tagit initiativ till separata träffar med kommunerna och landstinget om deras energieffektiviseringsarbete.

Tillsammans med Länsstyrelserna i Västmanlands och Uppsala län driver Länsstyrelsen ett projekt för att på olika sätt stötta utvalda kommuner i länet att effektivisera sina transporter. Projektet förväntas ge vinster i form av effektivare användning av fordon och lägre bränsleförbrukning samt lägre koldioxidutsläpp. I Södermanlands län deltar tre kommuner. Totalt deltar 15 kommuner från de tre länen. Projektet startades under år 2011 och kommer att pågå till år 2013.

Styrgruppen för projektet har haft sex möten. Tre seminarier för deltagande kommuner har ordnats. Två seminarier hade fokus på erfarenhetsutbyte och avstämning av arbete hittills i projektet, det tredje hade tema energieffektivisering inom hemtjänsten.

– insatser för att verka för en ökad andel förnybar energi, särskilt avseende insatser för att uppnå planmässiga förutsättningar inom planeringsramen för vindkraft, samt

Insatserna i det interna samarbetet på Länsstyrelsen för att genomföra åtgärdsprogrammet för klimat- och energistrategin har haft fokus bl.a. på vindkraftfrågor. Synpunkter kring vindkraftsfrågor har lämnats i samband med samråd kring aktualisering av tidigare översiktsplaner (Båvenplanen, fördjupad ÖP Nyköping) och inför ny översiktsplan (Katrineholms kommun) En intern diskussion kring vindkraftsfrågor, Länsstyrelsens roller och hantering av dessa ärenden har påbörjats.

Greppa Näringen har utökat arbetet på klimatsidan med rådgivning om energieffektivisering, Energikollen. Rådgivningen riktar sig till lantbruk med minst 50 ha eller 25 djurenheter samt till växthusodlare. Rådgivningen består av två gruppträffar med möjlighet till enskild rådgivning mellan. I ett första skede har Jordbruksverket upphandlat rådgivning i hela landet, men om intresset är stort kommer Länsstyrelsen att bidra med medel från Landsbygdsprogrammet. I Södermanland har en grupp med växthusodlare startats och minst en grupp med lantbrukare kommer att starta under våren 2013.

Två seminarier om produktion av energiskog i länet har genomförts. Målgruppen var odlare och köpare av energiskog och aktiviteterna var en del i Jordbruksverkets satsning på energiskog. Målet var att visa möjligheterna med energiskog ur ett ekonomiskt perspektiv och även att skapa nätverk för odlare och köpare. Ungefär 30 personer deltog totalt vid de två träffarna.

Länsstyrelsen har via landsbygdsprogrammet beviljat stöd till flera olika anläggningar för förnybar energi – flera för biobränsle, och ett gårdsverk för småskalig vindkraft.

– insatser för att bidra till och stödja Naturvårdsverkets arbete med Färdplan 2050.

Länsstyrelsen redovisade den 30 mars regeringsuppdraget kopplat till Naturvårdsverkets arbete med en Färdplan till 2050. Arbetet med uppdraget inleddes under 2011 genom ett antal seminarier som hölls under senare delen av 2011.

Länsstyrelsen genomförde en regional miljökonferens med fokus på samhällsplanering, upphandling och transporter samt visionen om noll nettoutsläpp till 2050. Ett hundratal personer från länets kommuner (politiker och tjänstemän), företag och intresseorganisationer deltog på konferensen.

Länsstyrelsen deltog i flera av de länsstyrelse-gemensamma Lync-möten som hölls inför rapporteringen 30 mars. Uppdraget diskuterades även inom en intern referensgrupp med kompetens inom plan, infrastruktur, regional utveckling, byggstöd samt landsbygd/jordbruk.

41. Länsstyrelserna ska redovisa insatser och användningen av medel från anslag 1:10 Klimatanpassning inom utgiftsområde 20 med anledning av uppdraget att samordna det regionala klimatanpassningsarbetet.

Varje länsstyrelse ansvarar för att samordna klimatanpassningsarbetet i det egna länet. För att kunna byta erfarenheter och skapa samordningsvinster länen emellan har länsstyrelsernas klimatanpassningssamordnare bildat ett nationellt nätverk. Nätverket som helhet träffas två gånger per år. Ordförandeskapet för nätverket delas av tre län. Ordförandeskapet är roterande och varje år byts ett av länen ut. Länsrådsgrupp 1 har det övergripande ansvaret för nätverket. Inom nätverket sprids information och diskuteras gemensamma frågeställningar. Vid behov tillsätts även arbetsgrupper för angelägna läns-gemensamma frågor.

Länsstyrelsen i Södermanland har sammankallat samtliga kommuners samhällsbyggnadsrepresentanter i länet vid en s.k. plandag där det nationella och regionala klimatanpassningsarbetet gavs särskilt utrymme i en bred presentation. Nyproducerat planeringsunderlag i form av rapporter ”Riskbild Södermanland”, ”Mälaren om hundra år” och ”Klimatanpassning i den fysiska planeringen” delades ut och diskuterades översiktligt. Fördjupning av det kommunala kunskapsläget pågår genom att kunskap om klimatförändringar införlivas i en aktiv översiktsplanering och i underlag till vissa detaljplaner. Ett kommunalt arbetsfält som behöver uppmärksammas framöver är gamla detaljplaner som behöver ses över eller t.o.m. upphävas i och med kommande klimatförändringar.

Södermanlands Länsstyrelse var värd för den årliga Mälarkonferensen som detta år hölls i Eskilstuna bl.a. avhandlar klimatanpassningsfrågor och sprider kunskap utifrån olika perspektiv och vänder sig till tjänstemän, politiker och allmänhet. Nordiskt angeläget klimatanpassningsarbete presenterades bl.a. Köpenhamns Klimaplan.

I dialog med kommunerna har det framkommit behov av ett nytt planeringsunderlag för att integrera klimatanpassningsåtgärder skarpare inom kommunal fysisk planering och dagvattenhantering. Länsstyrelsen i Södermanland har därför i år initierat en utredning om bl.a. skyfall, stigande hav genom statlig samverkan med SMHI. I utredningsarbetet kommer de senaste forskningsrönen beträffande korttidsnederbörd kombineras med den nationellt framtagana höjddatamodellen så att analyser med hög topografisk upplösning och lokala avrinningsförhållanden tillförs den kommunala förvaltningsnivån. Utredningsarbetet pågår och bedöms vara klart under våren 2013.

Länsstyrelserna runt Mälaren har också i två samverkansprojekt påbörjat utredningar inom det regionala klimatanpassningsarbetet. Det ena projektet rör riktlinjer för bebyggelse med beaktande av ett förändrat klimat i ett långt framtidsperspektiv (bortom 2100). Det andra projektet utgör en fortsättning på förstudien ”Mälaren om 100 år” och belyser behov av analyser och utredningar som rör Mälaren som dricksvattentäkt i ett framtida klimat. Båda projekten kommer att avrapporteras under 2013.

Hållbar samhällsplanering och boende

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,96	3,36	3,46
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	4,40	4,91	5,07
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,27	5,60	5,61
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	8 124	8 510	9 019
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	6,45	6,94	7,07
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	944	1 025	1 264
Antal beslutade ärenden	993	1 034	1 202
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	4	10
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0
Nöjdindex brukarundersökning - verksamhet 402, Detaljplaner ⁵⁾	54		
Nöjdindex brukarundersökning - verksamhet 4031, Överklagande av beslut om detaljplaner och områdesbestämmelser ⁶⁾	-		
Nöjdindex brukarundersökning - verksamhet 4032, Överklagande av beslut om lovärenden och förhandsbesked ⁷⁾	24		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamheterna 40* och 41*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 402 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 62.

⁶⁾ Nöjdindex för verksamhet 4031 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Länsstyrelsen deltog inte i undersökning på grund av inte tillräckligt underlag.

⁷⁾ Nöjdindex för verksamhet 4032 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 34.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrappporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Uppgifterna i tabellen visar inga större förändringar under de senaste åren.

Prioriterade frågor

Ärendehandläggningen samt arbetet med bostadsförsörjningsfrågor, översiktsplanering, planeringsunderlag och det utvidgade strandskyddet har prioriterats.

Ärendehandläggningen har prioriterats med syftet att bidra till att kommunernas planerings- och byggprocesser ska löpa smidigt samt bidra till bra planer. Målen för handläggningstider har uppnåtts för alla ärendegrupper.

Ett ökat bostadsbyggande är väsentligt för länets bostadsförsörjning. Om befolkningen fortsätter att öka samtidigt som bostadsbyggandet är för lågt riskerar länets utveckling att hämmas. En bostadsmarknadsanalys har tagits fram och landshövdingen har lett en brett sammansatt bostadsberedning som har lagt fram förslag för att öka takten i bostadsbyggandet. Vid en bostadskonferens presenterades förslagen i form av 28 punkter för ett ökat bostadsbyggande. Nästa steg i processen är genomföra intervjuer med näringslivets företrädare inom bostadssektorn. Resultatet av intervjuerna och annat underlag kommer att diskuteras i länets Tillväxtråd för ställningstagande om hur arbetet ska drivas vidare. Effekten av arbetet är svår att mäta, men Länsstyrelsens uppfattning är att genomslaget hos både näringsliv, organisationer och myndigheter har varit stort för insatsen. Även intresset i massmedia har varit relativt stort.

Bostadsmarknadsanalysen används bland annat vid samråd med kommunerna i översiktliga planfrågor.

Länsstyrelsens arbete med översiktsplaner har prioriterats. Prioriteringen har skett med hänsyn till kommunernas behov samt med hänsyn till vikten av hållbar samhällsplanering. Flera kommuner har begärt Länsstyrelsens sammanfattande redogörelser för sina översiktsplaner. I fem av länets nio kommuner pågår arbetet med översyn av den kommunomfattande översiktsplanen och två andra kommuner arbetar med tillägg till sina översiktsplaner. Den sista kommunen med översiktsplan från 90-talet har påbörjat arbetet med översyn.

Ett internt utbildningstillfälle om översiktsplanering har genomförts vilket bör underlätta arbetet med sammanfattande redogörelser för översiktsplaner för alla länets kommuner som ska genomföras under 2013.

Planeringsunderlag: Länsstyrelsen driver under åren 2012-2013 ett projekt som ska säkerställa att verksamhetens geodata är väl strukturerad, nationellt harmoniserad, tillgänglig, kvalitetsbeskriven och i förvaltning, samt att länsstyrelsens handläggare får den utbildning och support som krävs för att de ska kunna hantera GIS på ett tillfredsställande sätt. Projektet har prioriterats för att interna arbetsflöden ska effektiviseras, handläggningstider minskas och rättssäkerheten öka. Dessutom bör kostnaderna för lagring och hantering av geodata minska och möjligheten till uppföljning av Länsstyrelsens produktion och förvaltning av geodata öka.

Länsstyrelsen har beslutat om utvidgade strandskyddsområden i Eskilstuna, Trosa, Nyköpings och Oxelösunds kommuner. Förslag till utvidgade strandskyddsområden vid Mälärstränderna i Strängnäs kommun samt i och vid sjön Båven i Nyköpings, Gnesta och Flens kommuner har tagits fram och skickats till berörda kommuner för samråd. Separat redovisning sker till Naturvårdsverket 14 februari 2013.

Brukarundersökningen

Länsstyrelsen har fått ett Nöjd-Index på 54 för sitt arbete med detaljplaner. Det är åtta enheter lägre än genomsnittligt Nöjd-Index för samtliga länsstyrelser. Högt betyg i relation till andra länsstyrelser hade Länsstyrelsen inom Lätt att hitta på webbplatsen och lågt betyg i att Samordna mellankommunala frågor.

Länsstyrelsen har fått ett Nöjd-Index på 24 för sitt arbete med överklagande lovärenden. Det är tio enheter lägre än genomsnittligt Nöjd-Index för samtliga länsstyrelser. Högt betyg i relation till andra länsstyrelser hade Länsstyrelsen i Framgång tydligt i beslut hus man överklagar och lågt betyg i Lätt att få kontakt via telefon.

Länsstyrelsen har diskuterat och analyserat resultatet och kommer att förbättra de svaga områdena.

Övrigt

Länsstyrelsen har handlagt byggstödsärenden åt Gotlands län. Avtalet har förlängts för 2013.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår nivå Väl godkänd. Trots att Nöjd-Index låg under genomsnittet är Länsstyrelsens motivering till betyget: bra prioriteringar, väl utförd myndighetsutövning, nationellt intressant Landskapsstrategi och stark Bostadsanalys.

Återrapportering regleringsbrev**Tabell 4.1**

Bidrag för vilka länsstyrelsen har fattat beslut, men där annan myndighet har gjort utbetalningen (tkr)	2012	2011	2010
Boverket: Engångsbidrag	21 537	8 519	32 481
Boverket: Periodiska bidrag totalt	323	3 368	8 624
Totalt	21 860	11 887	41 105
<i>varav Boverket: Nyutbet. periodiska bidrag respektive år</i>	0	0	42

Källa: Boverkets statistikdatabas Svanen

Kommentarer Tabell 4.1

Merparten av utbetalade belopp, 16,4 miljoner SEK, avser investeringsstöd till äldreboende. Nästan 3,3 miljoner SEK avser stöd till solcellsinstallationer och nästan 1,6 miljoner kr gäller bidrag till radonåtgärder.

Resterande del, drygt 290 tusen SEK, avser stöd för investeringar i solvärme (solfångare), en stödform som nu upphört.

Tabell 4.3

Beslut om stöd (antal första beslut)	2012	2011	2010
Reguljära stöd			
Radonbidrag egnahem	142	136	149
Tillfälliga stöd			
Konvertering från direktverkande elvärme	0	11	92
Bidrag till solvärme	24	56	52
Investeringsstöd äldreboende	6	1	5
Övriga beslut			
Beslut om omprövning	41	47	49
Beslut om avslag/avskrivning	18	25	34
Beslut om återkallande	10	38	29
Beslut om utbetalning	179	217	305
Beslut om omprövning efter utbetalning	1	3	6

Källa: Boverkets statistikdatabas Svanen

Kommentarer Tabell 4.3

Under rubrikerna ”Reguljära stöd” och ”Tillfälliga stöd” anges första beslut där stöd beviljats.

Antalet beslut på raden ”Bidrag till solvärme” avser både solfångare och solceller. Antalet beslut endast solceller. Sammanlagt har 421 beslut avseende byggstöd beviljats.

Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	22,27	23,89	24,72
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	21,00	23,06	24,67
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	30,96	31,82	32,47
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	52 328	52 718	52 970
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	41,58	42,98	41,50
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	1 622	1 513	1 405
Antal beslutade ärenden	1 560	1 586	1 321
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	114	129	189
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	14 316	9 889	3 298
Varav Tillsyn av miljöfarlig verksamhet, VÄS 555*	0	0	0
Beslutande tillsynsärenden, (st)	198	204	126
Totala verksamhetskostnader inkl. OH vht 555*, (tkr)	1 624	2 112	1 914
Kostnad per tillsynsärende, (kr/st)	8 200	10 354	15 193
Nöjdindex brukarundersökning - verksamhet 521, Tillstånd och dispenser avseende naturskydd ⁵⁾	66		

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 5*

⁵⁾ Nöjdindex för verksamhet 521 från länsstyrelsegemensam brukarundersökning 2012. Nöjdindex varierar mellan 0 och 100, där 0 är lägsta betyg och 100 är högsta betyg. Genomsnitt för samtliga 21 länsstyrelser är 64.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Volymer och kostnader gällande Tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen har prioriterat att förbereda koncentrationen av Miljöprövningsdelegationen genom att förbereda och avsluta så många ärenden som möjligt. Länsstyrelsen bedömer att detta varit en bra strategi för såväl verksamhetsutövarna som för möjligheterna för Miljöprövningsdelegationen att få en bra start. Under andra halvan av året skedde en omställning mot tillsyn och Länsstyrelsen gjorde en medveten prioritering genom att behålla personalresurser inom tillsyn vid koncentrationen av Miljöprövningsdelegationen.

Personalomsättning medförde att tillgänglig tid för naturvårdstillsyn blev lägre än planerat. Tillsynen inom miljöskydd har varit välfungerande och möjliggjorde en överföring av tillsynsresurser från miljöskyddstillsyn (555) till naturvårdstillsyn inom samråd enligt 12:6 MB (525) och vattenverksamhet (535). Handläggningstid inom naturvårdstillsynen ökade från 2400 till 3800 timmar, vilket motsvarar en ökning från 10 procent till 18 procent av tillgänglig handläggartid.

Fokuserade åtgärder för att komma till rätta med gamla och avstannade tillsynsärenden inom miljöskydd och naturvård, samt ett byte av diarieföringssystem, medförde ett större antal avslutade ärenden och en minskning i antalet ärenden äldre än 2 år, inom miljöskydd- och naturvårdstillsyn, än vad som är fallet ett normalår.

Brukarundersökning

Brukarundersökningen för verksamhet 521 visade ett marginellt lägre resultat än år 2010 men ett fortsatt högre nöjdhetsindex än genomsnittet för övriga län. Några slutsatser är att:

- Det finns en utvecklingspotential i tillgänglighet till handläggare och information
- En stor del av de sökande anser sig ha fått den information de behöver. Däremot finns en möjlig effektivitetsförbättring i att fler sökande får information via hemsidan. Möjligheterna för engångsbesökare att hitta rätt information behöver förbättras, likaså behövs fler sökande styras till hemsidan då andelen som besökt den är låg.
- Arbetet med att förkorta handläggningstider och hålla handläggningen aktiv är fortsatt en viktig prioritering för år 2013.
- Beslutshandläggningen är ändamålsenlig på så sätt att besluten är lätta att förstå och överklagandeinformationen är tydlig. Det är en nivå som ska upprätthållas.

Väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskrav

Svärtaåprojektet 2010 - 2012 har haft som främsta syfte att genomföra miljöåtgärder i odlingslandskapet som reducerar kväve- och fosforläckage till sjöar och vattendrag.

Sammanfattningsvis har projektet lyckats med:

- En ökad anslutning av lantbrukare som vill genomföra olika åtgärder på sina marker
- Nya åtgärder som sedimentationsdammar, våtmarker och tvåstegdiken.

Trots det ökade intresset för deltagande i projektet så har den gångna höstens intensiva regn inneburit att ett stort antal åtgärder avbrutits. Det har byggts upp ett stort engagemang för att genomföra åtgärder inom projektet och Länsstyrelsen bedömer att tappet i åtgärdsarbetet för en god ekologisk status i vatten kan tas igen under 2013. Länsstyrelsen har ansökt hos Havs- och Vattenmyndigheten om nya finansiella förutsättningar för att fortsätta arbetet 2013-2014.

Kilaåprojektet 2010-2012 har haft som syfte att gynna och bevara biologisk mångfald och att minska närings- och sedimenttransporterna till Kilaån. Ån är havsmynnande vid Nyköping och under tre mil från havet och uppströms rinner Kilaån genom intensivt odlad jordbruksmark.

Projektet har lett till att:

- Fem våtmarker med fokus på lek för gäddor har projekterats och Länsstyrelsen bedömer att fyra av dessa kommer att genomföras under 2013 och resterande året därpå
- Våtmarkerna gynnar biologisk mångfald och kväveretention
- En sedimentationsdamm har anlagts som används för forskning om fosfordammars effekt.
- Projektet har också haft avknoppning på ytterligare forskningsprojekt i Kiladalen där fler sedimentationsdammar i anslutning till kalkfilterbrunnar har anlagts
- Information till lantbrukarna har också lett till att de har sökt LOVA-medel med vars hjälp 1360 hektar åkermark har strukturkalkats och 114 hektar har kalkfilterdikats.

Miljömålsarbetet

Länsstyrelsen har prioriterat arbetet med åtgärdsprogram för miljömålen, informations- och kommunikationsaktiviteter samt kulturmiljöfrågor. Länet har saknat samlade åtgärdsprogram för miljömålen, därför har detta arbete prioriterats, och tillförts ytterligare resurser. Arbetet har resulterat i en projektplan för 2013-2014 samt en kartläggning av aktiviteter länsstyrelsen arbetar med och som syftar till att nå miljömålen. Projektet Räkna Q har prioriterats för att få ett bättre underlag för uppföljningen av God bebyggd miljö. Projektet har resulterat i en kartläggning av hur verktyget Q använts i planer i länets kommuner. En regional miljökonferens har arrangerats för att skapa en mötesplats för länets aktörer att få information om, och diskutera, länets miljöutmaningar. Konferensen besöktes av ca 100 personer från kommuner, organisationer och näringsliv.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

46. Länsstyrelserna ska utveckla och genomföra regionala åtgärdsprogram i bred förankring i länet för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Arbetet med åtgärdsprogrammen ska översiktligt redovisas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa viktigare insatser inom de miljöpolitiskt prioriterade områdena: klimat, havsmiljö (i berörda län), biologisk mångfald samt giftfri miljö.

Regionala åtgärdsprogram för miljömålen

Länsstyrelsen har inlett en process för att ta fram åtgärdsprogram för miljömålen. Flera interna möten, kring programmets form och förankring, har hållits vilket lett fram till att en projektplan för arbetet 2013-2014 tagits fram.

Åtgärdsprogrammet består av fyra delprogram:

- Klimat, luft och bebyggd miljö
- Landmiljö
- Vatten
- Gifter och strålning

Åtgärdsprogrammen sträcker sig fram till 2020.

Arbetet har inletts med en kartläggning av vilka åtgärder som Länsstyrelsen idag arbetar med utifrån olika uppdrag och strategier.

Ett viktigt underlag för arbetet med åtgärdsprogram är bedömningen av möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålen i länet. Sedan 2011 arbetar Länsstyrelsen direkt mot de nationella miljö kvalitetsmålen med tillhörande preciseringar. Den regionala miljömålsuppföljningen kommer även fortsättningsvis vara en mycket viktig del av arbetet på regional nivå. Genom den årliga bedömningen får Länsstyrelsen en bild av inom vilka områden åtgärdsarbetet bör intensifieras.

Den regionala miljömålsbedömningen rapporterades på Miljömålsportalen. Arbetet med bedömningen har involverat flera enheter och många kompetenser inom Länsstyrelsen. I samband med bedömningen tas även en uppföljningsrapport fram. Arbetet med rapporten har framförallt skett under 2012, men rapporten publiceras i februari 2013.

Viktigare insatser inom klimat, havsmiljö, biologisk mångfald och giftfri miljö

Klimat

Länsstyrelsens insatser inom klimatområdet utgår från arbetet med den regionala klimat- och energistrategin. Detta arbete beskrivs under uppdrag 40. Under året har arbetet med underlag till Färdplan 2050 samt att genomföra åtgärdsprogrammet kopplat till strategin genom interna och externa aktiviteter prioriterats.

För andra året i rad arrangerade Länsstyrelsen miljömålskonferensen Miljö för framtiden. Årets konferens hade klimat- och energifrågorna som övergripande tema. Konferensen samlade ett hundratal deltagare från länets kommuner, landsting, näringsliv och organisationer och behandlade samhällsplanering, upphandling och hur logistikplanering.

Tillsammans med Länsstyrelserna i Västmanland och Uppsala län driver Länsstyrelsen 2011 – 2013 ett projekt för att stödja kommunernas arbete med effektivisering av transporter. Projektet

förväntas ge vinster i form av effektivare användning av fordon och lägre bränsleförbrukning samt lägre koldioxidutsläpp. I Södermanlands län deltar tre kommuner.

Havsmiljö

Länsstyrelsen har arbetat med två projekt inom Svärtaåns- respektive Kilaåns avrinningsområden för att bl.a. minska näringsläckage till vattendragen. Projekten beskrivs ovan i inledningen till område naturvård och miljö- och hälsoskydd. Övriga insatser under året beskrivs framförallt under uppdrag 50.

Samrådsgruppen för Naturvård bjöd in till en träff med huvudtema vatten. Länsstyrelsen presenterade ett förslag till strategi för marint skydd samt anordnade gruppdiskussioner kring ”Hur kan vi samarbeta runt vattenfrågor/åtgärdsarbete”. Det marina modelleringsprojektet Marin modellering Södermanland och Stockholm (MMSS) har avslutat den fältintensiva delen av projektet. Även verksamheten vid Naturum Stendörren kan nämnas. Under större delen av säsongen visades utställningen ”levande vatten”, som visade Länsstyrelsens arbete med vattenfrågor. Även när länsstyrelsen ordnade Öppet Hus för allmänheten fanns information om havsmiljön samt verksamheten vid Naturum Stendörren.

Biologisk mångfald

Utöver arbetet med skydd och skötsel av områden samt åtgärdsprogram för hotade arter kan nämnas några projekt länsstyrelsen arbetat med under året. Samtliga insatser redovisas mer utförligt under uppdrag 50.

- Kilaå-projektets syfte är förutom att minska näringsläckaget, även att gynna och bevara biologisk mångfald. Inom projektet har under året bl.a. fem våtmarker med fokus på lek för gäddor projekterats och sökts genomförandemedel för.
- Efter fyra år är projekt Eldskäl nu avslutat. Resultatet är tre kunskapshöjande underlagsrapporter med en tillhörande strategi för naturvårdsbränning i skyddade områden.
- Sedan den 1:a januari 2012 ingår Länsstyrelsen i Södermanlands län i ett LIFE-projekt kallat Målarmusslans återkomst (*Unio crassus* for LIFE/ uc4Life). Projektet kommer att löpa under 5 år och syftar till att genomföra restaureringsåtgärder i åar för att gynna den tjockskaliga målarmusslan (*Unio crassus*) samt att sprida kunskap till allmänhet om musslan och om livet i vattnet.
- Inom restaureringsprojektet LIFE MIA (Mälaren Inner Arcipelago) som pågår under åren 2009-2014 har skötselarbetet intensifierats under 2012. Tre områden, Lindön, Gorsingelund och Gorsingeholmskullarna, har blivit färdiga under året och i ytterligare fyra har stora skötselinsatser utförts (Askholmen, Fiholm, Segersön och Ridö-Sundbyholmsarkipelagen). Syftet med projektet är att genom skötselinsatser återskapa de unika naturmiljöer som i dag hotas och dessutom göra dem mer besöksvänliga.
- Arbetet med Regionala landskapsstrategier för biologisk mångfald har under året bedrivits inom två olika projekt. Det sedan tidigare pågående projektet ”Hjälmarlandskapets lövskogar” är ett samverkansprojekt för att arbeta fram en gemensam syn på hur lövskogarnas olika värden bäst bör tas om hand. Här har Länsstyrelsen deltagit aktivt vid arbetsgruppsmöten samt i projektledningen. Under 2012 har Länsstyrelsen också arbetat med projektet ”Landskapsanalys av naturvärden” som innebär att göra GIS-analyser på landskapsnivå för att identifiera hot-spots av olika arter och naturtyper.

Giffri miljö

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att den bästa strategin för att uppnå regionala och nationella mål inom förorenade områden är att arbeta förebyggande med tillsynsvägledning gentemot kommunerna. Tre utbildningar för kommunens handläggare har genomförts (se uppdrag 47).

Länsstyrelsen har samarbetat med en student som i sitt examensarbete tagit fram underlag till ett regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

En regional konferens med tema Giftfri miljö kommer att ordnas i början av 2013. Planeringen av konferensen har genomförts genom att boka föreläsare, upphandla lokal samt att skicka ut inbjudan.

Väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskrav

Länsstyrelsen har genomfört projektet Räkna Q. Räkna Q är en metod för att registrera bebyggelse som är skyddad enligt plan- och bygglagen. Arbetet har bestått i en genomgång av analogt material som sedan digitaliserats i relevanta delar. Registreringen sker främst i syftet att framställa data för tillsyn och uppföljning av miljömålet God bebyggd miljö. Projektet kommer att avslutas under 2013. Resultatet kommer då att presenteras vid ett seminarium kring miljömål och kulturmiljöfrågor.

Länsstyrelsen har även arbetat med ett kulturmiljöprogram för länet. I programmet ingår en del kring miljömål och kulturmiljö. Se även rapportering under område Kulturmiljö.

Länsstyrelsen har påbörjat en dialog med Regionförbundet Sörmland om möjligheten att starta ett miljö- och klimatråd för länet. Miljö- och klimatrådets syfte är att skapa en arena för en bred diskussion kring de viktigaste miljöutmaningarna i länet och de prioriteringar av åtgärder som bör göras. Miljö- och klimatrådet ska också fungera som extern förankringsgrupp för Länsstyrelsens uppdrag att i dialog med övriga aktörer arbeta med åtgärdsprogram kopplade till miljömålen samt klimat- och energistrategin.

Länsstyrelsen träffar regelbundet kommunernas miljöstrateger samt Landstingets miljöcontrollers. Mötena är ett forum för information kring aktiviteter respektive organisation ordnar samt diskussion kring gemensamma aktiviteter. Under året har fyra träffar genomförts.

En intern samverkan finns mellan samordningen av miljömålsarbetet samt projektledningen för Miljösamverkan Sörmland. Projekt och aktiviteter stäms av och samordnas. Ett exempel är samarbete kring en enkät till kommunerna i samband med kartläggning av åtgärdsarbete i kommunerna (inför länsstyrelsens arbete med åtgärdsprogram för miljömålen). Fyra interna samverkansmöten har genomförts under 2012. Miljösamverkan Sörmlands projekt under året beskrivs under uppdrag 48.

Regionförbundet Sörmland har under året arbetat med en revidering av den regionala utvecklingsplanen Sörmlandsstrategin. Länsstyrelsen har under året deltagit i ett remissmöte samt *lämnat remissvar med synpunkter kring hur miljömålen kan utgöra en utgångspunkt i det regionala utvecklingsarbetet.*

Synpunkter kring hur miljömålen har använts i översiktsplaneringen har lämnats i samband med samråd kring aktualisering av tidigare översiktsplaner (Båvenplanen, fördjupad ÖP Nyköping) och inför ny översiktsplan (Katrineholms kommun).

Miljömålsarbetets organisation

Sedan 2006 finns en etablerad organisation för miljömålsarbetet på Länsstyrelsen. I styrgruppen ingår enhetscheferna för Natur- och Miljöenheten, Landsbygdsenheten, Samhällsbyggnadsenheten och Ledningens stab. Länsrådet är ordförande. Styrgruppen har sammanträtt vid nio tillfällen.

Sedan 2011 ingår sekretariatet som samordnar miljömålsarbetet i Länsledningens stab vilket har inneburit att miljömålens betydelse och funktion har förstärkts. Under 2011 infördes också fyra

permanenta arbetsgrupper med en samordnare för områdena ”klimat, luft, bebyggd miljö”, ”vatten”, ”landmiljö” samt ”gifter och strålning”. Arbetet med miljömålsbedömningen samt det inledande arbetet med åtgärdsprogram har genomförts inom dessa grupper.

Länsstyrelsen har ett etablerat samarbete med Länsstyrelserna i Stockholms, Västmanlands, Uppsala, Örebro och Värmlands län i form av dialog kring genomförandet av miljömålsuppdraget. Två möten har ordnats under året. Under mötena har den årliga miljömålsbedömningen, den fördjupade utvärderingen, arbetet med åtgärdsprogram samt projekt diskuterats. Länsstyrelsen i Södermanlands län var värd för ett av mötena.

Länsstyrelsen har deltagit i arbetet i den referensgrupp för miljökommunikation som RUS startat. Gruppens uppdrag är att förankra och förstärka arbetet med RUS strategiska kommunikationsplanering.

Länsstyrelsen deltog i Miljömålsdagarna samt RUS-dagarna.

47. Länsstyrelserna ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden.

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att den bästa strategin för att uppnå regionala och nationella mål inom förorenade områden är att arbeta förebyggande med tillsynsvägledning gentemot kommunerna. Länsstyrelsen har därför en flerårig plan för utbildningsinsatser och anordnar regelbundet träffar för kommunernas handläggare. Förutom enskilda möten har Länsstyrelsen genomfört följande utbildningar:

- Tvådagarsutbildning inom ansvarsutredning
- Tvådagarsutbildning om förorenade områden inom planprocessen
- Endagsutbildning inom Naturvårdsverkets platsspecifika riktvärden

Utbildningarna arrangerades dels i egen regi och dels i samarbete med länsstyrelserna i Mälarenregionen och Gotland.

Länsstyrelsen har drivit fem tillsynsärenden mot ansvarig verksamhetsutövare samt granskat femton planärenden.

48. Länsstyrelsernas miljötillsynsarbete ska bidra till att miljö kvalitetsmålen nås och att uppkomsten av miljöskador motverkas. Länsstyrelserna ska särskilt redovisa:

– hur arbetet med effektivisering för att förbättra tillsyn och prövning samt underlag för prioriteringar av tillsynen utvecklas, t.ex. genom förändrade rutiner och arbetsmetoder,

Hela miljöbalkstillsynens planering och resurstilldelning hanteras i en tillsynsplan baserad på Miljösamverkan Sveriges projekt Optimal tillsynsplan. Inför året gjordes en tydlig prioritering av tillsynen, vilket framför allt fick genomslag på naturvårdstillsynen.

Koncentrationen av Miljöprövningsdelegationen medförde ett behov av att prioritera om så att ett så bra överlämnande som möjligt kunde ske. Personalomsättning i början av år 2012 och tjänstledigheter gjorde att resurser avsedda för tillsyn behövde användas för prövning. Detta har medfört att tillsynsarbetet inte kunnat prioriteras på önskvärt sätt. Länsstyrelsen gör bedömningen att det med anledning av koncentrationen av Miljöprövningsdelegationen var viktigt att göra denna omprioritering för såväl verksamhetsutövarna som för Miljöprövningsdelegationens möjligheter att få en bra start.

Miljöskyddstillsyn

Länsstyrelsen arbetar med en egen modell för värdering av tillsynsbehov som bygger på att anläggningar får poäng utifrån vissa parametrar, exempelvis den fasta tillsynsavgiften, kemikaliehantering, eget reningsverk. Poängen omvandlas till tillsynstid för egeninitierad tillsyn, utifrån en fastställd ram, och vidare till antal tillsynsbesök. Detta medför en spridning av tillsynsintervall där det för vissa tåktar planeras in besök utifrån den fastställda miniminivån, en gång på tre år, och det för större anläggningar planeras flera besök per år. Detta medför att:

- SSAB besöks 10 gånger på ett år
- De flesta mindre industrier och avloppsreningsverk planeras besök en till två gånger per år
- I den mån händelsestyrd tillsyn krävs utanför den planerade egeninitierade tillsynen så sker det utöver denna plan
- Tillsyn enligt Sevesolagen görs utöver den planerade miljöbalkstillsynen.

För år 2012 var 1 200 timmar egeninitierad tillsyn planerad för tillsyn av tillståndspliktiga anläggningar, vilket motsvarar 52 besök inklusive för och efterarbete. Trots den omplanering som skedde på grund av MPD-koncentrationen så genomfördes:

- De anläggningar som enligt tillsynsplaneringen skulle ha haft besök under året har fått minst ett besök. Under året har 36 egeninitierade tillsynsbesök genomförts och 19 besök (ca 500 timmar) flyttas till år 2013, varav ungefär hälften är ackumulerad tid för anläggningar som har lägre frekvens än ett besök per år
- Totalt användes 2 756 timmar för miljöskyddstillsyn, varav 693 timmar var planerad egeninitierad operativ tillsyn (5553).

Naturvårdstillsyn

Länsstyrelsen har för avsikt att genomföra egeninitierad tillsyn på alla länets dammanläggningar under 2012-2014. Detta medför 50 dammar per år. Länsstyrelsen planerade tillsyn av dammanläggningar i länets nordvästra del och inom Nyköpingsåns avrinningsområde, samt de tre dammarna som ligger närmast Nyköpingsåns mynning. Med tanke på ovan beskrivna personalresurssituation i kombination med att dammarna i väst är de som ligger geografiskt längst bort från Nyköping så planerades tillsyn på 37 dammar.

- Av dessa genomfördes tillsyn på 14 st dammar under året och övriga flyttas till år 2013
- 2 752 timmar har använts för tillsyn av vattenverksamheter, varav 168 timmar på egeninitierad tillsyn
- Den egeninitierade tillsynen har fokuserat på inventering/kontroll, översyn av egenkontrollsystem samt om det finns tillstånd med villkor och hur väl dessa villkor följs av verksamhetsutövaren
- 250 samråd om ingrepp i naturmiljö har hanterats. Samråden handlar om t.ex. avverkningar, husbehovstäckter, ledningsdragningar och röjningsarbeten
- Tillsyn av reservat och skyddade områden har genomförts. Vid inkomna klagomål och exempelvis samråd enligt MB 12:6 så kontrollerades hur väl föreskrifter och reservatsbeslut i övrigt innehölls av förvaltare och allmänhet
- 12 st samråd enligt 12:6 MB följdes upp efter det att åtgärden borde varit genomförd. Beslut valdes ut utifrån att de skulle innehålla någon form av detaljerad vägledning eller föreskrift vars efterlevnad kunde följas upp. Ett antal åtgärder hade inte påbörjats
- Reaktiv tillsyn, baserad på inkomna klagomål och observationer från Länsstyrelsens handläggare inom andra områden, gällande raserade stenmurar, åtgärder i alléer etc. genomfördes och resulterade i ett antal åtalsanmälningar
- Totalt användes för naturvårdstillsyn (exkl. vattenverksamhet) 2 066 timmar, varav 59 timmar var kontrollerande och uppföljande operativ tillsyn.

Tillsynsvägledning till kommuner

Tillsynsvägledningsbesök har genomförts hos kommunerna i länet. Alla kommuner var planerade för besök och alla utom en har besökts. Tillsynsvägledningen har fokuserat på tillsynsplan och behovsutredning, jävsfrågor i tillsynen och på överlåten tillsyn. Diskussionerna kring överlåten tillsyn är en del av den översyn av överlåten tillsyn som påbörjats

Denna förändring av tillsynsvägledningen till kommunerna har skett efter en utvärdering av det tidigare förfarandet. Kommunerna har önskat tydligare rådgivning och för att uppfylla det har Länsstyrelsen ändrat till att ha mer ämneskoncentrerade besök varje år.

Tillsynsvägledning till kommunala inspektörer

Tillsynsvägledning har även bedrivits i form av handläggarmöten och chefsmöten. Vid dessa möten har fokus legat på temat för mötet, aktuella frågor, frågor från kommunerna, information från Länsstyrelsen, förslag till projekt att driva inom ramen för Miljösamverkan Södermanland och erfarenhetsutbyte. Antalet möten har varit sammanlagt 11, 1-4 stycken per grupp, frekvensen har varierat mellan olika grupper. De grupper som berörts är: hälsoskydd, miljöbrott, miljöchefer, miljöskydd, små avlopp och täkter. På grund av personalomsättning har möten inte kunnat hållas inom grupperna förorenade områden och miljöskydd lantbruk.

– hur och inom vilka områden samverkan skett med Miljösamverkan Sverige och regional Miljösamverkan i de län där sådana projekt finns/bedrivs.

Miljösamverkan Södermanland har samverkat med övriga miljösamverkan i landet. Samverkan har omfattat gemensamma möten, utbyte av erfarenheter, samverkan med centrala verk och deltagande i gemensamma insatser. Inom länet har ett antal projekt drivits för att öka effektiviteten, samsynen och stärka samarbetet inom länet. Tre projekt har påbörjats varav två har avslutats och det återstående kommer att avslutas under vintern 2012/2013. Årets projekt har främst omfattat dagvatten vid miljöfarliga verksamheter, verksamhetsplanering och behovsplaner samt mer effektiv tillsyn. Målgrupperna har varit handläggare i vid länets miljökontor och Länsstyrelsen, chefer på miljökontoren samt politiker vid miljönämnderna. Berörda miljömål ingår alltid i de projekt som drivs inom ramen för Miljösamverkan Södermanland.

- tillsynsområden inom vilka den operativa tillsynen och tillsynsvägledningen kan utvecklas och förbättras, samt

Utvecklingspotential finns inom alla delområden inom miljöbalktillsynen och tillsynsvägledningen.

Miljöskyddstillsynen fungerar väl och har en grundläggande egeninitierad tillsyn som väl kompletterar den reaktiva tillsynen. Ett behov finns dock av att göra tillsynskampanjer inom vissa områden. Det innebär bland annat att fokus på Reach samt dagvatten planeras under 2013.

Inom *tillsynen över skyddade områden och_artskydd* finns ett stort behov av egeninitierad uppföljande och kontrollerande tillsyn. Resurser har fördelats om mellan tillsynsområden för att öka insatserna men ytterligare tillskott skulle behövas för att nå en nivå där Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet kan anses ha en bra kontroll över hur väl föreskrifter följs inom de områden och verksamheter som omfattas. Länsstyrelsens operativa tillsyn över fågelskyddsområden sker genom kontrakterade tillsynsmän vid Östersjökusten och i sjön Båven. Tillsynen har inte varit verksamhetsmässigt kopplad och finansierad genom den funktion som hanterar övrig miljöbalktillsyn. Detta kan ha fått effekter på arbetsmetoden för tillsynen och hantering av de ärenden som uppstår. En möjlig förbättringspotential kan finnas och det ska undersökas vidare.

Även om naturmiljön normalt inte ändras på ett avgörande sätt på kort tid så finns anledning att utifrån resultatet av den uppföljande tillsyn som skett inom 12:6 MB se över rutinerna för denna typ av förebyggande tillsyn så att samrådets synpunkter har en giltighetstid.

Tillsynsvägledningen direkt till handläggare på kommunerna sker generellt främst genom handläggarträffar. Ibland svarar Länsstyrelsens handläggare på direkta frågor från kommunala handläggare. 112 st kommunala ärenden har skickats till Länsstyrelsen för synpunkter, varav en mindre del har besvarats med direkta synpunkter kring ärendet och tillämplig lagstiftning etc. Hanteringen av dessa ärenden har styrts upp för att underlätta för kommunerna men en dialog med kommunerna kring förväntningar på Länsstyrelsen skulle kunna öka kvaliteten och nyttan för kommunerna. En stabilare närvaro och engagemang från Länsstyrelsen både på handläggarträffar och i arbetet att hjälpa till att samordna träffar kan förbättras. Där finns förutsättningar inom vissa av de kommunala tillsynsområdena att genom tillsynsvägledning ge bättre förutsättningar för en likvärdig hantering över länet.

50. Länsstyrelserna ska i sitt arbete med biologisk mångfald och naturvård särskilt:

- skydda och förvalta värdefulla naturområden i syfte att nå Sveriges miljökvalitetsmål samt åtaganden inom EU:s naturvårdsdirektiv och internationella naturvårdskonventioner. Bevarande av skogar är högt prioriterat och ska ske med utgångspunkt i strategierna för formellt skydd av skog,

Skydd av natur

Länsstyrelsen har i sitt arbete med skydd av natur prioriterat att fatta beslut om nya naturreservat medan arbetet med markåtkomst för nya objekt har nedprioriterats. Motivet till den prioriteringen är Naturvårdsverkets rekommendation att länsstyrelserna ska gå till beslut om nya naturreservat senast ett år efter att en uppgörelse om ersättning har uppnåtts. Då förhandlingarna om ersättning gått bra tidigare år har Länsstyrelsen, med sina begränsade resurser, inte hunnit gå till beslut med alla områden i tid. Fyra nya naturreservat har bildats, huvudsakligen skogar. Dessutom har tre reservat utvidgats. Sammantaget har dessa sju beslut skyddat ytterligare ca 275 hektar, varav ca 220 hektar produktiv skogsmark.

Arbetet med att starta markåtkomstprocess för nya objekt har legat på en lägre nivå delvis på grund av Naturvårdsverkets uppmaning att länsstyrelserna ska vara återhållsamma med att lägga nya objekt som förslag till fördelningsplanen. Naturvårdsverkets anslag för köp/intrångsersättningar förbrukades under första halvåret. På grund av denna budgetmässigt besvärliga och delvis olösta fråga om ersättningar till sakägare, har Länsstyrelsen endast startat ett nytt reservatsärende för värderings- och förhandlingsarbete. I dialogen med markägare och andra sakägare uppstår ett problem om ersättningsfrågan inte går att lösa inom rimlig tid med anledning av medelsbrist. Länsstyrelsen har inför kommande år ett antal kostsamma reservatsbildningsobjekt som för närvarande är svårhanterliga eftersom det råder brist på medel för inlösen av skog.

Utfallet för Länsstyrelsens del i anslaget för köp/intrång har resulterat i utbetalning för intrångsersättning i ett objekt, 4 750 000 SEK för en areal av ca 100 hektar produktiv skogsmark. Naturvårdsverket har även utbetalat ett bidrag till Trosa kommun om 1 907 000 SEK (skydd av 50 hektar produktiv skogsmark) i samband med bildande av det kommunala naturreservatet Tomtaklinskogen. De nya riktlinjerna för utökat samråd med Naturvårdsverket vid reservatsbildning som infördes 2011, har försenat beslutsprocessen för flera reservat.

För närvarande finns tolv objekt i länet där förhandlingar om ersättning med markägare är avslutade med överenskommelser om intrångsersättning respektive köpeavtal. Flera av dessa objekt är nu under handläggning där beslut förväntas kunna tas under 2013.

Arbetet med Sveaskogspaketet

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med det s.k. "Sveaskogspaketet. I länet är det Holmen Skog AB, Strängnäs stift och Jönåkers häradsallmänning som är aktuella för denna markbytesaffär med Sveaskog. När Sveaskog presenterade sina förslag till bytesmarker fanns inga bytesmarksalternativ inom länet. För vare sig Strängnäs stift eller Jönåkers häradsallmänning kunde i så fall bytesobjekt erbjudas eftersom dessa inte kan ta emot och äga fastigheter utanför sina egna verksamhetsområden. Länsstyrelsen har därför arbetat fram ett förslag till trepartsbyten av mark som vi presenterat för Naturvårdsverket. Detta är länets möjlighet att erbjuda Strängnäs stift och Jönåkers häradsallmänning bytesmark i samband med reservatsbildning på respektive markägares marker. Det är även en möjlighet för Länsstyrelsen att skydda ett antal större skyddsvärda skogar och ta ett kliv framåt när det gäller att nå "det gamla" delmål 1 i Levande skogar. Sammantaget rör det sig om ca 10 reservatsobjekt omfattande ca 750 hektar produktiv skogsmark, med en total areal av närmare 1 000 hektar. Holmen skog AB har fått bra bytesmarksalternativ av Sveaskog och där har Länsstyrelsen gjort inmätning av yttergränsen för 4 blivande naturreservat, motsvarande ca 470 hektar produktiv skogsmark.

Strategi för formellt skydd av skog

I och med det omfattande arbetet med skydd av skogar hos de stora markägarkategorierna har Länsstyrelsen i större utsträckning kunnat arbeta mer strategiskt enligt riktlinjerna i den regionala startegin för skydd av skog. Hittills har ca 3 475 hektar produktiv skogsmark köpts in/ersatts i länet, sedan år 1999. Jämfört med arealmålet för naturreservat i det tidigare miljömålet Levande skogar, 6 450 hektar, som skulle nås till 2010, har endast 54 procent av målet nu nåtts. Då har även det som ersattes under 2011 och 2012 räknats in. Det är således långt kvar till det ursprungliga målet. Om alla skogsreservat i Sveaskogspaketet, samt de av Länsstyrelsen framtagna förslagen till reservat och bytesmarker i form av trepartsbyten kan genomföras, kommer det att öka den skyddade arealen skogsmark med ca 1 200 hektar. Det motsvarar en måluppfyllelse på ca 73 procent av det tidigare delmålet.

Natura 2000 Regeringsuppdrag 24

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med kvalitetsförbättring av Natura 2000 områden, Regeringsuppdrag 24. Arbetet har bestått i komplettering, revidering och kvalitetssäkring av tidigare inrapporterat material. Detta arbete har varit mer omfattande och komplicerat än väntat, vilket i sin tur har medfört omprioriteringar i verksamheten. Framförallt har det marina skyddsarbetet nedprioriterats.

Naturvårdsavtal

Länsstyrelsen arbetar med att teckna nya naturvårdsavtal med markägare i länet. Ett aktuellt område utgörs av en ravinskog med mycket höga naturvärden kopplat till vattendraget som strömmar genom skogen. Delar av vattendraget är även utpekade som ett Natura 2000 område. Området berör två fastigheter och Länsstyrelsen har tecknat ett naturvårdsavtal med en av fastighetsägarna. Under 2013 kommer förhandlingen med den andra fastighetsägaren att fortsätta.

Förvaltning och skötsel av skyddade områden

Länsstyrelsen har fokuserat arbetet inom de områden som prioriterats i det regionala Värna Vårda Visa-programmet. Ett antal mindre restaureringar har genomförts, till exempel i Sparreholms ekhagar, Bärstakärret, Barrsjömossen och Hartsö. Personalstyrkan som varit tillgänglig för skötsel av skyddade områden har minskat jämfört med tidigare år och Länsstyrelsen har också lagt mer tid på att söka externa medel till verksamheten. Detta är en medveten strategi för att växla upp resurserna till förvaltning och skötsel av skyddade områden. Resurser har också styrts om till fastighetsförvaltningen. Gränsmarkeringarna har setts över och förbättrats i ett flertal reservat. Naturminnena har inventerats och märkts upp. Arbetet med uppföljning av skyddad natur har startat och kommit igång. Länsstyrelsen har börjat göra verksamhetsplanering inför 2013 i SkötselDOS, trots att grundläggande rapportfunktioner ännu inte är utbyggda.

Länsstyrelsen har inlett ett omfattande arbete med att styra över upphandlingen av varor och tjänster till ramavtal till exempel ramavtal för snickeriarbeten, VVS, gräv & schaktning, stubbfräsning och skotning.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med att öka andelen extern finansiering av skötseln i skyddade områden. Arbetet med ytterligare ett LIFE-projekt har inletts, ansökan om ett LIFE TAIGA-projekt, i syfte att säkra gynnsam bevarandestatus för naturtypen västlig taiga. Projektet är tänkt att löpa under sex år med start år 2014, och kommer att fokusera på naturvårdsbränning i barrskog, en mycket angelägen skötselform i den typen av skogar. Länsstyrelsen har kompetensutvecklat handläggare inom området naturvårdsbränning, och byggt upp en bred kunskapsplattform utifrån det just avslutade projektet Eldskäl. Projektet omfattar för Länsstyrelsen i Södermanlands län naturvårdsåtgärder för drygt en miljon kronor. EU-kommissionen har meddelat att ansökan om projektet LIFE Coast Benefit avslagits. Länsstyrelsen beslutade då att tillsammans med de övriga ansökningslänen, länsstyrelserna i Östergötlands län och Kalmar län ta fram en reviderad ansökan. Den reviderade ansökan lämnades in till EU-kommissionen och besked väntas under våren 2013.

Ansvaret för fastighetsförvaltningen har tagits över av ny personal. Lotsplatsens två byggnader som hyrs ut dels till Sävö vandrarhem, dels till Sörmlandskustens naturskola, har renoverats. Renoveringen kostade drygt en miljon kronor. Även naturum Stendörren åtgärdades med nytt segeltak, renoverat plåttak och golv samt med nya stegar för säkrare sotning.

En metodisk genomgång av det hundratalet arrendeavtal för jordbruk, tomter, jakt & fiske samt vägsamfälligheter har påbörjats. Länsstyrelsen räknar med att alla avtal är genomgångna i slutet av kommande vår. Med uppdaterade avtal får Länsstyrelsen in korrekta arrendeavgifter och har ett aktuellt register över samtliga avtal.

Länsstyrelsen har påbörjat en systematisk inventering av alla byggnader som förvaltas för Naturvårdsverket. En analys av byggnadsinventeringen ska sedan leda till en långsiktig underhållsplan i samråd med Naturvårdsverket. Länsstyrelsen har också tagit fasta på Naturvårdsverkets fråga om avyttring och har inlett en genomgång för att hitta sådana byggnader.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Det nationella koordineringsarbetet har inneburit en slutredovisning av fem års nationellt arbete med skrätärna. Hotbilden kvarstår för arten och Länsstyrelsen bedömer att det tar fem år till för att bygga upp populationen till en större numerär. Åtgärdsprogrammet skalbaggar på nyligen död tallved har skickats på nationell remissrunda till berörda skogsbolag, länsstyrelser och Skogsstyrelsen. Remissvaren håller på att arbetas in och programmet beräknas bli fastställt i början på 2013.

Länsstyrelsen har arrangerat en regional skogsträff med medverkande från skogsbolag, skogsstyrelsen, LRF samt berörda länsstyrelser i Svealand. Temat var hur hotade arter utanför skyddade områden kan skyddas och bevaras.

Länsstyrelsen bjöds in till skogsindustriernas ”skogsvvecka” där Länsstyrelsen, tillsammans med Naturvårdsverket, presenterade arbetet med hotade arter utanför skyddade områden. Länsstyrelsen förmedlade ett flertal exempel på vad bolagen kan göra för olika typer av åtgärder.

Markägarna visar intresse för arbetet med att bevara hotade arter utanför skyddade områden. Tyvärr visar Länsstyrelsens analys klart och tydligt att miljömålet med 30 % färre hotade arter 2015 inte kommer att nås med nuvarande resurstilldelning.

Åtgärder som kan nämnas är fällning av 168 tallar på Holmens skog ABs mark för att gynna hotade arter ur programmet skalbaggar på äldre död tallved. Totalt finns nu över 600 lågor som stärker flera hotade arter på olika lokaler i länet. Länsstyrelsen har påbörjat restaureringen av en lokal för tre åtgärdsprogramarter där svartfläckig blåvinge, trumgräshoppa samt bibage kommer att få bättre livsmiljöer. Arbetet med skyddsvärda träd har fortsatt i samarbete med Skogsstyrelsen. En registrering av alla skötselåtgärder som är utförda för de hotade arterna är påbörjad. Genomförandet av arbetet i länet har framförallt koncentrerats till ett antal olika insatser för några hotade arter som är ansvarsarter som t.ex. tjockskalig målarmussla, se *LIFE Crassus*. En större inventering av arter ur programmet skalbaggar på nyligen död tallved är genomförd och flera nyfynd påträffades.

- fortsätta arbetet med artbevarande, genomförandet av rovdjurspolitiken och främjandet av friluftslivet, samt

Rovdjursförvaltningen

Länsstyrelsen har fördjupat den regionala rovdjursförvaltningen, och bland annat inom ramen för Viltförvaltningsdelegationen påbörjat arbetet med att ta fram en ny förvaltningsplan för stora rovdjur i länet. Länsstyrelsen har inventerat stammarna av stora rovdjur och bland annat konstaterat två lodjursföryngringar från sommaren 2011. En områdesinventering har genomförts i samarbete med Svenska Jägareförbundet, i syfte att klarlägga antalet lodjursföryngringar i länet. Länsstyrelsen har fördelat ca 1,4 miljoner SEK till åtgärder för att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur, så kallade rovdjursstängsel. Information om rovdjur och rovdjursförvaltning till berörda intressen och en bred allmänhet har lämnats genom bland annat föreläsningar, samarbeten med radio och tidningar, Länsstyrelsens hemsida och rovdjurswebben Rovobs.se som Länsstyrelsen driver.

Främjandet av friluftslivet

Naturum Stendörren har haft ca 23 000 besökare. Den årliga familjedagen med representanter från föreningslivet samt den årliga skärgårdsmarknaden var båda uppskattade och välbesökta. På naturum var det konstutställning och sedan visades utställningen ”levande vatten”, som visade Länsstyrelsens arbete med vattenfrågor. Femton temadagar har erbjudits allmänheten på helgdagar. Flest besökare hade aktiviteterna "Vattenskola" (72 personer varav 24 barn) följt av "Insektssafari" (32 personer). Håvning efter vattendjur samt insektspaning runt naturum har erbjudits, något som varit mycket uppskattat av barnfamiljer. Även gratis 30 minuters guidningar har erbjudits besökarna. Det har även varit möjligt att boka guidning för olika grupper. Av de bokade aktiviteterna har naturum tagit emot totalt 816 elever på naturskola och 286 personer på bokade guidningar.

Länsstyrelsen har erbjudit 21 naturguidningar i olika naturområden, vissa av dem i samarbete med en kommun eller en ideell förening. I medeltal deltog 20 personer per guidning och totalt har 325 personer deltagit på årets naturguidningar. Naturguidningarna bidrar dels till att informera om naturvård i allmänhet dels till att ute i naturen föra en öppen dialog med medborgarna om naturvård och naturskydd.

Länsstyrelsens arbete med Regeringsuppdrag 52, avseende ordningsföreskrifter i naturreservat, har rapporterats till Länsstyrelsen i Skåne. För reservaten i länet bedömer Länsstyrelsen att ca 25 procent av samtliga ordningsföreskrifter är mer omfattande än vad som behövs för syftet med respektive naturreservat. Motsvarande siffra för hela landet är ca 18 procent.

Några exempel på friluftslivsanordningar som Länsstyrelsen investerat i är en besökstolett på Hävringe och besöksstig i Gorsingeholmskullarna. Naturreservatet Stendörren har rustats med nya vägvisartavlor och nytt virke i de hängbroar som förbinder öarna med fastlandet.

- se till att naturvårdsarbetet sker i god dialog med medborgare, brukare och andra berörda aktörer.

Samrådsgruppen för Naturvård har som syfte att öka samverkan mellan olika naturvårdsaktörer i länet, liksom att på ett större plan föra dialog med omgivningen om naturvårdsarbetet. Till möte 2012-04-25, med gruppen deltog ca 30 personer vars huvudtema vid detta tillfälle var vatten. Fokus låg på vattenarbetet i länet, och hur vi kan verka för att förbättra vattenkvaliteten samt bevara och utveckla den biologiska mångfalden. Länsstyrelsen presenterade ett förslag till strategi för marint skydd samt anordnade gruppdiskussioner kring ”Hur kan vi samarbeta runt vattenfrågor/åtgärdsarbete”. Därefter gjordes ett fältbesök där det diskuterades hur man kan arbeta för att förbättra situationen för vattenmiljön på den besökta platsen.

I samband med skydd av natur för Länsstyrelsen alltid dialog med sakägare i ett tidigt skede av processen. Arbetet med skydd av skogar har prioriterats, och Länsstyrelsen har gjort bedömningen att processerna bör föras öppet och i god dialog med markägarna för att arbetet ska bli framgångsrikt. Detta har i länet bemötts positivt vilket resulterat i att förhandlingsarbetet i allmänhet fungerar bra.

Även inom arbetet med skötsel av skyddade områden och åtgärdsprogramsarbetet eftersträvas en god dialog med berörda. Vid restaureringsinsatser i MIA-projektet har Länsstyrelsen förankrat åtgärderna med Naturskyddsföreningen och tillsammans med Föreningen Sörmlandsleden arbetar Länsstyrelsen aktivt med skötsel av friluftslivsanläggningar i ett flertal reservat. Länsstyrelsen har god kontakt med skogsbolagen i länet och deltar i utformningen av Holmen Skog ABs naturvårdande skötsel. Kilaåprojektetets arbetsmetod bygger på underifrånsperspektivet och där har dialogen med markägarna varit första steget i att förankra de åtgärder som sedan drivits i projektet.

För att nå bättre resultat med olika regeringsuppdrag och få bättre samordning av naturvårdsarbetet bör Naturvårdsverket föra dialog med länsstyrelserna i syfte att utveckla naturvårdsarbetet. Det är framförallt i samband med reservatsbildning och skötsel av skogshabitat som Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverket tolkar Miljöbalken (1998:808) på ett sätt som försvårar arbetet och Länsstyrelsen ser ett stort behov av en fortsatt dialog i frågan.

Övrigt

Eldskäl

Efter fyra år är projekt Eldskäl nu avslutat. Resultatet är tre kunskapshöjande underlagsrapporter med en tillhörande strategi för naturvårdsbränning i skyddade områden. Samtliga rapporter är publicerade och resultaten har kommunicerats till landets förvaltare av skyddade områden.

Kilaåprojektet

Kilaåprojektet har löpt under tre år 2010-2012. Syftet har varit att gynna och bevara biologisk mångfald och att minska närings- och sedimenttransport till Kilaån. Ån är havsmynnande vid Nyköping och under tre mil från havet och uppströms rinner Kilaån genom intensivt odlad jordbruksmark.

Direkta åtgärder för att gynna och bevara biologisk mångfald har varit att lägga i lekgrus längs två sträckor, samt plantering av al, sälj och hägg längs fyra sträckor på södra sidan av Kilaån. Länsstyrelsen har samarbetat med Trafikverket, SMHI, kraftverksägare och Holmen skog AB för att åtgärda vandringshinder. Holmen skog AB har åtgärdat vandringshinder. Trafikverket och SMHI har båda planerat för att åtgärda sina respektive vandringshinder under 2013-2014.

Projektet har medverkat till att ta fram en detaljprojektering för fiskväg och biotopvårdande åtgärder förbi det mest nedströms liggande kraftverket, vilket skulle öppna upp ca 1 km av fina

lekbottnar för öring, flodnejonöga men till del också hoppssvaga fiskar. Fem våtmarker med fokus på lek för gäddor har projekterats och sökts genomförandemedel för. Dessa våtmarker gynnar både biologisk mångfald och kväveretention. En sedimentationsdamm har anlagts som används för forskning om fosfordammars effekt. Projektet har också haft avknoppning på ytterligare forskningsprojekt i Kiladalen där fler sedimentationsdammar i anslutning till kalkfilterbrunnar har anlagts. Information till lantbrukarna har lett till att de har sökt LOVA-medel som bidragit till att 1360 ha har strukturkalkats och 114 ha har kalkfilterdikats.

LIFE Crassus

Från 2012 ingår Länsstyrelsen i Södermanlands län i ett LIFE-projekt kallat Målarmusslans återkomst (*Unio crassus* for LIFE/ uc4Life). Projektet kommer att löpa under 5 år och syftar till att genomföra restaureringsåtgärder i åar för att gynna den tjockskaliga målarmusslan (*Unio crassus*) samt att sprida kunskap till allmänhet om musslan och om livet i vattnet.

Arbetet har till stor del bestått av markägareförankring i form av informationsträffar och vattendragsvandringar med markägare och andra berörda aktörer och intressenter. Länsstyrelsen har låtit ta fram detaljprojekteringar av de restaureringsåtgärder som planeras samt genomfört en restaureringsåtgärd i samarbete med Trafikverket. Två skolklasser har varit med ut i fält i samarbete med Nyköpings kommuns naturskola. Projektet har tagit fram en gemensam hemsida – www.ucforlife.se - på vilken Länsstyrelsen löpande publicerat inlägg om vad som hänt i projektet. Länsstyrelsen har även påbörjat framtagande av en informationsbroschyr om livet i vattnet.

Mälaren Inner Archipelago

Inom restaureringsprojektet LIFE MIA (Mälaren Inner Arcipelago) som pågår under åren 2009-2014 har skötselarbetet intensifierats. Tre områden, Lindön, Gorsingelund och Gorsingeholmskullarna, har blivit färdiga och i ytterligare fyra har stora skötselinsatser utförts (Askholmen, Fiholm, Segersön och Ridö- Sundbyholmsarkipelagen). Idag är sju av tretton områden helt färdiga och i de övriga sex är restaureringarna långt komna. MIA är ett samarbetsprojekt med länsstyrelserna i Västmanland och Uppsala län samt Upplandsstiftelsen och Sveaskog. Den totala budgeten är på cirka 80 miljoner SEK varav Länsstyrelsen i Södermanlands län förfogar över 14 miljoner SEK. Syftet med projektet är att genom skötselinsatser återskapa de unika naturmiljöer som i dag hotas och dessutom göra dem mer besöksvänliga.

Skydd av marina miljöer

Arbetet med att ta fram en strategi för marint skydd har nedprioriterats till förmån för det marina modelleringsprojektet vars resultat kommer att kunna användas i arbetet med en marin strategi. I arbetsmaterialet till den marina strategin finns en sammanställning av den kunskap som idag finns om den marina miljön i länet, så som möjliga hotbilder och andra påverkansfaktorer samt information om olika skyddsinstrument. Vidare beskrivs hur det framtida marina skyddsarbetet kan gå till och några miljöer pekas ut som särskilt värdefulla.

Det marina modelleringsprojektet Marin modellering Södermanland och Stockholm (MMSS) har under det gångna året avslutat den fältintensiva delen av projektet. Projektets syfte är att öka kunskapsunderlaget kring de marina naturvärdena i länet och resultatet kommer att kunna användas som underlag för det fortsatta marina skyddsarbetet.

Regionala landskapsstrategier för biologisk mångfald

Arbetet med Regionala landskapsstrategier för biologisk mångfald har bedrivits inom två olika projekt. Det sedan tidigare pågående projektet ”Hjälmarlandskapets lövskogar” är ett samverkansprojekt där de tre länsstyrelserna, de tre skogsstyrelsedistrikten samt de fem kommunerna runt sjön Hjälmaren tillsammans arbetar fram en gemensam syn på hur lövskogarnas olika värden bäst bör tas om hand. Här har Länsstyrelsen deltagit vid

arbetsgruppsmöten samt i projektledningen. Rekognosering och markägarkontakter har inletts för ett demonstrationsområde vid den norra Hjälmarsstranden. Ett förslag till en informationsskrift har tagits fram och är nu i det närmaste klar för tryckning.

Länsstyrelsen har också arbetat med projektet ”Landskapsanalys av naturvärden” som innebär att göra GIS-analyser på landskapsnivå för att identifiera hot-spots av olika arter och naturtyper. Målet har varit att kartlägga olika värdefulla kluster av naturtyper och arter för att kunna genomföra ett mer strategiskt och riktat naturvårdsarbete.

Länsstyrelseinstruktion 5§

8. verka för att de av riksdagen fastställda miljö kvalitetsmålen uppnås, och svara för regionalt mål- och uppföljningsarbete, stödja kommunerna med underlag för deras miljömålsarbete, verka för att målen får genomslag i den lokala och regionala samhällsplaneringen samt samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.

Länsstyrelserna ska i fråga om sitt miljömålsarbete enligt första stycket 8 rapportera till det miljömålsråd som finns inom Naturvårdsverket och samråda med rådet om vilken rapportering som behövs. Förordning (2008:1346)

Regionala åtgärdsprogram för miljömålen

Länsstyrelsen har under året inlett en process för att ta fram åtgärdsprogram för miljömålen. Fler interna möten, kring programmets form och förankring, har hållits vilket lett fram till att en projektplan för arbetet 2013-2014 tagits fram.

Åtgärdsprogrammet ska bestå av fyra delprogram:

- Klimat, luft och bebyggd miljö
- Landmiljö
- Vatten
- Gifter och strålning

Åtgärdsprogrammen sträcker sig fram till 2020.

Arbetet har inletts med en kartläggning av vilka åtgärder som Länsstyrelsen idag arbetar med utifrån olika uppdrag och strategier.

Ett viktigt underlag för arbetet med åtgärdsprogram är bedömningen av möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålen i länet. Sedan 2011 arbetar Länsstyrelsen direkt mot de nationella miljö kvalitetsmålen med tillhörande preciseringar. Den regionala miljömålsuppföljningen kommer även fortsättningsvis vara en mycket viktig del av arbetet på regional nivå. Genom den årliga bedömningen får Länsstyrelsen en bild av miljömålsarbetet på regional nivå och inom vilka områden åtgärdsarbetet bör intensifieras.

Den regionala miljömålsbedömningen rapporterades på Miljömålsportalen. Arbetet med bedömningen har involverat flera enheter och många kompetenser inom Länsstyrelsen. I samband med bedömningen tas även en uppföljningsrapport fram. Arbetet med rapporten har framförallt skett, men rapporten publiceras i februari 2013.

Miljömålsarbete i bred förankring

Länsstyrelsen har påbörjat en dialog med Regionförbundet Sörmland om möjligheten att starta ett miljö- och klimatråd för länet. Miljö- och klimatrådets syfte är att skapa en arena för en bred diskussion kring de viktigaste miljöutmaningarna i länet och de prioriteringar av åtgärder som bör göras. Miljö- och klimatrådet ska också fungera som extern förankringsgrupp för Länsstyrelsens

uppdrag att i dialog med övriga aktörer arbeta med åtgärdsprogram kopplade till miljömålen samt klimat- och energistrategin.

Länsstyrelsen träffar regelbundet kommunernas miljöstrategier samt Landstingets miljöcontrollers. Mötena är ett forum för information kring aktiviteter respektive organisation ordnar samt diskussion kring gemensamma aktiviteter. Fyra träffar har genomförts.

En intern samverkan finns mellan samordningen av miljömålsarbetet samt projektledningen för Miljösamverkan Sörmland. Projekt och aktiviteter stäms av och samordnas. Ett exempel är samarbete kring en enkät till kommunerna i samband med kartläggning av åtgärdsarbete i kommunerna (inför länsstyrelsens arbete med åtgärdsprogram för miljömålen). Fyra interna samverkansmöten har genomförts. Miljösamverkan Sörmlands projekt beskrivs under uppdrag 48.

Regionförbundet Sörmland har arbetat med en revidering av den regionala utvecklingsplanen Sörmlandsstrategin. Länsstyrelsen har deltagit i ett remissmöte (29 aug) samt lämnat remissvar med synpunkter kring hur miljömålen kan utgöra en utgångspunkt i det regionala utvecklingsarbetet.

Synpunkter kring hur miljömålen har använts i översiktsplaneringen har lämnats i samband med samråd kring aktualisering av tidigare översiktsplaner (Båvenplanen, fördjupad ÖP Nyköping) och inför ny översiktsplan (Katrineholms kommun).

Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	2,64	2,61	2,03
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,77	1,13	1,01
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,44	2,53	2,00
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	4 990	4 726	4 494
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	3,96	3,85	3,52
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	304	200	126
Antal beslutade ärenden	300	174	106
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	3
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 45*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av åiterrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Uppgifterna i tabellen visar inga större förändringar jämfört med tidigare år, men det kan nämnas är att antalet ärende inkomna och beslutade ärenden har ökat.

Länsstyrelsen har inom samhällskydd och beredskap prioriterat samverkan och samordning mellan Mälardalen via ordförandeskap i länens samverkansnätverk (ÖSAM). Länsstyrelsen har fokuserat på att utveckla länets samlade krisledningsförmåga genom att tillsammans med länets aktörer påbörja en process att förändra krisledningsråd och underliggande nätverk. Vidare har länsstyrelsen prioriterat fördjupade analyser av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser samt förmågebedömningar i syfte att kunna få till stånd kvalitetshöjning och förbättrade beslutsunderlag.

Väsentliga resultat

Länsstyrelsen har varit ordförande för länens samverkansnätverk i östra mellan Sverige (ÖSAM). Länsstyrelsen har bedrivits inom olika arbetsgrupper (beredskapsdirektörer, lagen om skydd mot olyckor-, lagen om extraordinära händelser- och Styrel)

Länsstyrelsen huvudinriktning är sedan ett flertal år tillbaka att utveckla krisledningsförmågan hos länets externa aktörer. Länsstyrelsen har fokuserat på att utveckla länets samlade krisledningsförmåga genom att tillsammans med länets aktörer påbörja en process att förändra krisledningsråd och underliggande nätverk. Länsstyrelsen har som ett led i detta gjort en översyn och reviderat krisledningsplanen.

Länsstyrelsen har i samverkan med polisen, utbildat aktörer i länet, i stabsrutiner och kvalificerat beslutsfattande. Fyra utbildningar har genomförts och projektet beräknas fortsätta t o m 2013. Länsstyrelsen har genomfört en regional samverkanskurs (RSK). Senaste kurs hölls 2007. Länsstyrelsen har verkat för en regional samordningsfunktion (RSF) som arbetat med person sanering av farliga ämnen. Länsstyrelsen har tagit fram en samverkansanalys för användningen av Rakel inom länet.

Länsstyrelsen har deltagit i Högkvarterets HKV arbete med försvarsplanering och övningsverksamhet. Länsstyrelsen har även bedrivit ett projekt kring att kunna ta emot stöd från försvarsmakten.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

67. Länsstyrelsernas tillsyn av kommunerna inom området skydd mot olyckor syftar till att främja och bedöma kommunernas förmåga att leva upp till nationella mål, verksamhetsmål och särskilda skyldigheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Tillsynen ska inriktas så att den kan samordnas med länsstyrelsernas uppföljning av kommunernas tillämpning av lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Länsstyrelserna ska i årsredovisningen för verksamhetsåret 2012 redovisa en sammanfattande bedömning av resultatet av kommunernas arbete enligt lagen om skydd mot olyckor.

Enligt länsstyrelsens tillsynsplan ska tillsyn ske 2013 och då av kommunernas resultat. Avsikten är också att då samordna tillsynen med uppföljningen av kommunernas tillämpning av lagen om extraordinära händelser. Fokus har lagts på dialog och yttranden om kommunernas nya handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor. Länsstyrelsen har deltagit i räddningschefsträffar och andra räddningsnätverksträffar.

Länsstyrelsens samlade bedömning är att samtliga kommuner och räddningstjänstförbund i allt väsentligt har förmåga att leva upp till de nationella målen samt har sin verksamhet inriktad efter de skyldigheter som lagen anger.

68. För uppföljningen av samhällets krisberedskap ska länsstyrelserna göra en översiktlig regional sammanställning med analys och värdering av de risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsplaner som kommuner och landsting sammanställer enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Uppföljningen ska inriktas så att den kan samordnas med uppföljningen av kommunernas användning av utbetalade medel enligt avtal mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om kommunernas uppgifter i samhällets krishanteringssystem. Länsstyrelserna ska i årsredovisningen för verksamhetsåret 2012 dels redovisa den översiktliga regionala sammanställningen, dels redovisa hur stor andel av länets kommuner och landsting som hittills under mandatperioden har lämnat en risk- och sårbarhetsanalys, varvid länsstyrelserna ska värdera kvalitén på kommunernas analyser. En bedömning ska göras av i vilken utsträckning som enskilda kommuner och landsting analyserat och dokumenterat möjliga extraordinära händelser i fredstid, uppskattat deras konsekvenser för verksamheten och värderat sin förmåga att verka vid en sådan händelse.

Kommuner och landsting ska regelbundet följa upp sina risk- och sårbarhetsanalyser och rapportera uppföljningen till länsstyrelsen. Rapporteringen har omfattat ändrade förutsättningar som påverkar riskbilden eller de förmågebedömningar som gjordes i risk- och sårbarhetsanalysen från 2011, samt genomförda och planerade åtgärder som påverka riskbilden och förmågebedömningen. Rapporteringen ska även innehålla resultatet av genomförd risk- och sårbarhetsanalys.

Den sammanvägda bedömningen av kommunernas krishanteringsförmåga är god med viss brist. När det gäller förmågan i samhällsviktig verksamhet att motstå allvarliga störningar är förmågan bristfällig till god med viss brist. Kommunerna rapporterar att det finns inga betydande

förutsättningar som påverkar riskbilden eller förmågan i förhållande till vad som är rapporterat i kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser från 2011.

Flertalet av kommunerna arbetar med att stärka upp sin dricksvattenförsörjning i form av reservvattentäkt, trycksatt reservvatten eller nödvattenplaner. Det finns behov av att införa fler reservkraftsförsedda trygghetspunkter, vilket är åtgärder som några kommuner arbetar med. När det gäller kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser finns det ett behov av att förbättra dem genom att RSA-metoden ses över så att förvaltningar, företag och bolag involveras på ett tydligare sätt. Några kommuner anger också att det behövs skapa tydligare åtgärdsplaner med prioriteringar av åtgärder på lång och kort sikt.

Länsstyrelsen bedömer att kommunernas rapportering håller en godtagbar kvalitet.

Kulturmiljö

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	4,26	4,85	3,98
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,88	3,53	4,27
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	5,11	5,68	5,42
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	8 273	8 740	8 539
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	6,57	7,13	6,69
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	538	586	608
Antal beslutade ärenden	460	519	577
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	74	89	194
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	122

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 43*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av åiterrapporteringskraven. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

De högst prioriterade insatserna har varit myndighetsutövning och färdigställande av kulturmiljöprogrammet. Myndighetsövningen prioriteras med hänsyn till att den syftar till att skydda kulturarvet och medverka i det löpande samhällsbyggandet, inte minst gäller det byggande av infrastruktur och bostäder.

Kulturmiljögruppen handlägger 500-600 egna ärenden. Därutöver medverkar gruppen med bedömningar i ytterligare 700-1 100 ärenden som andra sakområden driver. Genom att Riksantikvarieämbetet delegerar rätten till länsstyrelserna att fatta beslut om kulturmiljöanslaget 7:2, så utgörs en viktig, strategisk del av arbetet av bidragsfördelning inom verksamhetsområdena byggnadsvård, kulturlandskapsvård samt arkeologi-/fornvård. Länsstyrelsen utbetalade drygt 9, 4 miljoner SEK.

Resultatet av prioritering av myndighetsutövningen är att godtagbara handläggningstider har kunnat uppnås i de flesta fall samt att ärendebalansen kunnat nedbringas ytterligare.

Arbete med kulturmiljöprogrammet har pågått under ett par år och ett slutförande har prioriterats för att slå fast den långsiktiga inriktningen av arbetet med kulturmiljöfrågor. Färdiga skrivningar och kunskapsunderlag finns för det kyrkliga kulturarvet, fördelning av bidrag, uppdragsarkeologi, fornvård, miljömål och kulturvärden. En väsentlig del i arbetet har varit en översyn och revidering av länets riksintresseområden för kulturmiljö. Arbetet har fått mycket positivt mottagande från länets kommuner och förslagen ligger nu hos Riksantikvarieämbetet för beslut.

Merparten av projektet Räkna Q har genomförts. Räkna Q är en metod för att registrera bebyggelse som är skyddad enligt plan- och bygglagen. Den har ett nationellt perspektiv och utgör en del av Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS). Arbetet har bestått i en genomgång av analogt material som sedan digitaliserats i relevanta delar. Registreringen sker främst i syftet att framställa data för tillsyn och uppföljning av miljömålet God bebyggd miljö.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

69. Länsstyrelserna ska redovisa exempel på och kommentera hur man verkar för att förnya och utveckla kulturmiljöarbetet. Länsstyrelsen ska också redovisa exempel på och kommentera hur samverkan, t.ex. med statliga myndigheter och kommuner, sker inom kulturmiljöarbetet samt hur samverkan har utvecklats.

Länsstyrelsen har deltagit i det strukturerade samarbetet på kulturmiljöområdet mellan länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet inom länsgrupp Mellan. Detta har inneburit gemensamma insatser framför allt rörande utveckling av arbetet med riksintressen för kulturmiljövården. Länsgrupp Mellan har tagit ett särskilt ansvar att för landets samtliga länsstyrelser driva utvecklingsarbete kring denna fråga. Arbetet har skett i en särskild arbetsgrupp som följer Riksantikvarieämbetets pågående projekt kring utveckling av arbetet med kulturmiljövårdens riksintressen. Genom länsgruppens insatser har nödvändiga länsstyrelseperspektiv på riksintressena på ett effektivt sätt kunnat föras in i Riksantikvarieämbetets arbete.

Genom särskilda kontaktpersoner följer länsgruppen också det gemensamma utvecklingsarbetet inom områdena Tillsyn och IT. Inom Länsgruppen sker också värdefull erfarenhetsöverföring som är till direkt nytta i det dagliga kulturmiljöarbetet. Det gäller också de strävanden efter ensade rutiner för ärendehantering m.m. som präglar hela samverkansarbetet. Länsgruppen vill i det sammanhanget peka på att det arbete som bedrivs i de gemensamma IT-projekten är av mycket stor betydelse. Utan väl fungerande, effektivt och användarvänligt IT-stöd, kan sådana ensade rutiner inte fungera. Medverkan i dessa IT-projekt är därför prioriterat för Länsstyrelserna i Länsgrupp Mellan. Länsstyrelserna inom länsgruppen konstaterar gemensamt att det strukturerade samarbetet har inneburit en vitalisering av kulturmiljöarbetet och att gemensam fokusering på ett effektivt sätt kunnat ske på särskilt angelägna frågor.

Länsstyrelsen noterar vidare att myndigheten via länsgruppssamordnaren varit företräd i det för Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna gemensamma programrådet. Rådet har koncentrerat sina utvecklingsinsatser till Riksintressen, Tillsyn, IT och Kulturarvslyftet. Inom tillsynsområdet har metodik för gemensamt tillsynsarbete tagits fram inom Länsgrupp Syd. Inom IT området har förstudier skett inom tre delprojekt; 1. Koppling Källa-Platina, 2. Handläggarsöd (beslutsregister) och 3. Digital information i kulturmiljösystemet

Utöver ovannämnda deltar representanter för kulturmiljövården regelbundet i de regionala länsstyrelsenätverken för samverkan rörande sakområden såsom arkeologi och byggnadsvård liksom stiftets samverkansgrupp angående det kyrkliga kulturarvet.

Kommunsamverkan har bl.a. skett i Trosa kommun med utveckling av ett förmedlingsprojekt. Projektets kärna är ett gravfält som upptäcktes i samband med kommunens planläggning för bostadsbyggande, varefter kommunen ändrade sina planer och tillsammans med Länsstyrelsen arbetar vidare med att iordningsställa området för bl. a. skolvisningar.

Ett annat exempel är ett fornvårdsprojekt som bedrivs på ett höggravfält av Vagnhärads hembygdsförening med stöd från Trosa kommun och Länsstyrelsen. Nya informationsskyltar för flera av de fornlämningar som ansluter till hembygdsgården har iordningsställts. Sammanlagt har projektet erhållit 100 000 SEK, av vilka kommunen och länsstyrelsen bidragit med 50 000 SEK vardera.

Kontinuerliga diskussioner har också förts med representanter för flertalet av länets kommuner för att utveckla bättre och smidigare samrådsrutiner i plan- och exploateringsärenden.

70. Länsstyrelsen i Södermanlands län ska under 2012 delta i det samverkansråd vid Statens kulturråd som ska hantera frågor om statens roll och ansvar inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Länsstyrelsen har varit företräd i Kulturrådets samverkansråd av länsrådet Kurt Ekelund. Vid ett antal tillfällen har länsstyrelsernas roll i de nu 20 kulturplanerna redovisats. Av redovisningarna har framgått att det i huvudsak är kulturmiljöfrågorna där länsstyrelserna medverket. Länsrådet har vidare i rådet argumenterat för en mer samordnad dialog mellan de nationella statliga myndigheterna som ingår i rådet och företrädare för regionerna/landstingen. Detta har bland annat resulterat i en särskild konferens i Kulturrådets regi på detta tema som kommer att upprepas under 2013.

Tabell 5:1

Länsfakta kulturmiljö	2012-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Antal registrerade fornlämningar (exkl. marina)	20 544	20 410	20 387
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturminneslagen	55	54	54
Antal kyrkobyggnader enligt 4 kap. kulturminneslagen	101	101	101
Riksintresseområden för kulturmiljövården, <i>antal</i>	61	61	61
<i>yta (ha)</i>	840	840	840
Kulturresevat, <i>antal</i>	0	0	0
<i>yta (ha)</i>	0	0	0
Andel av länets kommuner som har kulturmiljöprogram (%)	33,3	33,3	33,3

Källa: FMIS Riksantikvarieämbetet (RAÄ), Bebyggelseregistret (RAÄ), RAÄ:s beslut om områden av riksintresse för kulturmiljövården den 5 november 1987 (RAÄ dnr 6348/86), Kulturresevat och kulturmiljöprogram - Länsstyrelsen

Kommentarer Tabell 5.1

Antal fornlämningar har justerats efter senaste statistiken i FMIS. Samtliga fornlämningar exklusive fartygs- och båtlämningar är medtagna, trots att det kan finnas fler lämningstyper som kan bedömas som marina.

Strängnäs kommun har under året tagit fram ett nytt kommuntäckande kulturmiljöprogram som en del av ny ÖP, men det har ännu inte antagits av kommunen. Fler kommuner är på gång med nya områdesbeskrivningar för kulturmiljö, främst inom tätorterna. Oxelösund planerar ett kommuntäckande program.

Tabell 5.2

Utbetalade bidrag för kulturmiljö, summa (tkr)	2012	2011	2010
Bidrag, vilka länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut	0	0	0
Bidrag, vilka länsstyrelsen har fattat beslut om, men där Riksantikvarieämbetet har gjort utbetalningen	9 425	12 617	22 255

Källa: Riksantikvarieämbetets Beslut om överlåtelse till länsstyrelserna att pröva frågor gällande anslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård för respektive år

Kommentarer Tabell 5.2

Utbetalningsnivån ligger på en normal nivå. 2010 och 2011 fördelades extra bidragsmedel till länet med anledning av arkeologiska undersökningar vid bostadsbyggande i kv Åkroken i Nyköpings stad.

Folkhälsa

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	1,63	2,13	2,26
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,03	2,22	1,65
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,62	2,95	2,57
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	4 080	4 731	4 846
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	3,24	3,86	3,80
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	62	53	74
Antal beslutade ärenden	41	53	58
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	3	14
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	5 075	10 870	11 838

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 70*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående volymer och prestationer samt också redovisa andra väsentliga resultat inom området. Kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Uppgifterna i tabellen visar inga större förändringar jämfört med tidigare år. Kan nämnas att bidragsutbetalningarna har halverats jämfört med tidigare år. En förändring som kan ha påverkat är att Socialstyrelsen tog över utbetalningarna avseende våld i nära relation.

Länsstyrelsen arbetar inom många områden för att skapa samhällliga förutsättningar för goda livsvillkor och därmed även bättre hälsa. Insatser kring integration, jämställdhet och stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning är några exempel på områden. I Länsstyrelsens samordnaruppdrag inom ANDT-området prioriteras insatser som ger en positiv utveckling av det regionala och lokala folkhälsoarbetet. Genom en effektiv tillsyn begränsas tillgängligheten vilket bl.a. bidrar till att skjuta upp debutåldern vad gäller bruk av alkohol och tobak.

Alkohol- och tobakstillsyn

I enlighet med den nationella ANDT-strategins mål 1.1 har Länsstyrelsen arbetat för en mer effektiv och samordnad alkohol- och tobakstillsyn. Tillsynsarbetet utgår från de intentioner och det material som togs fram inom ramen för det tillsynsutvecklingsprojekt som länsstyrelserna gemensamt genomförde år 2011. Den ökade styrningen över tillsynsarbetet i kombination med en förhöjd ambitionsnivå har inneburit att Länsstyrelsen ökat de resurser som läggs på området till 75 procent av en heltidstjänst avsatt för frågor kring alkohol och tobak. Nedan redovisas de aktiviteter som Länsstyrelsen bedömer som de viktigaste i arbetet med alkohol- och tobaksfrågor.

Länsstyrelsen genomför nu löpande granskning av de beslut som kommunen enligt alkohol- och tobakslagarna tillsänder myndigheten. Detta nya arbetssätt har gett flera positiva effekter. Dels upptäckts fler systemfel i kommunernas arbete och dels kan en signal om det göras snabbare till kommunerna. Som ytterligare ett resultat av det gemensamma utvecklingsprojektet genomförs fler tillsynsbesök i kommunerna än tidigare. Ambitionshöjningen har fått genomslag i Länsstyrelsens tillsynsplan. Ambitionen är att samtliga kommuner i länet ska få ett tillsynsbesök minst vartannat år. Tillsynsbesöken är idag mer omfattande, transparanta och lika. Detta gäller alla länsstyrelsernas tillsyn. Med andra ord bedöms rättssäkerheten och effektiviteten i Länsstyrelsens tillsynsarbete ha ökat. En annan effekt av såväl den löpande granskningen, som ökningen av antalet tillsynsbesök är att Länsstyrelsens kunskapsunderlag om kommunernas arbete på de aktuella områdena ökat.

Länsstyrelsen har, utöver den löpande granskningen, genomfört tillsyn i tre av länets kommuner. Därutöver har ytterligare ett tillsynsbesök genomförts i en kommun i Västmanlands län som ett erfarenhetsutbyte, vilket är ett resultat av ett utvecklat samarbete mellan länsstyrelserna. Samarbetet rör även genomförande av gemensamma utbildningar.

Enligt alkohol- och tobakslagarna ska Länsstyrelsen även ge kommunerna råd och stöd i deras arbete. Bland annat deltar och driver myndigheten olika nätverk där aktuella frågor avhandlas. Länsstyrelsen arrangerade den årliga samverkanskonferensen där olika regionala aktörer som polisen, Skatteverket och kommunala handläggare, deltog och utbytte erfarenheter.

Ansvarsfull alkoholservice (AAS) är en utvärderad arbetsmetod som har visats ha effekt på alkoholrelaterat våld och skador i restaurangmiljö. Länsstyrelsen deltar i kommunernas arbete med metoden som består av tre delar; samverkan, tillsyn och utbildning. En nationell uppföljning visar att merparten av landets kommuner behöver utveckla sitt arbete kring den första delen i metoden, och situationen är densamma i länet. Även den kommunala tillsynen kan utvecklas. Länsstyrelsen gör bl.a. därför en studie kring egenkontrollprogram hos länets krögare. Programet hjälper krögaren i kontrollen beträffande ordning, nykterhet och åldergräns. Avsikten med studien är att visa på nyttan av sådana program och också att få fler krögare att ta fram och använda ett sådant.

Länsstyrelsens alkohol- och tobakshandläggare deltar på nationella konferenser och nätverksmöten kring ANDT-frågor. Dessa anordnas av Statens folkhälsoinstitut och ger en bra möjlighet för kompetensutveckling och viktigt nätverkande. Kompetensutveckling är även temat för ett pågående utvecklingsprojekt som Länsstyrelsen på Gotland driver. Projektet syftar till att ge länsstyrelsernas samtliga alkohol- och tobakshandläggare en gemensam kunskapsgrund att stå på. Projektet syftar också till att finna former och rutiner för att säkerställa att kompetensöverföring fungerar över tid. Länsstyrelsen i Södermanlands län finns representerad i projektets styrgrupp och referensgrupp.

Förebyggande ANDT arbete

Länets kommuner prioriterar arbetet med alkohol- och tobaksfrågorna i varierande grad – vilket gäller både tillsynen som det förebyggande arbetet. Länsstyrelsen stimulerar den lokala nivån att arbeta med såväl förebyggande insatser som med tillsyn genom den ovan nämnda samverkanskonferensen samt kommundialogerna. Vid kommundialogerna träffar Länsstyrelsens personal de tjänstemän och politiker som ansvarar för kommunernas ANDT-frågor/ tillsyn. I dialogerna berörs bland annat frågor om lokala möjligheter och förutsättningar, kommunens viljeinriktning och eventuella behov av ytterligare stöd och råd från Länsstyrelsen. Dialogformen är också bra eftersom Länsstyrelsen och kommunen då i en avspänd atmosfär kan diskutera både förebyggande- och tillsynsfrågor i ett och samma forum. Antalet kommuner med samordnare har ökat från endast två till sex. Länsstyrelsens bedömning är att dialogerna bidragit till ökad aktivitet och samarbete i kommunerna. De ger även Länsstyrelsen värdefull information om kommunernas arbete enligt aktuella lagar. Arbetet med kommundialoger har växlats upp och de genomfördes vid sex tillfällen. Länsstyrelsen avser att fortsätta med kommundialogerna.

I arbetet med rökfria miljöer har Länsstyrelsen gjort en kartläggning av förekomst av rökning på skolgårdar. I arbetet har bl.a. rektorerna tillfrågats om skolornas tobaksförebyggande arbete. Mål för arbetet är bl.a. att skolorna ska ta fram policy kring tobaksbruk och att tillsynen över rökning på skolgårdar ska öka, något som ska resultera i minskad rökning och nyrekrytering.

Nätverket DrogSAM är Länsstyrelsens främsta verktyg för samverkan inom det förebyggande området och därmed insatser för arbete mot målen i ANDT-strategin. I nätverket, där Länsstyrelsen är ordförande och sammanställande, ingår bl.a. samordnare/ folkhälsoplanerare i kommunerna, Sörmlandsidrotten, Landstinget, IOGT/NTO, Polismyndigheten och Trafikverket. I nätverket diskuteras och analyseras bl.a. behov av olika insatser i länet. Ett exempel på insats initierad i DrogSAM är en genomförd dopningskonferens. Den kan ses som starten av ett

länsövergripande samarbete mellan bl.a. idrottsföreningar/gymägare och berörda myndigheter. Ett annat exempel är insatser mot langning under temat Tänk Om. Båda insatserna uppmärksammades brett i massmedia.

Ett väl fungerande samarbete finns sedan flera år mellan åtta länsstyrelser ANDT-samordnare (Östergötland, Örebro, Uppsala, Värmland, Dalarna, Västmanland, Gävleborg samt Södermanland). Inom gruppen sker erfarenhetsutbyte, kompetensöverföring och stöttning. Länsövergripande insatser anordnas, t.ex. olika utbildningar för kommunala samordnare i de åtta länen.

Länsstyrelserna driver gemensamt ett utvecklingsprojekt inom ANDT-området (Örebro län är projektägare). Det syftar till att få en mer likvärdig och transparent ANDT-funktion vid länsstyrelserna. Länsstyrelsen finns representerad i projektets styrgrupp.

Personligt ombud

Länsstyrelsen fortsatte administrera och stödja verksamheten med personliga ombud för människor med psykisk funktionsnedsättning. I länet finns 9 ombud som delfinansierats genom de 2 721 600 SEK som Länsstyrelsen fördelade till kommunerna.

Länsstyrelsens samlade bedömning är att verksamhetsområdet uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev

Tabell 6.1 Verksamhetskostnader och årsarbetskrafter

Kostnader och årsarbetskrafter för Folkhälsa	Kostnader (tkr)	Årsarbetskrafter
Totala kostnader (exkl. OH)	2 798,0	3,66
varav Allmänt och övergripande inom Folkhälsa (700)	2 212,9	2,71
varav Fördelning av statsbidrag (704)	41,0	0,04
varav Alkohol- och tobaksärenden (705)	541,6	0,90
varav alkoholärenden 7051 - 7053	4,1	0,01
varav tobaksärenden 7054	1,5	0,00
Totala kostnader (inkl. OH)	4 080,2	

Tabellen skall innehålla verksamhetskostnader enligt resultaträkningen. Fakta i tabellen skall endast redovisas för senaste räkenskapsår (dvs. 2012)

Källa: Agresso

Kommentarer Tabell 6.1

En projektledare har anställts för att genomföra två projekt. Det ena syftade till att kartlägga förekomsten av rökning på skolgårdar i länet och det andra projektet syftade till att kartlägga förekomsten av särskilda policydokument hos krögarna i länet.

Länsstyrelseinstruktion 5§

6. verka för att det av riksdagen fastställda nationella folkhälsomålet uppnås genom att folkhälsan beaktas inom länsstyrelsernas arbete med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak

Välfärdsfunktionen deltar numer i de interna samrådsmöten då kommunernas översiktsplaner diskuteras. När det gäller koppling mellan krishantering och välfärdsfrågor pågår en dialog om sociala risker.

Jämställdhet

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,20	0,22	0,19
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	0,88	0,42	0,21
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	0,77	0,43	0,26
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	1 257	626	396
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,00	0,51	0,31
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	16	21	24
Antal beslutade ärenden	19	27	29
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	620	604	555

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 80*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Länsstyrelsen har prioriterat en nysatsning av det utåtriktade jämställdhetsarbetet med syfte att få större genomslag för de jämställdhetsfrågorna. Förutsättningarna för arbetet har förbättrats tack vare nyrekrytering av särskild sakkunnig.

Länsstyrelsen har prioriterat att utveckla nätverk och bygga upp samverkansstrukturer för hela jämställdhetsområdet. Som ett led i detta har länets jämställdhetskommitté fått en nystart. Den har haft två möten som bland annat resulterat i att nya arbetsformer för kommittén har utarbetats. Länsstyrelsens analys visar ett behov att få till stånd ett större genomslag för jämställdhetsfrågorna inom flera samhällsområden, såsom regional tillväxt och inom kommunsektorn. En omstrukturering av kommittén har därför påbörjats genom att nya aktörer har tillkommit. Länsstyrelsens bedömning är att nysatsningen inneburit att det har skapats bättre förutsättningar för att få ett större genomslag för jämställdhetsfrågorna.

Även det fjärde jämställdhetspolitiska delmålet, att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, har varit ett prioriterat område. En länsövergripande samverkansgrupp mot våld i nära relationer och en samverkansgrupp för länets kvinnojourer har skapats. Länsstyrelsen bedömer att en effekt av att samverkansgrupperna har bildats är att den bidrar till att arbetet sker mer effektivt genom att kunskaper och erfarenheter sprids mellan aktörerna. Det har också gett Länsstyrelsen möjlighet att få aktuell information om läget i länet och erbjuda relevant stöd till aktörerna.

Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att erbjuda regionalt kompetensstöd inom området våld i nära relationer till kommuner och ideella organisationer. Länsstyrelsen har vid tre tillfällen informerat länets aktörer främst om länsstyrelsernas och Socialstyrelsens gemensamma uppdrag rörande nationella publikationer.

En särskild dialogträff för länets kvinnojourer, länsföreningen för kvinnojourerna i Södermanland samt Sveriges kvinnojourers riksförbund (SKR) har anordnats. Socialtjänstens respektive ideella organisationers ansvar vid utförande av socialtjänst diskuterades och även en plan för hur länets kvinnojourer ska få den kunskap de behöver kring lagstiftning och hantering av ärenden.

En grundutbildning om våld i nära relationer ”Sörmland för barn och kvinnofrid” har genomförts. Utbildningen riktade sig till personal inom socialtjänsterna i länets kommuner och behandlade förutom våldsutsatta kvinnor generellt, barn som bevittnat våld och våldsutövare, även särskilt utsatta grupper som våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning och våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem.

En kartläggning av omfattningen av prostitution och människohandel har genomförts i samarbete med Polismyndigheten. Kartläggningen visar att det idag inte finns några indikationer på gatuprostitution, men att tips finns om eventuella andra kontaktytor (restauranger, nattklubbar och hotell) för försäljning av sexuella tjänster. De tips som kommer in är för få och ger inte tillräcklig information för att polisen ska kunna ge någon tillförlitlig uppgift om omfattningen. För att kunna arbeta mer resultatintriktat med problematiken kring prostitution och människohandel krävs att brett angreppssätt och en utvecklad och kontinuerlig samverkan mellan myndigheter. Länsstyrelsen avser att arbeta vidare med att utveckla samverkan berörda myndigheter.

Med syfte att få ökad kunskap om vilket resultat insatser mot hedersproblematiken fått i länet gjordes en uppföljning av tre olika projekt som fått statliga utvecklingsmedel (en förening, en skola respektive en kommun). Uppföljningen visade på goda exempel på framgångsrikt arbete med attitydförändringar hos ungdomar och deras föräldrar. Samtidigt framgick att mycket arbete återstår vad gäller kunskaps spridning, där en slutsats blev att Länsstyrelsen bör följa och stödja projekten närmare.

Länsstyrelsen har fördelat 594 000 SEK i utvecklingsmedel till länets kommuner och ideella organisationer för deras arbete med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Fördelningen av utvecklingsmedlen har styrts av lokala förutsättningar och behov. Genom länsprojektet Sörmland för barn och kvinnofrid har en kartläggning av kommunernas insatser för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck gjorts. Kartläggningen visar att det finns stora behov av kunskap inom området i länets skolor. Den visar också att det finns stora skillnader mellan kommunerna i länet. Länsstyrelsen har därför prioriterat projektansökningar som särskilt arbetar mot skolan och ansökningar från kommuner som behöver utveckla samverkan inom området hedersrelaterat våld och förtryck. En särskild satsning när det gäller att följa och stödja pågående projektet har gjorts och kommer att fortsätta under 2013.

En jämställdhetsintegrerad länsstyrelse är en förutsättning för att på ett effektivt sätt kunna bedriva ett gott externt jämställdhetsarbete. Länsstyrelsen är verksam på många områden och har därför en stor möjlighet att bidra till ett jämställt Södermanland. Därför har Länsstyrelsen som en nysatsning påbörjat ett arbete med jämställdhetsintegrering av den egna verksamheten.

Ett större jämställdhetsprojekt i landet benämnt ESF-jämt bedrivs sedan 2009. Projektet har beviljats medel från ESF-rådet i ytterligare ett år. Inriktningen är nu fördjupningsarbete inom befintliga projekt som beviljats stöd via ESF. ESF Jämt har arbetat för att göra jämställdhet till en central del i projekt. Länsstyrelsen deltar i projektets referensgrupp och vid analysseminarier för att få en inblick i det arbete ESF Jämt bedrivits i länet.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Godkänd.

Återrapportering regleringsbrev**Tabell 7.1**

Kostnader/intäkter för Jämställdhet	2012	2011	2010
Verksamhetskostnader inkl. OH¹ (tkr)	1 257,0	626,5	396,2
<i>varav ramanslag 5:1, netto (tkr)</i>	<i>598,5</i>	<i>619,1</i>	<i>329,0</i>
<i>varav övrig finansiering (tkr)</i>	<i>503,5</i>	<i>7,4</i>	<i>67,2</i>
Andel av länsstyrelsens totala verksamhetskostnader (%)	1,00%	0,51%	0,31%
Verksamhetsintäkter	484,9	0,3	42,0

¹⁾ Med OH avses Myndighetsövergripande verksamhet (10+11)

Källa: Agresso

Kommentarer Tabell 7.1

Funktionen Valfärd har utökats med en sakkunnig i jämställdhet samt ytterligare en person och därför har verksamhetskostnaderna ökat jämfört med 2011.

Länsstyrelseinstruktion 5§

1. integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkers villkor

Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att jämställdhetsintegrera samtliga verksamhetsområden. Arbetet har strukturerats upp genom att varje verksamhetsområde har lyft fram områden att utveckla jämställdhetsintegreringen inom med stöd av sakkunnig inom jämställdhet. T ex arbetar man med att jämställdhetsintegrera möten och konferenser och ser över hur man kan påverka kommunerna att jämställdhetsintegrera sina översiktsplaner. Arbetet har initierats och följs av länsledningen och bedrivs med stöd av särskilt sakkunnig i jämställdhet.

2. genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta

När Länsstyrelsen analyserar och presenterar statistik har ska individbaserad statistik finnas med där det går att få fram. I följande exempel har det varit möjligt att få fram statistik och haft betydelse för analysen:

- Inflyttning till Sörmland, rapport 2012
- Förstudie i D-län om kvinnors företagande
- Företagande och finansiering presentation på seminarium

I Bostadmarknadsanalysen som bygger på en enkät och statistik från SCB finns inte könsuppdelad statistik om hushållen.

3. vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn analysera konsekvenserna för dem och därvid ta särskild hänsyn till barns bästa

Barnperspektivet är väl integrerat i allt arbete som rör våld i nära relationer. Ett exempel på hur Länsstyrelsen arbetat med barnperspektivet är genom projektet ”Sörmland för barn och kvinnofrid”.

Länsstyrelsen prioriterar insatser för att öka mottagandet av ensamkommande barn i kommunerna. Barnkonventionen är grunden för arbetet och fler platser skulle underlätta bör barnens bästa.

Integration

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,00	0,11	1,76
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	1,45	1,48	1,16
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	1,04	1,07	1,92
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	1 593	1 691	4 347
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	1,27	1,38	3,41
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	18	18	18
Antal beslutade ärenden	10	14	6
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	3	6
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	0	0	0

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl. OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 85*

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående volymer och prestationer samt också redovisa andra väsentliga resultat inom området som inte framgår av återrapporteringskraven. Kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Uppgifterna i tabellen visar inga större förändringar jämfört med föregående år.

Södermanland är ett av de län som under hela 2000-talet har tagit emot flest nyanlända i förhållande till folkmängden. Samtidigt är arbetslösheten bland den högsta i landet och bristen på bostäder, särskilt hyresrätter, är stor. De flesta nyanlända tas emot i länets västra kommuner där även arbetslösheten är högst.

Under 2013 förväntas cirka 1 000 anhöriga, de flesta barn från Somalia komma till Södermanlands län. År 2010 fanns i länet ca 2 300 personer som är födda i Somalia och ytterligare ca 600 personer som är födda i Sverige och har två utrikes födda föräldrar från Somalia. I Sverige har somalier stora svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och många är analfabeter. De flesta somalier kommer till Eskilstuna, Katrineholm, Nyköping och Flens kommuner. Detta kommer att ytterligare öka behovet av bostäder och belastningen på skolorna.

Länsstyrelsen prioriterar insatser och dialog med kommunerna för att teckna nya avtal om flyktingmottagning och avtal om mottagning av ensamkommande barn.

Länsstyrelsen har även prioriterat kampanjen ”Anställ kompetensen Sörmland” för att öka arbetsgivares intresse för utlandsfödda som kompetensresurs. Det arbetet har skett inom ramen Tillväxtrådet, ett initiativ från Länsstyrelsen och Regionförbundet för att i samverkan med representanter från näringsliv och organisationer arbeta för länets utveckling.

Resultat av insatserna

Arbetet med att få till stånd avtal med kommunerna om ökad mottagning både för nyanlända och ensamkommande barn har varit svårt trots stora arbetsinsatser från Länsstyrelsens sida. Förhoppningen är att Landshövdingens initiativ till att starta ett Integrationsråd med deltagande från kommunledning, Arbetsförmedling och Migrationsverket ska innebära en öppning för ett mer långsiktigt och övergripande arbete och att målen för länstalen nås.

”Anställ kompetensen Sörmland” har inneburit att ett 30-tal arbetsgivare inom privat sektor har besökts av Tillväxtrådet, Arbetsförmedling och Länsstyrelsen för att lyssna på behovet av

framtida rekrytering och presentera utlandsfödda som kompetensresurs. . Arbetsättet kommer att användas i det fortsatta arbetet. Den slutkonferens som anordnades på temat ”Utrikes födda på arbetsmarknaden i Södermanlands län” samlade ett 50-tal arbetsgivarrepresentanter.

Oxelösunds kommun har tillsammans med Eskilstuna, Flens, Katrineholms och Nyköpings kommuner samt Länsstyrelsen anordnat en länsstudiedag om Somalia och somalier i Sverige. Underlaget från seminariet kommer att bli ett utbildningsmaterial.

Länsstyrelsen har prioriterat insatser för ensamkommande barn och här följer två exempel:

- Länsstyrelsen har tillsammans med integrationshandläggaren genomfört besök i alla länets kommuner för att diskutera möjligheterna för att utöka antalet platser
- Länsstyrelsen har medverkat vid starten av ett nätverk för informationsutbyte och samverkan mellan länets kommuner. Det har skett genom finansiering av aktiviteter vilket möjliggjort flera kompetensutvecklingsdagar för nätverket.

Länet har inte nått det av Migrationsverket fastställda målet för antalet asylplatser. Orsakerna är bland annat:

- Endast 5 av länets 9 kommuner hade 2012 avtal om mottagning av ensamkommande barn.
- Inströmningen har varit hög på grund av ökad takt i Migrationsverkets asylutredningar. Antalet barn har därför blivit högre än många kommuner förväntade sig när de tecknade överenskommelse och detta har lett till en tveksamhet inför att öka antalet platser.
- Samarbete mellan länets kommuner behöver utvecklas. Det finns i nuläget inte någon solidaritet mellan kommunerna när det gäller länets mottande. Förhoppningen är att det långsiktiga arbetet inom Integrationsrådet och den gemensamma avsiktsförklaringen kommer att bidra till en förändring.

Länsstyrelsens roll är att stimulera till ett ökat mottagande men några reella maktmedel för att nå dit finns inte. Stora insatser från Länsstyrelsen har inte på kort sikt kunnat påverka kommunerna att ta ett ökat ansvar. Förhoppningen är att ett mer långsiktigt arbete i Integrationsrådet kommer att ge resultat. Troligen kommer det att ta upp till tre år att uppnå länsmålet för asylplatser.

Integrationsrådet, där Länsstyrelsen, kommunerna och andra regionala parter ska samverka om flyktingfrågorna, kan förhoppningsvis bidra till att dessa frågor ses i regionalt sammanhang och som en för länet viktig utvecklingsfråga. Syftet med arbetet i Integrationsrådet och med den gemensamma regionala avsiktsförklaringen är bland annat att inriktningsmålet när det gäller antalet platser för ensamkommande barn ska accepteras av alla parter och att en väl förankrat plan för att nå inriktningsmålet arbetas fram.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att verksamhetsområdet uppnår betyget Godkänd.

72. Länsstyrelserna ska inom ramen för uppdraget rörande mottagandet av nyanlända invandrare prioritera genomförandet av reformen för etablering av vissa nyanlända invandrare. Länsstyrelsen ska redovisa:

– en bedömning av behovet av insatser från länsstyrelserna,

Syftet med etableringsreformen är att nyanlända invandrare ska få jobb så snart som möjligt. Länsstyrelsen arbetar på olika sätt för att underlätta och förkorta vägen till arbete. Faktaunderlag tas fram och analyser görs för att utreda orsakerna till att det är så stora skillnader mellan utrikes respektive inrikes föddas etableringsgrad på den sörmländska arbetsmarknaden. De två främsta faktorerna som påverkar möjligheterna till arbetsmarknads-etablering är dels vistelsetid i landet, dels utbildningsnivå.

Södermanland har under hela 2000-talet tagit emot många nyanlända, detta gäller framför allt länets västra delar. För att få en mer jämn fördelning i länet och ett långsiktigt hållbart mottagande har Landshövdingen tagit initiativet att bilda ett Integrationsråd.

Länsstyrelsens arbete har stark inriktning mot på arbetsmarknadsfrågor. Därför har bedömningar och insatser bl.a. inriktas mot potentiella arbetsgivare och att de hinder som finns för att nyanlända (och nysvenskar som kommit till Sverige tidigare) ska få en snabb arbetsmarknadskontakt. Genomförande av reformen kräver fokus på arbetsmarknad och tillväxt.

- Samarbeten mellan olika aktörer, som Arbetsförmedlingen, kommunerna, Försäkringskassan, Migrationsverket, Landstinget m.fl. är centrala.
- Samarbete mellan länets kommuner
- Riktade insatser mot arbetsgivare inom privat och offentlig sektor

– genomförda insatser,

Analysen av arbetsmarknaden i Södermanland utgör en grund för den strategi Länsstyrelsen använder på integrationsområdet. Där ingår t ex Länsstyrelsens rapport ”Inflyttade i Södermanlands län åren 1985-2010”.

- Landshövdingen har tagit initiativ till att starta ett regionalt Integrationsråd med deltagare från länets kommuner, Regionförbundet, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket.
- Riktade insatser mot arbetsgivare inom näringslivet har genomförts inom kampanjen ”Anställ kompetensen Sörmland”. Det har bestått i ett trettiotal besök hos företrädesvis industrieföretag för diskussioner om kompetensbehov och rekrytering av utrikes födda.
- Slutkonferens för ovanstående kampanj ”Utrikesfödda på arbetsmarknaden i Södermanlands län” samlade ett 50-tal arbetsgivarrepresentanter.
- Länsstyrelsen i Södermanlands län har i sitt arbete fokuserat på arbetsmarknad och tillväxt genom att ge stöd till satsningar som basarprojektet, ingenjörsprojektet, sociala företagsprojektet m.fl.
- Länsstyrelsen har uppmärksammat behovet och initierat alfabetiseringskurser inom svenska för invandrare.
- Länsstyrelsen har tillsammans med flera av länets kommuner anordnat en länsstudiedag om Somalia. Cirka 250 offentliganställda personer deltog i dagen. Efterfrågan på information om Somalia är stor och under våren 2013 ska ett utbildningsmaterial om tas fram med underlag från länsstudiedagen. Något liknande material finns ännu inte i Sverige. De ämnesområden som kommer att tas upp är bostad, arbete, utbildning (barn, respektive vuxna), vård och omsorg, migration och läget i Somalia. Materialet bygger på frågeställningar från länsstudiedagen.
- Länsstyrelsen har medverkat vid utformningen av lokala överenskommelser i flera av länets kommuner. Länsstyrelsen uppmuntrar de kommuner och arbetsförmedlingar som inte tecknat någon lokal överenskommelse att göra det.
- En forskningsstudie har initierats som ska fokusera på samverkan inom etableringsreformen och som även innehåller en deltagandeundersökning. Den beräknas pågå i två år.

– en bedömning av det egna resultatet, samt

Länsstyrelsen har arbetat mycket aktivt i länet med bred inriktning och med många olika parter. Inriktningen av arbetet mot arbetsmarknadsfrågor stämmer väl överens med regeringens uppdrag till länsstyrelserna, länets behov och inriktningen i övrigt när det gäller regionala utvecklingsfrågor, t ex i Sörmlandsstrategin.

Förhoppningen är att det långsiktiga arbetet som har initierats kommer att ge resultat bland annat i form, en gemensam avsiktsförklaring som alla länets kommuner ställer sig bakom, ökad kvalitet i mottagandet och att fler personer med invandrabakgrund finner en plats på länets arbetsmarknad.

– kvarstående utvecklingsbehov.

Samarbetet mellan länets kommuner har stor potential att utvecklas.

I länets östra delar har Nyköpings kommun tagit initiativ till att ge stöd till de närliggande kommunerna Oxelösund, Trosa och Gnesta när det gäller utveckling av mottagandet av ensamkommande flyktingbarn.

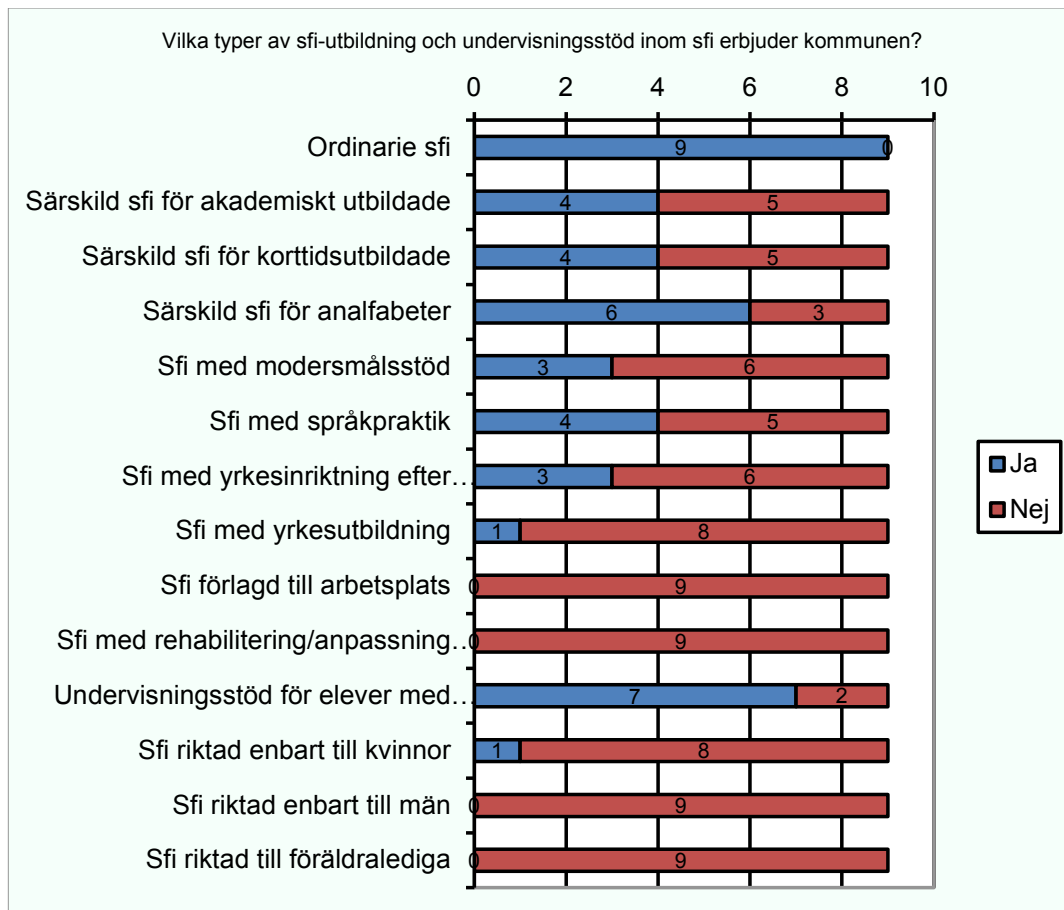
Den förväntade anhöriginvandringen från Somalia kommer att kräva särskilda insatser och samarbete.

Det viktiga samarbetet mellan Länsstyrelsen och kommunerna, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket behöver hitta sin form och utvecklas ytterligare.

Länsstyrelserna ska särskilt redogöra för insatser m.m. som rör sfi. Anvisningar för redovisningarna ska lämnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Åtta av länets nio kommuner anordnar svenska för invandrare, SFI, i egen regi. Två av kommunerna har en gemensam verksamhet med andra kommuner, vilken består i samhällsorientering, studiebesök, erfarenhetsutbyte mellan lärare och rektorer samt samarbete om svenska som andra språk. Flera olika av utbildningar ges, enligt nedan.

SFI- utbildning och undervisningsstöd inom SFI som kommunerna erbjuder. *Källa: Länsstyrelsens enkät om mottagande och etablering av nyanlända.*

Genomförda insatser inom SFI

Länsstyrelsen ger stöd till ett projekt, som drivs av Samordningsförbundet i länet, om suggestopedi för att lärare i länet ska kunna auskultera vid undervisning enligt metoden. Den har testats i en av länets kommuner med gott resultat. Metoden suggestopedi bygger på att alla sinnen används och att eleven ikläder sig en roll. Den håller nu på att utvecklas även för analfabeter.

Samverkan mellan SFI och Arbetsförmedlingen sker till största delen inom de lokala samverkanstrukturer, LÖK:arna. Länsstyrelsen ingår i samtliga samverkansgrupper. Svenska för invandrare, SFI, är inkluderat i samtliga lokala samverkansstrukturer, LÖK:ar, i länet.

Stöd har även getts till ett samverkansprojekt i SFI mellan tre av länets små kommuner med en förhållandevis liten verksamhet. Syftet är att gemensamt kunna erbjuda eleverna kontakter med omgivande lokalsamhälle och med varandra.

Bedömning av det egna resultatet inom SFI

Länsstyrelsen har numera etablerat kontakt med samtliga SFI-rektorer i länet. Inblicken i SFI-verksamheten är dock liten och det egna resultatet blygsamt.

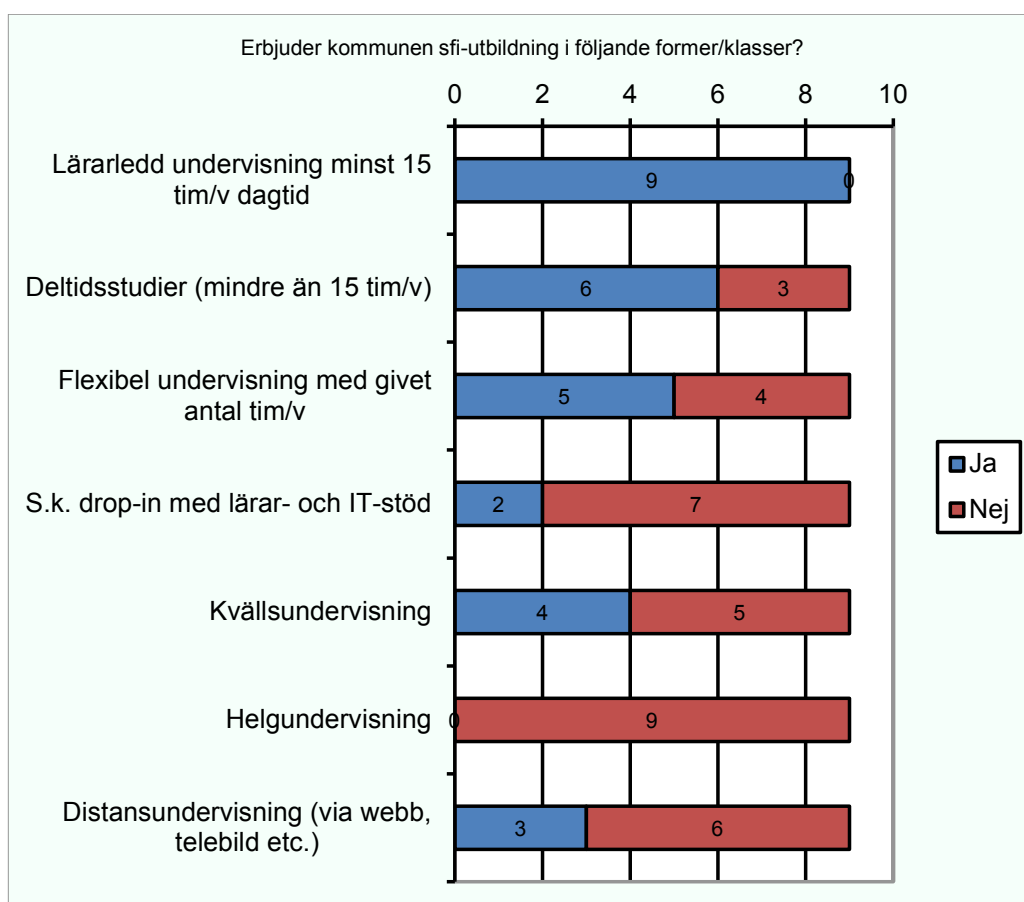
Kvarstående utvecklingsbehov inom SFI

Svenska för invandrare, SFI, behöver i stor utsträckning anpassas till det faktum att många av de nyanlända har en låg utbildningsnivå. Anpassningen kan gälla organiseringen av insatser från olika håll eller undervisningsmetodik.

Att kunna erbjuda flexibel SFI kommer att innebära svårigheter i en del kommuner, framför allt i de kommuner där lärarna har anställningar som innebär ledighet under skolloven. Kommunerna är medvetna om detta. Redan nu samverkar två kommuner om lärarresurser i och med att de delar förvaltning. Fyra kommuner samverkar om kurser, studie- och yrkesvägledning.

Ett hinder för utvecklingen av SFI:n i länet är de stora skillnaderna mellan kommunerna när det gäller verksamhet och organisation. Samverkan har dock inletts mellan kommuner som befinner sig i liknande situationer.

Former/klasser inom svenska för invandrare, SFI, som kommunerna erbjuder. *Källa: Länsstyrelsens enkät om mottagande och etablering av nyanlända.*

73. Länsstyrelserna ska redovisa till vilka typer av insatser som ersättning enligt förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar lämnats till kommuner och kommunförbund. Av redovisningen ska särskilt framgå insatser för att underlätta kommunal samverkan rörande sfi och samhällsorientering. Ersättningarna finansieras från det under utgiftsområde 13 uppförda anslaget 1:2 Kommunersättning vid flyktingmottagande. Anvisningar för redovisningarna lämnas av Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Insatsernas inriktning

Syftet med etableringsreformen är att nyanlända invandrare ska få jobb så snart som möjligt. Tolkningen av uppdraget är att bedömningar och insatser inriktas mot ökade arbetsmarknadskontakter för nyanlända, vilket inbegriper ökade kontaktytor mot det svenska samhället över huvud taget.

Årets prioriterade område, samhällsorientering, har varit prioriterat även tidigare och insatser har fallit väl ut med ett länsövergripande samarbete som följd. Detta stimuleras även fortsättningsvis och det material som används inom samhällsorienteringen tas fram i nationell samverkan. En länsövergripande arbetsgrupp för samhällsorienteringen finns och länsstyrelsen bjuder in till läns gemensamma träffar om samhällsorienteringen.

Svenska för invandrare, SFI, är ett prioriterat område. Ett antal av de mindre kommunerna i länet har ingått samarbete med varandra för att utöka innehållet och framför allt skapa kontakter för eleverna med omgivande lokalsamhälle, men också sinsemellan.

Den förväntade anhöriginvandringen är stor i länet, varför särskild hänsyn tas till åtgärder som underlättar mottagandet i kommunerna.

Insatser med regionala utvecklingsmedel, § 37- medel, år 2012

Kommun	Sökt insats	Sökt belopp, tkr	Beviljat belopp, tkr
Eskilstuna	Ingenjörsbemanning	60,392	60,392
Nyköping	Arabisktalande och somalisktalande tolkar och stödjare till medborgarkontor	519	519
Vingåker	Att översätta samt layouta boken "Om Sverige"	1000	300
Vingåker	Kartläggning av ny målgrupp för Samhällsorientering	606,3	20
Eskilstuna	Flyktingguider och yrkesmentorer	187	200,608
Trosa	Flexibel SFI	300	300
Flen	Brobyggare och stöd för somalisktalande på SFI och på AU-center	300	300
Summa:		2972,692	1700

Åtgärder som syftar till att underlätta nyanländas bosättning har hittills genomförts genom punktinsatser genom länsstyrelsens försorg och inte med regionala strukturella medel. Ett Integrationsråd kommer att bildas i länet under nästa år där landshövdingen är sammankallande. En av huvudfrågorna blir bosättning.

En iakttagelse är att vissa kommunernas ekonomi blir alltmer ansträngd och att arbetslösheten stiger liksom antalet försörjningsstödstagare. Detta kan komma att påverka mottagandet av flyktingar negativt. Det kan även innebära risk för ökad rasism.

Effektmål

- Fler nyanlända i arbete
- Hög kvalitet på mottagandet av flyktingar

85. Länsstyrelserna ska redovisa hur Sveriges rättsliga åtagande om icke-diskriminering och mänskliga rättigheter belyses, analyseras och beaktas i den egna verksamheten i enlighet med 5§ punkten 5 i förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion samt bedöma resultatet av detta. Redogörelsen ska innehålla information om bl.a. hur länsstyrelserna samarbetat med andra berörda myndigheter samt vilka åtgärder som vidtagits för att stödja kommunernas arbete med dessa frågor.

-Åtgärder som har vidtagits för att genomföra länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter 2010–2012, samt resultatet av dessa, ska särskilt redovisas.

Nedan redovisas det gemensamma arbetet med genomförandet av Länsstyrelsernas antidiskriminerings strategi. Länsstyrelsernas hittillsvarande insatser för att ta fram och genomföra myndigheternas gemensamma antidiskrimineringsstrategi har tidigare redovisats i Länsstyrelsernas årsredovisningar för åren 2007 - 2011.

Under 2012 har arbetet fokuserat på ett fortsatt genomförande av handlingsplanen för lika rättigheter och möjligheter. Samtliga länsstyrelser deltar i samordningsarbetet och i att genomföra handlingsplanen på den egna länsstyrelsen. Ansvaret för genomförandet ligger på respektive myndighet. Länsrådsgrupp 3 ansvarar för att hålla ihop det gemensamma arbetet och förvalta handlingsplanen och det finns en projektorganisation med ett antal arbetsgrupper och en styrgrupp för ändamålet.

Sammanfattning och resultat område A

Område A syftar till att uppnå två övergripande mål och fem delmål. Området omfattar 15 åtgärder som genomfördes under perioden 2010 – 2012. Arbetet med 12 av de 15 åtgärderna genomfördes fram till och med 2011. Dessa beskrivs i årsredovisningen för 2011. Inom några av dessa åtgärder har funnits vissa kvarstående delar och dessa redovisas i nedanstående text.

Återstående åtgärder är 1,2 och 4, som avser att erbjuda samordnade utbildningsinsatser rörande mänskliga rättigheter för ledning och chefer inom länsstyrelsekollektivet, har inte genomförts. Däremot har chefer och ledning i stor utsträckning deltagit i handlingsplanens övriga utbildningsinsatser som kompetensbaserad rekrytering och grundutbildningen. Slutsatsen är att det inte har funnits någon efterfrågan på samordning av ytterligare utbildningsinsatser. Utbildning och utvecklingsinsatser för myndigheters ledningsgrupper sker kontinuerligt. Frågor om värdegrund och mänskliga rättigheter är ofta naturliga inslag i sådana utbildningsinsatser och ett ansvar för respektive myndighetsledning.

Länsstyrelsernas personalchefer, rekryterande chefer och fackliga representanter genomgått en länsstyrelsegemensam utbildning i kompetensbaserad rekrytering (åtgärd 6 och 7). Tio länsstyrelser genomförde utbildningen under 2011 och resterande har genomfört den under 2012. Dessutom har nya chefer inom länsstyrelserna successivt genomgått utbildningen och utbildningstillfällena har därför utökats. Vid varje utbildningstillfälle har det varit ca 20 deltagare. Den strukturerade och kompetensbaserade metodiken är en kvalitetssäkring och ett effektivt sätt att finna rätt person för aktuell tjänst men garanterar också en rekryteringsprocess som inte är orättfärdigt exkluderande och diskriminerande. Som en röd tråd i utbildningen löper diskussionen hur ett mångfaldsorienterat förhållningssätt kan uppnås. Kursutvärderingarna visar fortsättningsvis att deltagarna har uppfattningen att utbildningen har hållit en mycket god kvalitet, varit relevant och gett kunskaper om rekrytering som kommer att kunna påverka det framtida rekryteringsarbetet. På frågan om hur länsstyrelserna har märkt någon förändring i sin rekryteringsprocess och träffsäkerhet i rekryteringen är svaret att det ofta redan har funnits en god ordning men detta har ytterligare stärkt detta. Den stora vinsten har varit att man nu arbetar mycket metodiskt med kravspecifikationen inför varje rekrytering. Syftet med åtgärderna är att

höja kvalitén i rekryteringsarbetet och de måste ses som en del i ett kontinuerligt och långsiktigt arbete. Ett sådant arbete är en förutsättning för att på sikt kunna konstatera mätbara effekter.

En metod för att kvalitetssäkra annonstexter (Åtgärd 9) har tagits fram och provats under 2011 och 2012 successivt av varje länsstyrelse vid rekryteringar. Det har inte varit möjligt att göra någon kvalitativ utvärdering under 2012 men en mer generell förfrågan visar att verktyget ännu inte har använts i den omfattning som man hoppats. De som använder verktyget menar dock att det är ett bra stöd för chefer när de formulerar sina annonstexter.

Ett länsstyrelsegemensamt verktyg för uppföljning och kvalitetssäkring av arbetsvillkor och utvecklingsmöjligheter har utretts (åtgärd 11). Som ett led av detta har man enats om att införa en gemensam arbetsmiljöenkät, där dessa delar finns med. Arbete med upphandling av denna pågår och slutförs kvartal ett 2013.

Länsstyrelserna tog 2011 fram en gemensam och sammanhållen mall för de handlings- och åtgärdsplaner som varje arbetsgivare ska ha i enlighet med arbetsmiljö- och diskrimineringslagarna (åtgärd 12). Mallen ligger till grund för de dokument som varje länsstyrelse tar fram för sin myndighet och rymmer frågor om jämställdhet, rutiner vid trakasserier och kränkande särbehandling samt handlingsplan för tillgänglighet. Syftet har varit att arbetet ska lyftas och tydliggöras samt följa en för länsstyrelserna gemensam struktur. Genomförandet och jämförelser ska på så sätt underlättas. Varje länsstyrelse har sedan svarat för att anpassa dokumenten och genomföra insatser utifrån behoven på den egna myndigheten. Utvärdering av detta arbete kan ske tidigast 2013.

Enligt lag ska alla arbetsgivare göra kontinuerliga lönekartläggningar för att säkerställa att lönen sätts utifrån sakliga grunder och inte rymmer ett diskriminerande synsätt. För att ha hög kvalitet i detta arbete och öka jämförbarheten har länsstyrelserna (åtgärd 13) enats om att använda ett gemensamt metodstöd. Arbetsgivarverket har tillsammans med Partsrådet påbörjat ett pilotprojekt med samma syfte kallat BESTA vägen. Flera länsstyrelser har anslutit sig till denna metod successivt under 2012. Arbete återstår innan någon gemensam hållning i frågan kan nås.

I arbetet med att ta fram mål och åtgärder har ett nära samarbete med DO bedrivits. Under genomförandeprocessen har DO visat fortsatt intresse för arbetet och lyft upp handlingsplanen som ett gott exempel på sin webbsida. Där har även mallar och dokument lagts ut som goda exempel och inspiration för andra arbetsgivare. Även Arbetsgivarverket har spridit flera av länsstyrelsernas mallar via sin medlemsida för andra myndigheter.

För återslagrapportering av lokala insatser inom område A, se sist i avsnittet Personaluppgifter.

Sammanfattning och Resultat område B

Åtgärder inom område B Sakområden rör bl.a. grundutbildning i mänskliga rättigheter, handledarutbildning och verksamhetsintegrering. En projektgrupp (Projektgruppen för utbildning och verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter, B-gruppen) har bildats för att fungera som stöd i genomförande och uppföljning av åtgärder under detta område i handlingsplanen. Projektgruppen består i dag av representanter för länsstyrelserna i Stockholm, Östergötland, Västernorrland, Värmland, Västra Götaland, Uppsala och Skåne. Länsstyrelsen i Skåne är sammankallande för gruppen. B-gruppen har sedan den bildades 2010 haft i genomsnitt 6-8 möten per år.

Åtgärd 16 – Grundläggande utbildning om mänskliga rättigheter har genomförts under 2011 och 2012. För att få information om vilka utbildningsinsatser som genomförts på respektive Länsstyrelse, och hur många som genomgått grundutbildning i mänskliga rättigheter, har ett antal frågor ställts till samtliga Länsstyrelser vid två tillfällen under åren 2011 och 2012. Kortfattat

visar sammanställningen att nästan alla länsstyrelser har genomfört utbildningsinsatser om mänskliga rättigheter. På ungefär hälften av länsstyrelserna har nästan alla i personalen genomgått MR-utbildning. Femton länsstyrelser uppger också att de använt sig av eller delvis använt det gemensamma utbildnings-/handledningsmaterialet. När det gäller planering och genomförande av utbildningsinsatser så är det vanligast att de utsedda MR-handledarna planerat och genomfört insatserna. Sex länsstyrelser uppger att cheferna varit direkt involverade i genomförandet av utbildningsinsatserna. Tretton länsstyrelser har använt sig av externa föreläsare. Av de framgångsfaktorer som nämns är chefernas delaktighet den vanligaste återkommande. På de länsstyrelser där chef eller ledning varit med och drivit MR-arbetet aktivt lyfts detta fram som en viktig orsak till arbetets framgång.

Åtgärd 17 – Handledarutbildningen genomfördes den 17-18 januari 2011. Det sextioalet handledare som utsetts vid respektive Länsstyrelse har genomgått utbildningen. Dessa handledare har bl.a. utbildat anställda vid länsstyrelserna i en grundläggande utbildning om mänskliga rättigheter. Dessa handledare utgör även ett s.k. MR-nätverk för Länsstyrelserna.

Åtgärd 18 och 19 avser en förstudie inför och genomförande av utbildning för jurister, controllers, utvecklingsråd och andra nyckelpersoner för verksamhetsplanering. En förstudie i form av en behovsinventering genomfördes under våren 2012 för att identifiera behov och intresse. Behovsinventeringen resulterade dock inte i ett tillräckligt stöd för att ta fram ett förslag till en fördjupad utbildning om mänskliga rättigheter och diskrimineringslagen. Förklaringen är i första hand brist på resurser och tid men även att många redan deltagit i de andra utbildningsinsatser, grundläggande utbildning, rekryteringsutbildning etc. som anordnats inom ramen för handlingsplanen.

Åtgärd 20 handlar om att arbeta med integrering av rättighets- och antidiskrimineringsperspektiv i verksamheten. Under 2011 och 2012 har två kartläggningar/inventeringar genomförts för att få en tydligare bild av planerade eller genomförda insatser kring integrering av mänskliga rättigheter i länsstyrelsernas verksamhet. Kartläggningarna är tänkta att fungera som stöd för det fortsatta arbetet. Sammanställningen visar att nästan samtliga ser länsstyrelseinstruktionen och regleringsbrevet som styrdokument för det praktiska arbetet med att integrera mänskliga rättigheter i länsstyrelsens verksamhet. För många fungerar också länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter och myndighetens verksamhetsplan som styrdokument. Dokumentation av arbetet med verksamhetsintegrering sker främst genom åiterrapportering i årsredovisning och tertialredovisning samt genom uppföljning av handlingsplaner och VP. Länsstyrelserna har under många år på olika sätt lyft perspektiv som jämställdhet, trygghet, tillgänglighet, barn och hälsa inom olika verksamhetsområden. Verktyg för att integrera mänskliga rättigheter är checklistor och lathundar, handlingsplaner och policyer för jämställdhetsintegrering, barnperspektiv, lika rättigheter mm. Det finns också många andra exempel som konsekvensanalyser, interna fallstudier och kartläggningar. Utvecklandet av verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter sker främst genom utbildningar och workshops för chefer och medarbetare där man ges möjlighet att öka förståelsen och hitta kopplingar till respektive verksamhet.

Åtgärd 21 avsåg att bilda ett nätverk för mänskliga rättigheter. Ett nätverk bildades 2011 och alla länsstyrelser är representerade i detta. Ett sextioal personer ingår i nätverket. En grupp för nätverket har bildats på Yammer. Syftet är att prova en mer självadministrerande form för att utbyta och dela erfarenheter om insatser i Länsstyrelsernas verksamhet som rör mänskliga rättigheter.

Åtgärd 22 och 23 rörde ett mobiliseringsprojekt för verksamhetsintegrering. En projektansökan togs fram och medel söktes från ESF – rådet men ansökan avslogs. Projektet kunde därför inte genomföras.

Åtgärd 24 handlade om e-tjänster och tillgänglighet. Rutiner för att säkerställa tillgänglighetsperspektivet i samband med förvaltning av befintliga e-tjänster och vid framtagandet av nya e-tjänster kommer att tas fram. Detta ska ske inom ramen för Länsstyrelsernas gemensamma projekt om handläggningsstöd och e – tjänster P4 och med stöd av medarbetare med särskild sakkunskap i mänskliga rättigheter. Diskussion pågår för närvarande om hur mål och åtgärd/prestation avseende tillgängliga e-tjänster bör formuleras i P4 projektets verksamhetsplan för 2013.

Vår bedömning är att de åtgärder som genomförts inom ramen för område B – sakområden, har gett ett bra resultat. Nästan alla länsstyrelser har genomfört utbildningsinsatser, på ungefär hälften av länsstyrelserna har nästan alla i personalen genomgått utbildning. Det gemensamma utbildningsmaterialet har använts av det stora flertalet.

Kartläggningarna om utbildningsinsatser och verksamhetsintegrering av mänskliga rättigheter visar på att kunskapen om de mänskliga rättigheterna ökat och att arbetet med verksamhetsintegrering är prioriterat på de flesta länsstyrelser. Flertalet länsstyrelser planerar för fler utbildningsinsatser och fortsatt arbete för att vidareutveckla arbetet med verksamhetsintegrering. Brist på tid och resurser upplevs dock som ett hinder i det fortsatta arbetet med att utveckla metoder för verksamhetsintegrering.

Bedömningen är att insatser för att verksamhetsintegrera MR perspektiv successivt ökat under ett antal år och att bland annat länsstyrelsernas gemensamma handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter bidragit till detta. När det gäller framgångsfaktorer så nämns främst god förankring och samverkan internt. Det länsstyrelsegemensamma arbetet lyfts också fram. Angående vilka resultat arbetet lett till internt så lyfter en övervägande andel av länsstyrelserna fram integrering i verksamhetsplanerings processen som viktigt och positivt.

En stor utmaning, som återstår, är att mer systematiskt utifrån möjlig och förväntad effekt utveckla metoder när det gäller verksamhetsintegrering. Samhällets styrsignaler är särskilt viktiga i ett sådant framtida arbete.

Sammanfattning och resultat område C

Kommunikationsgruppen har under 2012 fortsatt sitt arbete för att stödja länsstyrelserna i deras arbete att göra kommunikationen inom och från länsstyrelserna tillgänglig och fri från diskriminering. Konkreta insatser är översättningar till de nationella minoritetsspråken och lättläst svenska för att öka tillgängligheten på länsstyrelsernas webbplatser. Varje län avgör vilka språkvarianter som publiceras på länets webbplats. Under 2013 kommer teckenspråkstolkning till webbplatserna att levereras.

Den nationella webbsamordningen har genomfört tillgänglighetsrevisioner av länsstyrelsernas webbplatser, e-tjänster och tjänsten Länsstyrelsernas diarier. Revisionen visar att webbplatserna är tekniskt bra ur ett tillgänglighetsperspektiv, men att det finns brister i e-tjänster och diarietjänsten. Genom länsstyrelsernas gemensamma intranätsprojekt kommer intranäten att bli mer tillgängliga, lansering sker våren 2013. Kommunikationsgruppen har tagit fram en checklista för tillgänglig information som förankras bland informationsansvariga och som kommer att levereras till länsstyrelserna i början av år 2013.

Sammanfattningsvis har alla åtgärderna inom område C genomförts framför allt under 2011 och 2012 och med några leveranser som kommer att ske under våren 2013. Därigenom har länsstyrelserna goda förutsättningar till en kommunikation fri från diskriminering. En tillgänglig extern webb är säkrad på ny plattform, utbildning i tillgänglig information har genomförts, översättningar till nationella minoritetsspråk och andra insatser för att öka tillgängligheten på webbplatserna. Genom länsstyrelsernas gemensamma intranätsprojekt säkras tillgängligheten på

intranätet och den interna kommunikationen. Bedömningen är att det gemensamma arbete har gett en bra grund, tekniskt och kompetensmässigt, för länsstyrelserna i det fortsatta och kontinuerliga arbete som krävs för att vår kommunikation ska vara fri från diskriminering. Det gemensamma arbetet har varit en framgångsfaktor och kostnadseffektivt.

Under året har uppföljning av handlingsplanen påbörjats. En diskussion om ett fortsatt gemensamt arbete kring MR frågor behövs och i så fall hur ett sådant skulle kunna läggas upp har också förts. En slutrapport om länsstyrelsernas handlingsplan för lika rättigheter och möjligheter liksom ett förslag till förvaltning och fortsatt arbete planeras till våren 2013.

Inga lokala insatser har gjorts inom område C.

Länsstyrelseinstruktion 5§

4. vid samråd, beslut och andra åtgärder verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Se redovisning av uppdrag 85.

5. integrera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta rättigheterna i den egna verksamheten, särskilt skyddet mot diskriminering

Länsstyrelsen har genomfört en intern grundutbildning i mänskliga rättigheter. Utbildningen behandlade även jämställdhetsområdet. 90 personer deltog vid utbildningstillfället.

Se även redovisning 85, nationella insatser.

Övrig verksamhet

Övrig förvaltning

VOLYMER OCH PRESTATIONER

	2012	2011	2010
Årsarbetskrafter män ¹⁾	0,91	1,88	2,48
Årsarbetskrafter kvinnor ¹⁾	2,87	3,33	3,83
Andel av totala årsarbetskrafter (%)	2,71	3,53	4,15
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr) totalt	3 970	4 356	6 172
Andel av totala verksamhetskostnader (%) ²⁾	3,15	3,55	4,84
Antal ärenden, inkomna och initiativärenden	987	1 435	1 106
Antal beslutade ärenden	1 058	1 419	1 187
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	5	7
Bidragsutbetalningar (tkr) ^{3,4)}	13 264	34 243	35 097

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1760 timmar

²⁾ Andel av total verksamhetskostnad inkl OH exkl. resurssamverkan

³⁾ Där Länsstyrelsen gör utbetalningen

⁴⁾ Uppgifterna i ovanstående tabell omfattar verksamhet 20* och 21*

För att nå en högre effektivitet och en mer rationell användning av resurser samt säkerställa en väl fungerande rättssäkerhet har 13 verksamheter under området övrig förvaltning fr.o.m. den 1 juli 2012 koncentrerats till 7 länsstyrelser.

Länsstyrelserna ska kommentera ovanstående prestationer med avseende på volymer och kostnader samt redovisa andra väsentliga resultat inom området. Uppgifterna kan t.ex. återfinnas i de olika sakförordningarna.

Länsstyrelseinstruktion 4§

1. De allmänna valen

Inga val har genomförts. Totalt har 62 st eftervalsämmanräkningar genomförts.

Organisationsstyrning

90. Länsstyrelserna ska redovisa verksamhetskostnader och årsarbetskrafter under åren 2010–2012 fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÄS), på nivå två (VÄS 20, 21, osv.). Den andel av kostnaderna som finansieras från anslag 5:1 Länsstyrelserna m.m. inom utgiftsområde 1 ska anges per sakområde. För 2012 ska även OH-kostnader redovisas per sakområde. Verksamhetskostnaderna ska överensstämma med de som anges i resultaträkningen. Länsstyrelserna ska vidare redovisa kostnader för representation och lokaler. Redovisningen ska göras i en för länsstyrelserna enhetlig struktur och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Se Året i siffror.

91. Länsstyrelserna ska redovisa statistik avseende ärendehantering fördelade enligt länsstyrelsernas koder för verksamhets- och ärendestatistik (VÄS). Redovisningen ska ske göras i motsvarande struktur som gäller för 2011 och enligt anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.

Se Året i siffror.

93. Länsstyrelserna ska kunna använda och samverka med det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Länsstyrelserna ska var och en betala 120 000 kr till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangavgift för detta system. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Länsstyrelsen har fem rakelmobiler för kommunikation med samverkande organisationer och myndigheter. Två av dessa mobiler är placerade i ledningsplatsen. Utöver dessa använder djurskyddshandläggarna fyra rakelmobiler i sin verksamhet.

Länsstyrelsen har utarbetat en regional samverkansanalys för ledning i Rakel. Analysen har lett till en kommunikationsplan som presenterades vid ett seminarium för länets aktörer. Planen ska under kommande år implementeras i länet.

Personaluppgifter

Enligt kraven i FÅB 3 kap 3§ ska myndigheter redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1§ första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (Förordning 2008:747)

Åtterrapporing

Redovisa en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Övergripande mål

Länsstyrelsen övergripande mål för perioden är ” *en god balans mellan uppgifter, kompetens och resurser – grundad i en kvalificerad kunskap om länets behov. Balansen ska bygga på en levande gemensam värdegrund och ett väl fungerande ledarskap på alla nivåer.* ”

Kompetensförsörjningen ska i alla delar stötta verksamheterna att nå dessa mål.

De övergripande arbetsgivarpolitiska målen för staten kanaliseras genom Arbetsgivarverkets Strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken. Strategin beskriver processer och aktiviteter inom områdena god arbetsgivarpolitik, verksamhetseffektiva avtal, utvecklingsinriktad och kvalitetssäker kompetensförsörjning, god arbetsmiljö samt god samverkan mellan medarbetarskap och ledarskap. Arbetsgivarverkets strategi är integrerade i Länsstyrelsens strategiska kompetensförsörjning som bedrivs inom processerna attrahera, rekrytera, utveckla och behålla.

Övergripande utmaningar för 2012

Den samlade kompetens ska på ett flexibelt sätt följa de förändrade krav och uppgifter, som är en naturlig del av Länsstyrelsens verksamhet och vardag. Länsstyrelsen har fördelen av att vara en liten, lätttrölig och flexibel organisation. Samtidigt finns det en utmaning i både att attrahera och behålla medarbetare med hög eller specifik kompetens inom marknadskänsliga områden, eftersom möjligheterna att erbjuda karriärvägar och löneutveckling är begränsade. Det finns även en dålig tolerans mot personalomsättning då små resurser gör att nyckelkompetens inom väsentliga områden vanligen upp bärs av enskilda medarbetare.

För att klara detta behöver strategierna för kompetensförsörjning främja den enskildes vilja att utvecklas och att möta förändringar. Länsstyrelsen behöver även arbeta för att vara en attraktiv och god arbetsgivare. Den psykosociala arbetsmiljön ska vara tillfredsställande, och utgöra ett skäl för att stanna kvar.

Nyckeltal och prioriteringar

För att analysera vad som ska prioriteras inom kompetensförsörjning används de länsstyrelsegemensamma nyckeltalen (sjukfrånvaro, personalomsättning och tid för kompetensutveckling). Nyckeltalen ger möjlighet till jämförelser mellan länsstyrelserna men är till viss del för grova för att vara konstruktiva i en liten organisation. För att få en mer heltäckande bild används därför även kompletterande nyckeltal.

Nyckeltal samt värde 2012 (värde 2011). Nyckeltal samt värde 2012 (värde 2011 i parentes) redovisas nedan:

LISA

- Personalomsättningen andel nyanställda/antal tillsvidareanställda 8,2% (7,3%),
- Personalomsättning andel slutade/antal tillsvidareanställda 13,6% (8,7%)
- Totala sjukfrånvaron 3,4% (3,6%) (analys under avsnitt Behålla, tabell sist i kapitlet)
- Personalstruktur (se kommande avsnitt)
- Registrerad tid för kompetensutveckling/total tillgänglig tid 2,5% (1,6%) (detaljer återfinns under avsnittet Utveckling)

Kompletterande nyckeltal

- Andelen visstidsanställda av totalt antal anställda 13% (20%)
- Jämix-värde (Nyckeltalsinstitutets index för jämställd arbetsgivare) 139 (139)
- Kvinnornas genomsnittliga lön i relation till männens 90 (91)
- Medarbetarenkätens kvalitativa resultat

Värdena för året innan visar att Länsstyrelsens utmaningar ligger i en hög andelen visstidsanställda, vilket ger påfrestningar på organisationen, och en något för hög sjukfrånvaro. Arbetet återstår innan för att nå en tillfredsställande nivå på kvinnors löner i relation till männen. Medarbetarenkäten visar på utmaningar inom upplevda krav och sammanhållande krafter. Utifrån detta har följande prioriteringar gjorts:

- hög kvalitet i rekryteringsarbetet (anställ rätt kompetens på kort och lång sikt)
- hög kvalitet i lönesättningen (jämställda och sakligt satta löner för motivation och vilja att stanna och att utvecklas)
- fortsatt utveckling av det goda ledarskapet (stärka förmågan att kommunicera mål, och värderingar så att roller, ansvar, mandat prioriteringar blir tydligt för alla)
- utveckling av samverkan (medarbetar- och verksamhetsutveckling genom dialog och delaktighet)

Personalstruktur

Genomsnittligt antal tillsvidareanställda var 179 (65% kvinnor, 35% män), varav 23 visstidsanställda (15% av kvinnorna, 10% av männen). Antal årsarbetskrafter var 139,6. Medelåldern uppgick till 47 år (kvinnor 46 år, män 49 år). Åldersgruppen 55-65 är störst för kvinnor (39 personer) och 45-54 för män (31 personer). Fyra medarbetare gick i pension.

Attrahera

Vid rekryteringar har Länsstyrelsen i regel ett gott urval och rätt kompetens finns bland de sökande, några konkreta aktiviteter för att attrahera sökande har därför inte planerats. Länsstyrelsen strävar på lång sikt efter att vara en modern och attraktiv arbetsgivare. Ett sätt att nå det är att länsstyrelsens medarbetare känner sig sedda, hörda och ges möjlighet att bidra till verksamhetens utveckling. Samverkansavtalet har reviderats bland annat i detta syfte. Arbeta har skett i en anda av god samverkan mellan parterna och hög grad av transparens i arbetet. Detta har setts som en viktig signal till hela organisationen.

Förväntade effekterna är att ledarskap, sammanhållande krafter och psykosocial arbetsmiljö på sikt får bättre värden i medarbetarenkäten. Effekterna av arbetet kan dock vara svåra att mäta redan, eftersom revideringen blev klar först i november. Det som möjligen kan indikera att det finns positiva effekter är att medarbetarenkätens värden för stolthet är fortsatt höga. Även värdet för trivsel är mycket positivt i medarbetarenkäten, vilket indikerar att länsstyrelsen ses som en attraktiv arbetsgivare av befintliga medarbetare.

Rekrytera

Länsstyrelsens rekryteringsprocess ska vara kvalitetssäker och effektiv och ska ske med hänsyn till utvecklingsbehovet i organisationen. De två senaste åren har samtliga chefer fått utbildning i kompetensbaserad rekrytering, för att höja rekryteringskompetensen och öka träffsäkerheten. Målet har varit att metoden ska vara etablerad i organisationen och att medarbetare inom Länsstyrelsen upplever att de är anställda med rätt kompetens för sin uppgift. Men även att medarbetarenkäten uppvisar bra värden inom trivsel.

Medarbetarenkäten visar att länsstyrelsens medarbetare upplever en hög grad av trivsel och att de upplever att de får arbeta med det de är utbildade för.

Behålla

Faktorer som utgör skäl för att stanna hos Länsstyrelsen är relaterat till bra ledarskap, god arbetsmiljö, låg sjukfrånvaro, jämställdhet och mångfald, sakligt satta löner.

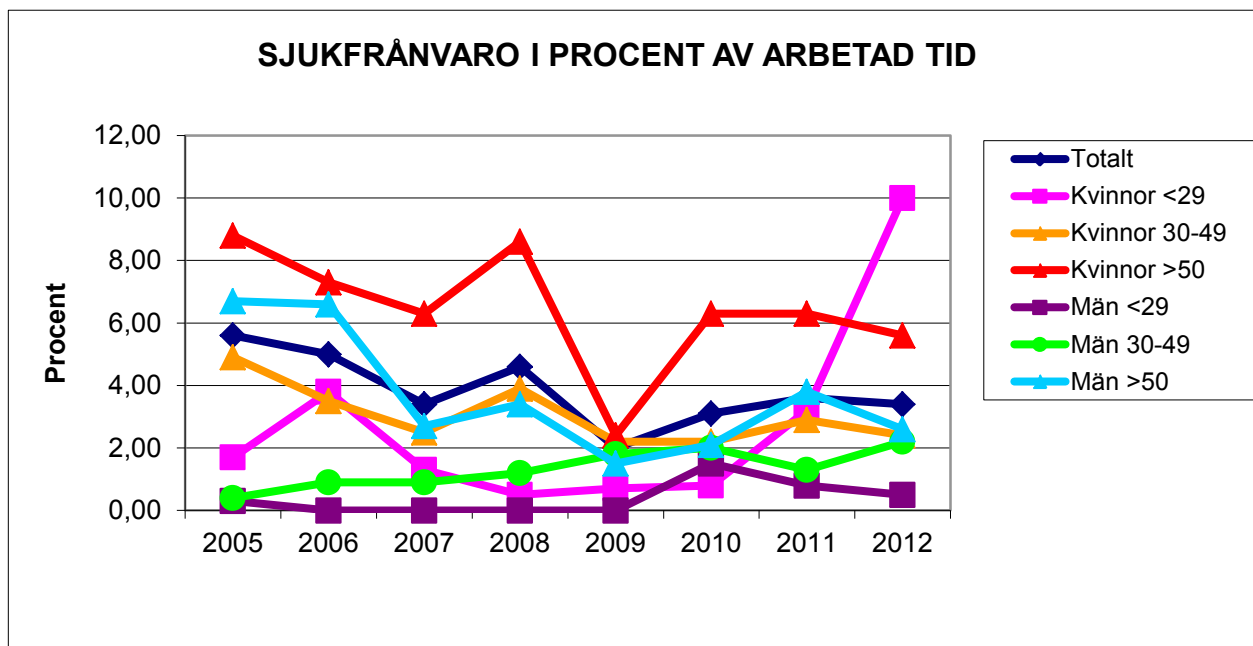
Målen har varit att sjukfrånvaron ej ska överstiga 3 procent, den externa personalomsättningen ska vara fortsatt låg, jämställdhetsindexet ska vara på samma positiva nivå (139 p) eller bättre och lönerna ska vara mer jämställda. Kvalitativa mål har varit att medarbetarenkäten ska visa fortsatt bra värden för ledarskap, bättre värden för psykosocial arbetsmiljön samt bättre värden för sammanhållande krafter.

Aktiviteter som genomförts inom detta område är revideringen av samverkansavtal, ledarutveckling för funktionschefer, länsstyrelsegemensam utveckling för nya chefer samt seminarium om kommunikativt ledarskap för samtliga chefer. Även pensionsutbildning om "Allmän pension och pension enligt kollektivavta" och ett seminarium i mindfulness har erbjudits anställda. I den årliga lönerevisionen görs kontinuerligt en översyn av lönestrukturen ur ett jämställdhetsperspektiv. Traditionsenliga aktiviteter har även erbjudits alla medarbetare i form av vårfest, medaljfest, luciafirande och julkaffe. Detta för att stärka vi-känsla och kollegialitet (sammanhållande krafter).

Länsstyrelsen har valt att inte verkställa uppsägningar i samband med verksamhetsövergångar och koncentration av kärn- och stödverksamheter. Linjen har istället varit att ta hem effektiviseringsvinster genom personalomsättning. I dag har Länsstyrelsen minst andel administrativt stöd i den egna verksamheten, jämfört med andra länsstyrelser. Mätt på andel slutade uppgick personalomsättningen till 13,6 procent. Vid en närmare analys kan man se att det är 19 st som slutat varav 4 st gick i pension. Kvar blir 15 personer, motsvarande siffra för året innan är 2 personer. I avgångssamtalen anges ofta att orsaken till beslutet att säga upp sig är förknippat med ett naturligt behov av utveckling, som Länsstyrelsen inte kan erbjuda. Medarbetarenkäten visar dock ytterligare en sida; flera medarbetare känner otrygghet inför framtiden med en rädsla att bli av med sin anställning. Sammanläggning av länsstyrelser har länge varit en aktuell fråga för Länsstyrelsens medarbetare. I termerna av "knuff" och "dra" faktorer kan den upplevda osäkra framtiden utgöra en "knuff" som avgör att man tar steget till en annan arbetsgivare. I förlängningen kan en fortsatt hög nivå på personalomsättningen bli ett problem för Länsstyrelsens kompetensförsörjning.

Sjukfrånvaron visar en marginell minskning men det finns en markant ökning för gruppen kvinnor upp till 29 år. Gruppen består av 11 personer varav en haft en längre sjukskrivning, ej arbetsrelaterad. Även gruppen män 30-49 år, har ökat. Denna grupp består av 43 personer varav två haft längre, ej arbetsrelaterade, sjukskrivningar.

Gruppen kvinnor 50 år och äldre, är den näst största gruppen (54 personer) och står för flest antal sjukdagar. Här har dock skett en minskning från tidigare år.

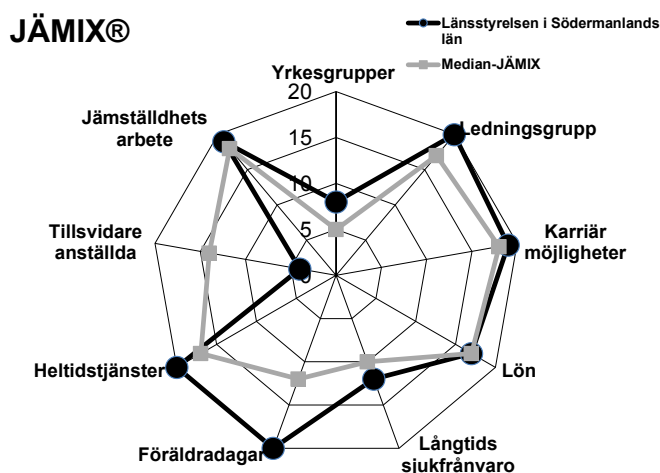

Grupperna är relativt små och varje sjukskrivning ger synbar förändring i statistiken. Detta ger en del av förklaringen till de stora fluktuationerna mellan åren.

I jämställdhetsarbetet har fokus varit att vidmakthålla de relativt goda värden som redan uppnåtts. Länsstyrelsens resultat i Jämix (se kommande sida) följer medianen för branschen (staten) ganska väl men utmärker sig på ett positivt sätt när det gäller heltidstjänster och långtidssjukfrånvaro. Även värdet för uttag av föräldradagar är bättre jämfört med branschen.

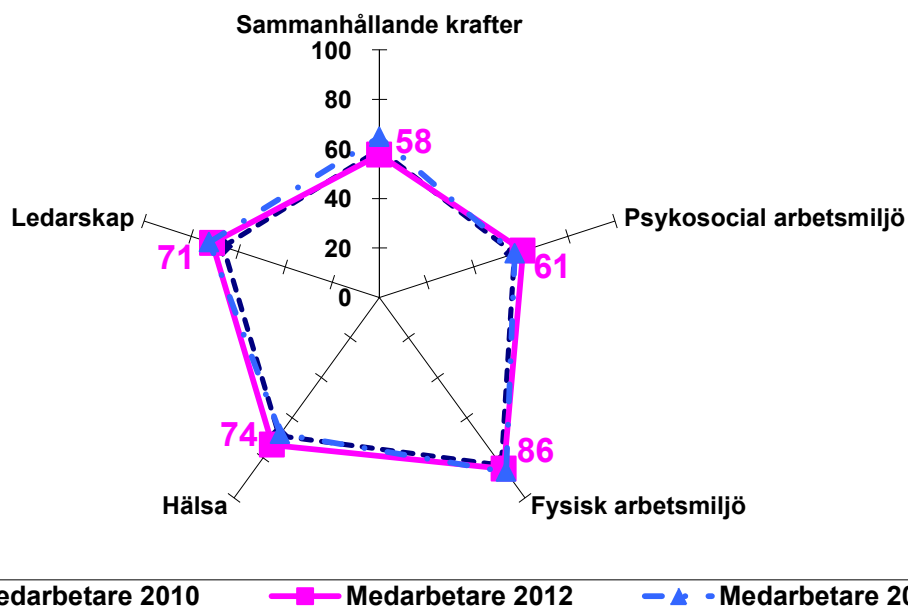
Det totala värdet (139 p) har inte förändrats sedan 2011. När det gäller långtidssjukfrånvaron kan vi se en positiv förändring. Däremot har andelen tillsvidareanställningar för kvinnor i relation till andelen tillsvidareanställningar för män minskat. Länsstyrelsen behåller sitt höga värde när det gäller männens uttag av föräldradagar.

Kvinnors löner i relation till männens uppgick till 90 procent, vilket är en liten försämring. I lönerrevisionerna har utfallet utvärderats partsgemensamt. Resultatet visar att skillnaderna mellan kvinnornas och männens löner till största delen är relaterade till sakliga grunder (komplexitet i arbetsuppgifter och ansvar). De lägsta lönerna återfinns inom stödfunktionerna där kvinnorna är i stor dominans. Där finns även de enklare arbetsuppgifterna och anställningstiden är längst. I lönerrevisionen 2012 gjordes därför flera jämställdhetsåtgärder, men revisionen blev klar först i januari 2013 och resultatet har därför inte utvärderats ännu.

JÄMIX 2012 för Länsstyrelsen i Södermanlands län = 139 poäng och median-JÄMIX = 116 poäng. Ju högre poäng desto bättre jämställdhet.

Medarbetarenkäten har, under de fyra år som Länsstyrelsen använt samma verktyg, visat positiva värden för ledarskap, hälsa och fysisk arbetsmiljö. Däremot har värdena för sammanhållande krafter och psykosocial arbetsmiljö varit sämre. Inom området psykosocial arbetsmiljö är det i första hand upplevda krav i arbetet och upplevelse av för lite resurser i förhållande till ansvar som dragit ned resultatet.

Trenden har inte gått att bryta. Medarbetarenkäten visar i stort sätt samma värden som tidigare med två skillnader; något bättre värden för ledarskap och lite nedåtgående värden för sammanhållande krafter. Sammanhållande krafter innehåller delar som är viktiga för att klara förändringar och känna trygghet. Det mest förvånande för detta område är en stor ökning av upplevd otrygghet relaterat till rädsla att bli av med jobbet vilket kan tyda på att det kan finnas en oro i organisationen. Möjligen är detta kopplat till de verksamhetsövergångar och utredningar av länsstyrelserna som under åren gjorts. Enkäten visar även försämrade värden för upplevd balans mellan familj och arbete.

Länsstyrelsen har en hög andel visstidsanställda, i snitt 13 procent, vilket ger påfrestningar i form av upplärning och introduktion. Andelen visstidsanställda är relaterat till säsongsarbetet, tillfälliga uppdrag och lagenlig tjänstledighet

Länsstyrelsen är även en starkt effektiviserad organisation och utmärker sig genom att ha den lägsta andelen medarbetare inom stödfunktionerna, jämfört med andra länsstyrelser. Detta innebär att mycket av det administrativa arbetet har lagts ut på den enskilde handläggaren och chefen.

Utveckla

Andelen tid för kompetensutveckling har ökat och ligger nu på 2,5 procent av tillgänglig tid. Kvinnor registrerar oftare utbildningstid än män. Mätt på tid per årsarbetskraft ligger det i snitt på 43 timmar, vilket uppskattas vara en god nivå.

	2012		2011	
kompetensutvecklingstid tot.	6037		4068	
totalt tillgänglig tid	245696		259530	
kompetensutvecklingstid i % av tillgänglig tid	2,5%		1,6%	
kompetensutvecklingstid/ ÅA	43 tim	139,6 åa	28 tim	147,5 åa
kvinnor	4 083 tim	67,6%	2 513 tim	61,8%
Män	1 955 tim	32,4%	1 555 tim	38,2%

Sakverksamheterna genomför kontinuerligt utbildningar inom sina områden, ofta tillsammans med andra verk och myndigheter. I nedanstående text beskrivs endast de gemensamma utbildnings- och utvecklingsinsatserna som är HR-funktionens ansvar. De flesta omnämns även i texterna ovan, men samlas här för en tydligare överblick.

Följande aktiviteter har genomförts centralt:

- Ledarutveckling för funktionschefer
- Utbildning i klarspråk (ca 60 medarbetare, genomförd med stöd av partsgemensamma omställningsmedel)
- Länsstyrelsegemensam utveckling för nya chefer (2 st)
- Pensionsutbildning (ca 30 st)

Återrapportering 91område - A det lokala arbetet

Länsstyrelsens lokala arbete med att genomföra den länsstyrelsegemensamma handlingsplanen är i huvudsak knutet till fortsatt utbildning i kompetensbastread rekrytering (för de chefer som tidigare inte fått den utbildningen) samt införande av den gemensamma mallen för de handlings- och åtgärdsplaner som varje arbetsgivare ska ha i enlighet med arbetsmiljö- och diskrimineringslagarna (åtgärd 12). Mallen omhändertar frågor om jämställdhet, rutiner vid trakasserier och kränkande särbehandling samt handlingsplan för tillgänglighet. Arbetet återstår innan denna mall och arbetet som är knutet till den, är en naturlig del i verksamhetsplaneringen och kan utvärderas på en kvalitativt sätt.

Tabell över sjukfrånvaro i enlighet med 7 kap. 3§ FÅB

Kön	Ålder	2012			2011		
		Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)	Antal anställda	Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%)	Sjukfrånvaro 60 dgr och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%)
Män	- 29	6	0,5	0,0	6	0,7	0,0
	30 - 49	43	2,2	8,1	49	1,4	5,1
	50 -	37	2,6	27,4	41	3,6	37,5
	Alla	86	2,3	35,6	96	2,5	42,6
Kvinnor	- 29	11	10,0	12,6	15	4,1	0,0
	30 - 49	78	2,4	4,7	76	2,9	3,8
	50 -	54	5,6	32,9	54	6,0	41,6
	Alla	143	4,1	50,2	145	4,3	45,4
Samtliga	- 29	17	7,9	9,4	21	2,6	0,0
	30 - 49	121	2,3	5,6	125	2,4	4,1
	50 -	91	4,3	31,5	95	5,0	40,5
	Alla	229	3,4	46,6	241	3,6	44,6

Uppgifterna hittas i Agresso:

Sökväg: Egen meny/T Örebro län/lönerapporter/redovisning av sjukfrånvaro (PRS31)

Sökväg: Egen meny/T Örebro län/PA-Rapporter/Personalrapport (PERS)

Källa: Agresso

Kommentar

Sjukfrånvaron är kommenterad tidigare i detta avsnitt.

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten uppnår betyget Väl Godkänd. Motiveringen till betyget är bra analys.

Uppgifterna för 2011 skiljer sig från de uppgifter som finns redovisade i Årsredovisning 2011. De nu redovisade siffrorna är mer rättvisande. Skillnaden beror på eftersläpning i rapporteringen enligt Länsstyrelsens Ekonomiadministrativa stöd.

Året i siffror

Tabell A- Verksamhetskostnader 2010 - 2012				
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2012 Tkr	2011 Tkr	2010 Tkr
20-21	Övrig förvaltning	2 566,9	2 945,5	4 127,8
25	Körkort och trafikföreskrifter	472,8	515,3	608,5
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 454,9	6 109,6	5 546,8
30	Regional tillväxt	4 513,1	3 054,3	3 610,4
34	Infrastrukturplanering	915,6	436,6	767,9
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 772,1	5 063,1	5 319,2
41	Stöd till boende	604,3	672,5	717,5
42	Energi och klimat	545,7	665,5	295,7
43	Kulturmiljö	5 856,8	6 131,5	5 855,4
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	3 537,8	3 293,0	3 213,5
50	Övergripande och gemensam för naturvård och miljöskydd	8 238,3	8 828,1	9 350,7
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	20 561,8	19 587,1	16 221,9
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 331,4	1 193,1	1 332,5
53	Vattenverksamhet	4 568,9	5 069,8	5 364,6
54	Mineral-och torvfyndigheter	0,0	1,2	4,1
55	Miljöfarlig verksamhet	2 230,8	3 335,6	4 174,5
56	Övrig miljö-och hälsoskydd	302,5	92,2	48,6
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 419,9	874,8	1 542,6
58	Restaurering	438,2	297,5	494,1
60	Lantbruk	15 113,5	13 930,6	13 684,1
61	Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0
62	Fiske	530,8	406,0	607,1
64	Skogsbruk (endast Gotlands län)			0,0
70	Folkhälsa	2 798,0	3 239,8	3 456,8
80	Jämställdhet	832,5	416,9	265,2
81	Nationella minoriteter	26,5		
82	Mänskliga rättigheter	18,6		
83	Barnperspektivet	0,0		
85	Integration	1 063,1	1 134,4	3 403,5
	SUMMA PRODUKTION	89 714,8	87 293,9	90 013,1
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10 457,8	9 715,2	10 312,5
11	Administration och intern service	25 751,2	25 643,3	27 603,3
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	125 923,8	122 652,3	127 928,9
99	Resurssamverkan ¹⁾	120,2	0,0	558,4
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl. resultaträkningen ²⁾	126 044,0	122 652,3	128 487,3

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som ska belasta länsstyrelsen fördelas på respektive tvåsifferkod

2. Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar

Källa: Agresso

Kommentarer Tabell A

Länsstyrelsens verksamhet varierar år från år beroende på vilka uppdrag som ges och som försvinner. I jämförelse med 2011 års kostnader har kostnaden för följande verksamheter ökat med cirka 1 000 000 SEK och mer: VÄS 30 Regional tillväxt, VÄS 51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel, av skyddade områden och VÄS 60 Lantbruk.

Tabell B - Verksamhetskostnader 2012							
VÄS-KOD	Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	Kostnader exkl. OH		OH Kostnader		Kostnader inkl. OH	
		Tkr	%	Tkr	%	Tkr	%
20-21	Övrig förvaltning	2 566,9	2,04%	1 402,9	3,88%	3 969,8	3,15%
25	Trafikföreskrifter m.m.	472,8	0,38%	234,2	0,65%	707,0	0,56%
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	6 454,9	5,13%	3 188,4	8,82%	9 643,3	7,66%
30	Regional tillväxt	4 513,1	3,58%	1 624,2	4,49%	6 137,3	4,88%
34	Infrastrukturplanering	915,6	0,73%	455,1	1,26%	1 370,7	1,09%
40	Hållbar samhällsplanering och boende	4 772,1	3,79%	2 433,0	6,73%	7 205,1	5,72%
41	Stöd till boende	604,3	0,48%	314,4	0,87%	918,7	0,73%
42	Energi och klimat	545,7	0,43%	248,2	0,69%	793,9	0,63%
43	Kulturmiljö	5 856,8	4,65%	2 416,2	6,68%	8 272,9	6,57%
45	Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	3 537,8	2,81%	1 452,5	4,02%	4 990,3	3,96%
50	Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	8 238,3	6,54%	3 650,5	10,10%	11 888,8	9,45%
51	Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	20 561,8	16,33%	5 173,0	14,31%	25 734,8	20,45%
52	Prövning och tillsyn för skydd av naturen	1 331,4	1,06%	697,1	1,93%	2 028,5	1,61%
53	Vattenverksamhet	4 568,9	3,63%	1 697,1	4,70%	6 266,0	4,98%
54	Mineral- och torvfyndigheter	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
55	Miljöfarlig verksamhet	2 230,8	1,77%	1 026,6	2,84%	3 257,4	2,59%
56	Övrig miljö- och hälsoskydd	302,5	0,24%	157,6	0,44%	460,1	0,37%
57	Förorenade områden, efterbehandling	1 419,9	1,13%	713,3	1,97%	2 133,2	1,69%
58	Restaurering	438,2	0,35%	120,5	0,33%	558,7	0,44%
60	Lantbruk	15 113,5	12,00%	6 607,2	18,28%	21 720,7	17,26%
61	Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
62	Fiske	530,8	0,42%	275,3	0,76%	806,1	0,64%
70	Folkhälsa	2 798,0	2,22%	1 282,2	3,55%	4 080,2	3,24%
80	Jämställdhet	832,5	0,66%	424,5	1,17%	1 257,0	1,00%
81	Nationella minoriteter	26,5	0,02%	11,7	0,03%	38,1	0,03%
82	Mänskliga rättigheter	18,6	0,01%	9,8	0,03%	28,4	0,02%
83	Barnperspektivet	0,0	0,00%	0,0	0,00%	0,0	0,00%
85	Integration	1 063,1	0,84%	530,3	1,47%	1 593,4	1,27%
	SUMMA PRODUKTION	89 714,8	71,25%	36 145,8	100,00%	125 860,5	100,00%
10	Myndighetsövergripande verksamhet	10 457,8	8,30%				
11	Administration och intern service	25 751,2	20,45%				
	SUMMA VERKSAMHETSKOSTNADER EXKL RESURSSAMVERKAN	125 923,8	100,00%			125 860,5	100,00%
99	Resurssamverkan ¹⁾	120,2		63,3		183,5	
	Totalsumma verksamhetens kostnader enl. resultaträkningen ²⁾	126 044,0				126 044,0	
	<i>Myndighetsövergripande, adm. och intern service uppdelat på: ³⁾</i>						
	Nivå 1 (113-115)	18 085,5	26,33%				
	Nivå 2 (110-112, (116-119))	7 665,7	11,16%				

1. Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

2. Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

3. Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kkl 4).

Definition av resurssamverkan:

Med offentlig resurssamordning menas att en myndighet har rätt att mot avgift helt eller delvis samordna sitt resursutnyttjande avseende varor och tjänster med en annan myndighet, kommun eller landsting (s.k. sambruk). Skriftliga avtal om samordningen bör träffas mellan de berörda parterna. Ansvarsfördelningen mellan myndigheterna bör läggas fast.

Kommentarer Tabell B

Länsstyrelsen arbetar med många olika uppdrag och de områden som läggs mest resurser på är VÄS 51 skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden, Väs 60 Lantbruk samt Väs 11 Administration och service.

C Årsarbetskrafter 2010 – 2012 ¹⁾					
Sakområden och myndighetsövergripande verksamhet	2012 årsarb	2012 årsarb	2012 årsarb	2011 årsarb	2010 årsarb
	totalt	varav kvinnor	varav män	totalt	totalt
Övrig förvaltning	3,78	2,87	0,91	5,20	6,31
Trafikföreskrifter m.m.	0,92	0,85	0,08	1,10	1,35
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10,11	8,82	1,29	9,92	9,05
Regional tillväxt	3,93	2,67	1,26	4,18	5,25
Infrastrukturplanering	1,19	0,18	1,01	0,55	0,79
Hållbar samhällsplanering och boende	6,35	3,74	2,53	6,92	7,14
Stöd till boende	1,09	0,66	0,42	1,35	1,39
Energi och klimat	0,79	0,76	0,02	0,81	0,56
Kulturmiljö	7,14	2,88	4,26	8,37	8,25
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar	3,40	0,77	2,64	3,74	3,04
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10,47	5,90	4,56	11,29	13,20
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	18,28	5,21	13,07	20,07	17,43
Prövning och tillsyn för skydd av naturen	2,30	1,14	1,16	2,34	2,42
Vattenverksamhet	5,71	3,99	1,77	5,88	6,22
Mineral- och torvfyndigheter	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Miljöfarlig verksamhet	3,19	2,27	0,92	5,31	6,87
Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,48	0,22	0,26	0,19	0,09
Förorenade områden, efterbehandling	2,37	1,86	0,51	1,42	2,58
Restaurering	0,43	0,41	0,02	0,44	0,57
Lantbruk	22,91	17,23	5,70	24,04	24,31
Rennäring m.m.(enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fiske	0,98	0,09	0,89	0,74	0,91
Skogsbruk (endast Gotlands län)					0,00
Folkhälsa	3,66	2,03	1,63	4,35	3,91
Jämställdhet	1,08	0,88	0,20	0,64	0,40
Nationella minoriteter	0,03	0,03	0,00		
Mänskliga rättigheter	0,03	0,03	0,00		
Barnperspektivet	0,00	0,00	0,00		
Integration	1,45	1,45	0,00	1,58	2,91
SUMMA PRODUKTION	112,07	66,92	45,12	120,44	124,95
Myndighetsövergripande verksamhet	14,69	9,57	5,13	13,55	13,39
Administration och intern service	13,00	8,77	4,23	13,46	13,75
SUMMA ÅRSARBETSKRAFTER EXKL RESURSSAMVERKAN	139,76	85,26	54,48	147,46	152,08
Resurssamverkan ²⁾	0,00	0,00	0,00	0,07	0,02
TOTALT ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER	139,76	85,28	54,48	147,53	152,10

¹⁾ 1 årsarbetskraft = 1 760 timmar

²⁾ Den del av årsarbetskrafterna för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhet på tvåsiffernivå

Källa: Agresso

Kommentarer Tabell C

Länsstyrelsens verksamhet varierar år från år beroende på vilka uppdrag som är aktuella. Det finns inget område som har förändrats med mer än två årsarbetskrafter. Totalt har antal årsarbetskraften minskat med 7,7. Flest antal årsarbetskrafter finns inom Skyddade områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden och Lantbruk.

Tabell D - Representation

	2012	2012	2011	2011	2010	2010
	Totalt tkr	per åa kronor	Totalt tkr	per åa kronor	Totalt tkr	per åa kronor
Intern representation (undergrupp 496 i baskontoplanen)	93	666,46	155	1 051,94	217	1 426,64
Extern representation (undergrupp 552 i baskontoplanen)	256	1 828,66	220	1 490,42	424	2 789,44

Källa: Agresso

Kommentarer Tabell D

Intern representation har minskat jämfört med föregående år. Detta har sin grund i minskad möjlighet att genomföra personalaktiviteter då utbildningar och omorganisationer tagit mycket produktionstid i anspråk (ex utbildning i klarspråk för 60 personer, chefsutveckling för funktionschefer drygt 10 halvdagar)

Ökningen av den externa representationen är huvudsak relaterat till skifte på landshövdingeposten, vilket inneburit fler middagar med externa gäster.

Tabell E - Lokaler

Lokalkostnader	2012	2011	2010
Residens			
Lokalkostnader (tkr) 103	652	626	608
Lokalyta (m ²)	672	672	672
Lokalkostnad per m ² (kr)	970	932	905
Lokaler ¹⁾			
Lokalkostnader 113	6 031	5 817	6 175
Lokalyta (m ²)	5 612	5 612	6 169
Lokalkostnad per m ² (kr)	1 075	1 037	1 001
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	43	39	41
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	40	38	41
Kontorslokaler ²⁾			
Kontorslokalyta (m ²)	5 433	5 655	5 655
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	39	38	37
SUMMA LOKALKOSTNADER	6 683	6 443	6 783

¹⁾ Med lokaler avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m.

²⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Agresso och avtal

Kommentarer Tabell E

Tabellen för lokalkostnader är justerat för år 2011 och 2010. Justeringen beror dels på att Fastighetsverket har uppdaterat ritningsunderlaget vilket har medfört en ökning med 248 kvadratmeter och dels på felaktig angiven yta för representationsdelen. Även tolkning av definitionen "lokaler" och "kontorslokaler" har påverkat justeringen av ytan för 2011 och 2010.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2012 (samtliga ärenden oavsett databas)						
A	B	C	D	E	F	G
Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	33	271	251	484	71	4
Övrig förvaltning (20-21)	146	839	148	1 058	75	0
<i>varav stiftelser (206)</i>	<i>0</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>2</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>varav allmän kameraövervakning (211)</i>	<i>10</i>	<i>61</i>	<i>16</i>	<i>75</i>	<i>12</i>	<i>0</i>
<i>varav bevakningsföretag m.m. (212)</i>	<i>4</i>	<i>163</i>	<i>58</i>	<i>225</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Trafikföreskrifter m.m. (25)	29	104	6	97	42	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	665	1 045	389	1 752	347	78
<i>varav Livsmedelskontroll (281)</i>	<i>526</i>	<i>95</i>	<i>48</i>	<i>517</i>	<i>152</i>	<i>75</i>
<i>varav Djurskydd (282)</i>	<i>123</i>	<i>822</i>	<i>269</i>	<i>1 032</i>	<i>182</i>	<i>3</i>
<i>varav Smittskydd (283)</i>	<i>3</i>	<i>31</i>	<i>6</i>	<i>35</i>	<i>5</i>	<i>0</i>
<i>varav Allmänna veterinära frågor (284)</i>	<i>10</i>	<i>54</i>	<i>44</i>	<i>105</i>	<i>3</i>	<i>0</i>
Regional tillväxt (30)	15	20	13	23	25	1
Infrastrukturplanering (34)	9	20	1	20	10	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	113	541	7	572	89	2
Stöd till boende (41)	100	396	0	421	75	0
Energi och klimat (42)	4	3	1	4	4	1
Kulturmiljö (43)	292	473	65	460	370	74
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	49	277	27	300	53	0
<i>varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>4</i>	<i>21</i>	<i>16</i>	<i>0</i>
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	101	291	42	287	147	23
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	153	82	114	125	224	43
<i>varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	94	476	6	500	76	5

Sakområde och del av sakområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden (exkl. initiativ-ärenden)	Antal initiativ-ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans (F=B+C+D-E)	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år.
Vattenverksamhet (53)	127	131	47	187	118	27
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	45	100	20	128	37	3
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	113	237	27	321	56	8
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	77	141	25	198	45	7
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	8	128	5	112	29	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	12	23	5	17	23	7
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	4	4	1	7	2	1
Restaurering (58)	12	4	4	10	10	1
Lantbruk (60)¹	584	7 451	2 207	9 680	562	76
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	418	6 928	2 200	9 305	241	55
Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0	0	0	0
Fiske (62)	21	172	18	170	41	0
Folkhälsa (70)	33	35	27	41	54	3
Jämställdhet (80)	6	14	2	19	3	1
Nationella minoriteter (81)	0	0	0	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0	0	0	0
Barnperspektivet (83)	0	0	0	0	0	0
Integration (85)	16	9	9	10	24	1
Summa	2 735	13 042	3 421	16 670	2 528	355
Varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0
Varav Miljöprövnings-delegationens ärenden	0	1	0	1	0	0

¹⁾ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Källa: Platina, Diabas

Kommentarer Tabell F

Övrig förvaltning (20-21)

Den minskning av ärenden som kan utläsas vid jämförelse med föregående år beror på koncentrationen av viss länsstyrelseverksamhet till Stockholm vid halvårsskiftet.

Tabell G – Redovisning av överklagade ärenden 2012 (samtliga ärenden oavsett databas)			
A	B	C	D
Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³
Myndighetsövergripande, administration och Intern service (10-11)	2	1	1
Övrig förvaltning (20-21)	15	3	0
varav stiftelser (206)	0	0	0
varav allmän kameraövervakning (211)	2	0	0
varav bevakningsföretag m.m. (212)	0	0	0
Trafikföreskrifter m.m. (25)	11	4	0
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (28)	12	3	1
varav Livsmedelskontroll (281)	5	0	0
varav Djurskydd (282)	7	3	1
varav Smittskydd (283)	0	0	0
varav Allmänna veterinära frågor (284)	0	0	0
Regional tillväxt (30)	0	0	0
Infrastrukturplanering (34)	0	0	0
Hållbar samhällsplanering och boende (40)	65	2	1
Stöd till boende (41)	0	0	0
Energi och klimat (42)	0	0	0
Kulturmiljö (43)	1	2	1
Skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar (45)	0	0	0
varav tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor samt uppföljning av kommunernas krishanteringssystem (456)	0	0	0
Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd (50)	38	12	6
Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden (51)	2	8	4
varav tillsyn av vattenskyddsområden (516)	0	0	0
Prövning och tillsyn för skydd av naturen (52)	13	1	1
Vattenverksamhet (53)	3	2	1
varav tillsyn av vattenverksamheten (535)	3	1	1
Mineral- och torvfyndigheter (54)	0	0	0
Miljöfarlig verksamhet (55)	29	9	4
varav tillsyn av miljöfarlig verksamhet (555)	5	2	1
Övrigt miljö och hälsoskydd (56)	0	0	0
Förorenade områden, efterbehandling (57)	0	0	0
varav tillsyn av förorenade områden och miljöriskområden (575)	0	0	0
Restaurering (58)	0	1	0

Sakområde och del av sakområde	Antal överklagade ärenden ¹	Antal överklagade ärenden som avgjorts i högre instans ²	varav antal ändrade ³
Lantbruk (60) ⁴	82	22	9
varav stöd till jordbruket enligt EG:s förordningar (601)	77	20	8
Rennäring m.m. (enbart Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län (61)	0	0	0
Fiske (62)	2	0	0
Folkhälsa (70)	0	0	0
Jämställdhet (80)	0	0	0
Nationella minoriteter (81)	0	0	0
Mänskliga rättigheter (82)	0	0	0
Barnperspektivet (83)	0	0	0
Integration (85)	0	0	0
Summa	275	70	29
Varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0
Varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	15	0	0

¹⁾ Avser ärenden som är beslutade av länsstyrelsen och överklagade till högre instans.

²⁾ Redovisa de ärenden som avgjorts i högre instans och vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2012.

³⁾ Avser ärenden som är ändrade substantiellt (t.ex. ska ändring av angivna tidpunkter ej beaktas) i förhållande till länsstyrelsens beslut.

⁴⁾ Lantbruksärenden inkl. jordbrukarstödsärenden registrerade i IAKS och Ararat.

Källa: Platina, Diabas, IAKS, Ararat

Kommentarer Tabell G

Ingen kommentar.

TABELL H HANDLÄGGNINGSTIDER					
VÄS- KOD	Beskrivning	Ärendeslag	Mål 2012 median dagar	Utfall 2012 median dagar	Utfall 2011 median dagar
Ärendegrupper med tresiffrig VÄS-kod					
202	Medborgarskap	alla	10	11	9
204	Begravningsfrågor	Ansökan om att sprida aska	10	9	10
206	Stiftelser	Alla, e-tjänster	-	-	-
206	Stiftelser	Ändringsanmälen, e-tjänster	-	-	-
206	Stiftelser	Nyregistrering, e-tjänster	-	-	-
211	Allmän kameraövervakning	Anmälan	5	13	5
211	Allmän kameraövervakning	Ansökan	90	80	85
212	Bevakningsföretag m.m.	Anmälan, e-tjänster	-	-	-
212	Bevakningsföretag m.m.	Ansökan om godkännande av personal hos auktoriserat bevakningsföretag, e-tjänster	-	-	-
218	Jakt och viltvård	Tillstånd för skydds jakt	30	8	27
282	Djurskydd	Förprovning av djurstall	90	70	98
282	Djurskydd	16 § (Tillståndsplikt för yrkesmässig djurhållning av sällskapsdjur)	120	105	103
402,404	Detaljplan, områdesbest, fastighetsplan	Prövning av antagen plan, detaljplaner m.m.	30	9	22
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	Överklagande av beslut om detaljplaner	60	29	43
403	Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	Överklagande av beslut om lovärenden samt förhandsbesked	120	106	135
431	Fornminnen	Avverkningsärenden	85	41	37
505	Överklagande av kommuns beslut enligt miljöbalken m.fl. författningar	Överklagande av kommuns beslut	120	90	71
521	Tillstånd och dispenser avseende naturskydd	Strandskyddsdispenser	50	37	43
525	Samråd enl. 12 kap 6 § miljöbalken	alla	42	33	28
551	Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. MB	Samråd o beslut om betydande miljöpåverkan	180	114	178
551	Prövning av miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. MB	Prövning vid miljöprovning delegationen	-	-	-
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	Anmälningsärenden	50	91	42
555	Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	Miljörapporter	50	113	93
562	Prövning av avfall och producentansvar	Alla	50	62	32

VÄS-KOD	Beskrivning	Ärendeslag	Mål 2012 antal dagar	Utfall 2012 måluppfyllelse %	Utfall 2011 måluppfyllelse %
602	Stöd t landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om företagsstöd	120 ¹⁾	58	71
602	Stöd t landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av företagsstöd landsbygdsutveckling	90 ¹⁾	86	91
602	Stöd t landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Ansökan om projektstöd exkl. miljöinvesteringar	120 ¹⁾	42	65
602	Stöd t landsbygdsutveckling exkl. kompetensutveckling	Utbetalning av projektstöd exkl. miljöinvesteringar	90 ¹⁾	89	92

Orsaker till eventuella större avvikelser från målsättningarna ska redovisas i kommentarer i respektive läns årsredovisning.

¹⁾ För ärenden inom stöd till landsbygdsutveckling gäller mål som överenskommits mellan Jordbruksverket och länsstyrelserna. Målet är att minst 90 % av ärendena ska avgöras inom uppsatt tid.

Källa: Platina, Diabas

Kommentarer Tabell H

403 Överklagande av kommunens beslut enligt plan- och bygglagen

Länsstyrelsens målsättning att korta handläggningstiderna för överklagade detaljplaner och överklagade bygglov har gett resultat, framförallt vad gäller detaljplaner där målet var 60 dagar och utfallet var 29 dagar.

555, 551, 535, 531

Under året har en rensning av gamla ärenden genomförts. Både på grund av bytet från Diabas till Platina och på grund av en fokuserad insats för att handlägga gamla och avstannade ärenden. Detta har främst inom 551/555 och 531/535 inneburit att en större andel riktigt gamla ärenden har avslutats under året. Detta påverkar handläggningstiderna för dessa ärendegrupper, speciellt för miljörapporter.

Nedan följer en sammanställning av för länsstyrelsen väsentliga nyckeltal som återfinns i andra tabeller i årsredovisningen.

Tabell I - Nyckeltal	2012	2011	2010
Antal inkomna och initiativärenden	16 463	17 305	13 544
Antal beslutade ärenden	16 670	17 581	11 944
Totalt antal beslutade ärenden/totalt antal inkomna och initiativärenden	1,01	1,02	0,88
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	355	576	547
Utgående ärendebalans	2 528	2 932	4 069
Årsarbetskrafter (åa)	139,76	147,53	152,10
- varav kvinnor	85,28	87,70	89,05
- varav män	54,48	59,83	63,05
Lokalkostnad per årsarbetskraft	43,15	39,43	40,60
Intern representation (tkr)	93	155	217
Extern representation (tkr)	256	220	424
Total sjukfrånvaro %	3,40	3,60	2,80
- Sjukfrånvaro kvinnor %	4,10	4,30	3,50
- Sjukfrånvaro män %	2,30	2,50	1,90
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda	8,2	8,7	12,6
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda	13,6	7,3	14,6
Andel OH-kostnad av total kostnad %	28,73%	28,83%	29,51%
Andel förvaltningsanslag av totala intäkter %	58,63%	61,05%	57,48%

För definitioner: Se info under ditt EA-stöd/LISA-nyckeltal/Beskrivning & definition av nyckeltalen.

Kommentar

I ÅR för 2011 och 2010 är beräkningarna för per personalomsättning gjorda med annan metod. I och med att länsstyrelserna enats om gemensamma nyckeltal har tidigare års siffror i ovanstående modell justerats för 2010 och 2011.

Avgiftsbelagd verksamhet (belopp angivna i tkr)									
Verksamhet	2012 intäkter	2012 kostnader	2012 netto- utfall	2012 netto- budget	2012 ackumulerat utfall	2011 intäkter	2011 kostnader	2011 Netto- utfall	2010 ackum- ulerat utfall
Offentligrättslig verksamhet									
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	189	-189	0	0	0	295	-295	0	0
Reg avgifter för jaktområden	14	-14	0	0	0	19	-19	0	0
Övrig offentligrättslig verksamhet	27	-27	0	0	0	34	-34	0	0
Uppdragsverksamhet									
Intäkter resurssamverkan	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skoglig verksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Fjällförvaltning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Övrig uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa totalt	230	-230	0	0	0	348	-348	0	0
Summa offentligrättsligt	230	-230	0	0	0	348	-348	0	0
Summa uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelning för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet i regleringsbrevet.

Kommentarer avgiftsbelagd verksamhet

Inga kommentarer

Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställningen är gjord enligt enl. 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

		2012	2011	2010	2009	2008
Låneram	beviljad	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
	utnyttjad	1 079	1 609	1 613	2 389	3 269
Kontokredit hos RGK	beviljad	4 900	4 900	4 900	4 900	4 900
	max. utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto	räntekostnader	25	35	15	27	129
	ränteintäkter	332	431	65	362	2 871
Totala avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)	mynd. disponerar	2 666	5 320	5 045	6 934	4 718
	mynd. ej disponerar	3 476	3 365	3 445	4 708	3 614
Jämförelse med beräknade avgiftsintäkter (ktogrupp 31-34, 7)enl. regleringsbrev	mynd. disponerar	160	160	45	3 619	1 539
	mynd. ej disponerar	2 976	3 460	3 460	4 591	3 700
Anslagskredit 01 05 001	beviljad	3 004	2 971	2 913	4 478	3 800
	utnyttjad	0	0	1 592	1 627	3 124
Summa utg. reservationer (anslag)		0	0	0	0	0
Summa anslagssparande 01 05 001		241	55	-1 592	-1 627	-3 124
Summa anslagssparande 19 01 001 Regionala tillväxtåtgärder		0	7	98	114	1 007
Åtaganden med stöd av reservationer och anslagssparande		66	87	179	294	440
Bemyndiganden	tilldelat	6 500	8 000	8 000	8 000	10 000
	summa åtaganden	4 478	147	4 000	4 758	5 616
Årsarbetskrafter (åa) ¹		139,8	147,5	152,1	163,4	188,1
Medelantalet anställda ¹		173	172	181,6	212	195
Driftkostnad per åa		897	827	838	842	688
Årets kapitalförändring		0	-699	-1 083	3 457	7 724
Balanserad kapitalförändring		0	9 359	10 442	4 748	-8 587

¹ Mätmetod finns dokumenterad**Ev andra kommentarer**

Inga kommentarer

Finansiell redovisning

RESULTATRÄKNING (TKR)

RESULTATRÄKNING 2012-01-01--2012-12-31	Utfall 120101- 121231	Jämförelsetal 110101- 111231	Not.
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	72 433	71 916	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2 666	5 320	2
Intäkter av bidrag	50 613	44 985	3
Finansiella intäkter	332	431	4
Summa	126 044	122 652	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-86 122	-83 952	5
Kostnader för lokaler	-7 106	-7 136	5
Övriga driftkostnader	-32 188	-30 894	5
Finansiella kostnader	-25	-35	6
Avskrivningar och nedskrivningar	-603	-635	
Summa	-126 044	-122 652	
Verksamhetsutfall	0	0	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	3 477	3 365	23
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-3 477	-3 365	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	4 027	3 318	7
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	35 174	51 891	7
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2 313	3 657	7
Upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-239	-153	17
Lämnade bidrag	-41 275	-59 412	8
Saldo	0	-699	
Årets kapitalförändring	0	-699	9

Kort analys av Resultaträkningen mellan åren 2012 och 2011

Verksamhetens intäkter

Finansieringen av verksamheten från intäkter av anslag har år 2012 ökat med 517 tkr bestående av:

Ökning från ramanslaget	1 205 tkr
Minskning från anslaget för allm. regionalpolitiska åtgärder	-688 tkr

Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har minskat med 2 654 tkr jämfört med föregående år. Det är främst intäkter från konsultuppdrag som har minskat.

Intäkter av bidrag

Intäkter av bidrag från andra myndigheter har ökat i jämförelse med föregående år. Det är främst bidrag från Havs och Vattenmyndigheten samt Jordbruksverket som har ökat.

Finansiella intäkter

Finansiella intäkter har minskat under 2012 i jämförelse med 2011. Orsaken till detta är lägre reporänta under 2012.

Verksamhetens kostnader

Personalkostnaderna har ökat under 2012 med 2 170 tkr. Främsta skälet till detta är lönerrevisionen, ökade kostnader för uppdragstagare samt ökade kostnader för utbildning av egen personal och övriga personalkostnader. Lokalkostnaderna är oförändrade jämfört med 2011. Övriga driftkostnader har ökat med 1 294 tkr. Framförallt är det konsultkostnader som har ökat.

Uppbördsverksamheten

Intäkter avseende uppbördsverksamheten är i princip oförändrade mellan 2012-2011.

Transfereringar

Lämnade bidrag har minskat jämfört med föregående år, minskningen beror främst på koncentrationen av lönegarantiärenden till vissa länsstyrelser. Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag har minskat kraftigt främst på grund av minskat bidrag från Kammarkollegiet för finansiering av lönegarantiersättningar som inte hanteras längre vid Länsstyrelsen i Södermanland. Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag har minskat av samma skäl som ovan.

BALANSRÄKNING (tillgångar)

BALANSRÄKNING (Tkr) 2012-12-31	121231	111231	Not
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	0	0	10
Summa immateriella anläggningstillgångar	0	0	
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	177	157	11
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	902	1 452	11
Summa materiella anläggningstillgångar	1 079	1 609	
Fordringar			
Kundfordringar	305	309	
Fordringar hos andra myndigheter	2 472	4 636	
Övriga fordringar	2 959	9 578	
Summa fordringar	5 736	14 523	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	1 681	1 516	12
Upplupna bidragsintäkter	2 618	2 603	12
Övriga upplupna intäkter	0	115	12
-			
Summa periodavgränsningsposter	4 299	4 234	
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15 817	15 827	13
Summa avräkning med statsverket	15 817	15 827	
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	21 517	19 167	14
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	569	616	15
Summa kassa och bank	22 086	19 783	
Summa Tillgångar	49 017	55 976	

BALANSRÄKNING (kapital och skulder)

BALANSRÄKNING (Tkr) 2012-12-31	121231	111231	Not
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	0	9 359	16
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	0	-699	9
Summa myndighetskapital	0	8 660	
Fonder			
Fonder	-102	237	17
Summa fonder	-102	237	
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	161	208	18
Övriga avsättningar	215	274	18
Summa avsättningar	376	482	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	1 079	1 609	19
Skulder till andra myndigheter	6 142	6 758	
Leverantörsskulder	5 260	3 056	
Övriga skulder	2 009	2 173	
Depositioner	569	620	
Summa skulder	15 059	14 216	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	6 316	4 874	20
Oförbrukade bidrag	27 368	27 507	20
Summa periodavgränsningsposter	33 684	32 381	
Summa Kapital och Skulder	49 017	55 976	
Ansvarsförbindelser:			
Övriga ansvarsförbindelser			
- Omvända ansvarsförbindelser (avskrivningslån)	66	87	21

Kort analys av Balansräkningen mellan åren 2012 och 2011***Immateriella och materiella anläggningstillgångar***

Anläggningstillgångarnas bokförda värde har minskat mellan 2012 och 2011. Minskningen beror på att nyanskaffningar har varit betydligt lägre än amorteringar.

Fordringar

Fordringarna har minskat kraftigt under 2012. Framförallt är det övriga fordringar som har minskat på grund av att lönegarantifordringar har tagits över av Länsstyrelsen i Stockholm. Detta har även påverkat minskningen på fordringar hos andra myndigheter.

Oförbrukade bidrag

Oförbrukade bidrag är oförändrade mellan 2012 och 2011.

ANSLAGSREDOVISNING (TKR)									
REDOVISNING MOT ANSLAG 2012-01-01--2012-12-31									
Anslag/Anslagsbeteckning	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Omdisp. anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överföringsbelopp
01 05 001 003 Länsstyrelsens (ramanslag)	55	75 394	-1495			73 954	-73 713		241
19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder (ramanslag)	7	3 120			-7	3 120	-3 120		0
SUMMA ANSLAG	62	78 514	-1 495	0	-7	77 074	-76 833		241

Not 22

Finansiella villkor**01 05 01 003 Länsstyrelsens ramanslag**

- Utöver tilldelat belopp disponerar länsstyrelsen en räntekontokredit på 4 900 tkr. Räntekontokrediterna har ej utnyttjats.
- Länsstyrelsen disponerar en låneram på 4 000 tkr. Av ramen har 1 079 tkr utnyttjats vid budgetårets slut.
- Länsstyrelsen disponerar ett anslagskredit som uppgår till 3 004 tkr. Anslagskrediterna har ej utnyttjats vid räkenskapsårets slut.
- Länsstyrelsen har enligt uppdrag 1 i regleringsbrevet lämnat utgiftsprognoser för anslaget i system Hermes enligt angivna datum.
- Enligt regleringsbrevet för 2012 skall länsstyrelsen betala 1 880 tkr av anslaget till Regionförbundet Sörmland . Av dessa medel har 1 880 tkr betalats ut med en tolfedel per månad till Regionförbundet Sörmland.
- Enligt regleringsbrevet 2012 skall länsstyrelsen betala 120 tkr till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som abonnemangsavgift för det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel.

19 01 0 01 003 Regionala tillväxtåtgärder

- Av tilldelade medel får högst 300 tkr användas för uppföljning och utvärdering. Länsstyrelsen har använt (157 tkr) av anslagsmedlen för uppföljning och utvärdering under år 2012.

Bemyndiganderedovisning (tkr)

Anslag/Anslagsbeteckning	Tilldelad bemynd.ram	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		
				2013	2014	2015
19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder	6 500	147	4 478	2 353	2 125	0

En anledning till att bemyndigandet inte har utnyttjats helt är att programperioden 2007 – 2013 avslutar och en ny planeras. Länsstyrelsen kommer att avsluta åtagandet Främja kvinnors företagande och kommer att prioritera långsiktiga projekt inom integrationsområdet.

**REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL
(TKR)**
REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL 2012-01-01--2012-12-31

Inkomst- titel	Benämning	Inkomster	Beräknat belopp enligt regl. brev 2011	Not 23
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	352	350	
2537	Miljöskyddsavgifter	2 947	2 200	
2552	Avgifter enligt avfallsförordningen	100		
2714	Sanktionsavgifter m.m.	47	160	
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	28	250	
9455	Lotteriavgifter	2	16	
	SUMMA TOTALT	3 476	2 976	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR SAMT NOTER TILL RESULTATRÄKNING, BALANSRÄKNING OCH ANSLAGSREDOVISNING

(Belopp anges i tkr om inget annat anges. Belopp inom parentes avser jämförelsebelopp från närmast förgående år.)

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Vår redovisning följer god redovisningssed enligt ESV:s föreskrifter till förordningens § 5 respektive allmänna råd till § 6 Förordningen om myndigheters bokföring (2000:606). Regeringen har beslutat att åiterrapportering ska ske enligt anvisningar som framgår under rubriken Verksamhet i avsnittet Organisationsstyrning och bilaga 2 till regleringsbrevet. Anvisningarna utgör ett undantag från bestämmelserna i 3 kap. 2 § FÅB och i vissa fall undantag från 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Vi följer de redovisnings- och värderingsprinciper som gäller för statliga myndigheter enligt Bokföringsförordningen, Anslagsförordningen, Kapitalförsörjningsförordningen och Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Bokföringsförordningens krav på löpande redovisning av fordringar och skulder samt tillgångsredovisning med utgångspunkt från anskaffningsvärdet oavsett finansieringsform tillämpas.

Fordringar och skulder hos andra statliga myndigheter särredovisas och är i tillämpliga delar avstämda med berörd myndighet i enlighet med Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter om motpartsavstämning.

Från och med 2009-01-01 tillämpar länsstyrelsen kostnadsässig anslagsavräkning avseende verksamhetens kostnader och intäkter enligt förordningsändringar.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar för förvaltningsändamål med ett anskaffningsvärde över 30 tkr exkl. moms och avsedda för stadigvarande bruk samt med en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Objekt utgörande en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till mer än 30 tkr klassificeras som anläggningstillgång. Avskrivningar av anläggningstillgångar sker linjärt. Bokfört värde för materiella anläggnings-tillgångar är redovisat utifrån anskaffningskostnad exkl. moms minskat med ackumulerade avskrivningar enligt avskrivningsplan

Från 1 januari 2009 tillämpas följande avskrivningstider för nya inventarier i enlighet med länsstyrelsernas EA föreskrifter. Länsstyrelsen tillämpar följande avskrivningstider:

Utvecklingsarbete	3 år
Dataprogram	3 år
Dataprogram, egenutvecklat	3 år
Rättigheter	3 år
Övriga immateriella anläggningstillgångar	3 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	7 år
Maskiner	4 år
Datorer och kringutrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och andra transportmedel	4 år
Övriga inventarier	5 år
Konst	Ej avskr

Avskrivning sker månadsvis från den månad tillgången tagits i bruk.

From 2009-01-01 sker all inköp av IT utrustning genom LstIT i Västra Götaland län. Äganderätten på nya IT investeringar ligger hos Länsstyrelsen i Västra Götaland län. Immateriella och materiella anläggningstillgångar samt avskrivningar på nya IT investeringar redovisas från 2009-01-01 i Västra Götaland läns balansräkning.

Brytdag

Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 4 januari 2013.

Övriga värderingsprinciper

Kundfordringar som överlämnats till kronofogdemyndigheten för indrivning respektive fordringar som bevakats i konkurs har i de flesta fall bedömts som osäkra och nedskrivits med 100 procent.

I särskild not lämnas upplysningar om beslutade men ej utbetalade bidrag avseende regionalpolitiskt stöd och stöd till jordbrukets rationalisering m.m. Inom linjen i balansräkningen har redovisats omvända ansvarsförbindelser avseende avskrivningslån.

Periodiseringsprinciper

Periodavgränsningsposter har upprättats för upplupna ränteintäkter och räntekostnader, löne- och semesterskulder, förutbetalda hyreskostnader, övriga upplupna kostnader m.m. samt upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter enligt ESV:s anvisningar.

Intäkter och kostnader överstigande 10 tkr har periodiserats i årsredovisningen.

Likvida medel/betalningar

Länsstyrelsen har två separata betalningsflöden, räntebärande samt icke räntebärande. För verksamhet inom ramanslaget och för externa medel används det räntebärande flödet. För sakanslag (transfereringsanslag), externa bidrag avseende transfereringar och inkomstitlar används det icke räntebärande flödet. I enlighet med regleringsbrevet används statsverkets checkräkning för lönegarantiersättningar.

Medel som deponerats hos Länsstyrelsen har i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev sätts in på ett separat räntekonto i Riksgäldskontoret.

Till rådsledamöter, landshövding och länsråd har under räkenskapsåret utbetalats ersättningar och andra förmåner enligt följande:

Uppgifter enligt 7 kap. 2 § i Förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) för år 2010.			
Insynråd	Skattepliktig ersättning (kr)	Bilersättning enligt schablon (kr)	Uppdrag som styrelseledamot m.m.
Ekström, Hans	4 460	740	1)
Lundh Anna-Greta	4 350	-	2)
Matsson Christina	5 800	-	3)
Gösta Reinl	5 800	1 406	4)
Kullgren Åsa	2 900	374	5)
Daniel Portnoff	4 350	500	6)
Karin Röding	1 450	-	7)
Summa	29 110	3 019	

Ledande befattningshavare vid länsstyrelsen: (tkr)

Könberg, Bo	796	-	Styrelseordförande i pensionsmyndigheten
Hagberg Liselott	261	-	
Ekelund, Kurt	893	-	
Summa	1 950	-	

1) Ekström, Hans	Länstrafiken Sörmland AB Länstrafiken Mälardalen AB Mälalab ALMI Företagspartner Stockholm Sörmland AB Sparbankstiftelsen Nya
2) Lundh, Anna-Greta	Almi Invest Östra Mellansverige AB Klövern AB Humlegården AB Södermanlands Nyheter AB
3) Mattsson, Christina	Gocken Jobs AB Voksenaasen AS Trångsviksbolaget AB
4) Reinl, Gösta	Eskilstuna Fabriksförening Service AB Swecon Baumaschinen GmbH
5) Åsa Kullgren	Ordförande i Kollektivtrafikmyndigheten i Södermanland
6) Daniel Portnoff	Förhandlingsdelegationen, Sveriges Kommuner och Landsting Länstrafiken Sörmland AB
7) Karin Röding	Västerås Science Park Etablering Västerås Södertörns högskolestyrelse Högskolan Halmstads styrelse Styrelsen för NTNU (Norges Tekniska Naturvetenskapliga universitet) Ordf i VHS styrelse t o m 2012 Insynsrådet Länsstyrelsen Västmanland

Inga framtida åtaganden om ersättningar eller förmåner har avtalats, varken med ledande befattningshavare vid länsstyrelsen eller insynrådets ledamöter.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN		<u>2012</u>	<u>2011</u>
Not 1	Intäkter av anslag		
	Verksamhetens intäkter		
	- 01 05 001 003 <i>Förvaltningsanslag Länsstyrelsen i D - län</i>	71 168	69 963
	- 19 01 001 003 <i>Regionala tillväxtåtgärder</i>	1 265	1 953
	Summa	72 433	71 916
	Uttagen semesterlöneskuld intjänad t.o.m. 20081231 avräknat enligt undantagsregeln	373	1 115
	Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	4 026	3 318
	Utgifter avseende anslag enligt anslagsredovisningen	76 832	76 349
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 15a § kapitalförsörjningsförordningen som länsstyrelsen disponerar.		
	- <i>Offentlighetsliga avgifter</i>	204	348
	- <i>Försäljning enligt 4§ avgiftsförordning</i>	2 242	4 057
	<i>Intäkter av andra ersättningar</i>	220	915
	Summa	2666	5320
	<i>Intäkter av avgifter enligt 4§ avgiftsförordning består av</i>		
	- <i>Intäkter av uthyrning</i>	458	432
	- <i>Intäkter av utbildning/konferenser</i>	78	130
	- <i>Intäkter konsultuppdrag</i>	994	3 193
	- <i>Intäkter övriga 4§ avgifter</i>	712	303
	Summa	2 242	4 058

Not 3	Intäkter av bidrag	<u>2012</u>	<u>2011</u>
	Intäkter av inomstatliga bidragsgivare		
	Naturvårdsverket	20 112	22 240
	Migrationsverket		-
	Regeringskansliet	0	12
	Socialstyrelsen	667	156
	Statens Jordbruksverk	8 001	6 406
	Riksantikvarieämbetet	1 198	1 588
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2 564	2 034
	Statens folkhälsoinstitut	1 866	2 603
	Kammarkollegiet	747	1 378
	Länsstyrelserna	4 524	3 755
	Migrationsverket	1 076	-
	Arbetsförmedlingen	1 272	878
	Boverket	277	29
	Tillväxtverket	577	70
	Verket för Näringslivsutveckling		-
	Statens Energimyndighet	1 300	1 300
	Havs och Vattenmyndigheten	5 157	1 335
	Övriga	652	1 002
	Summa	49 990	44 786
	Intäkter av utomstatliga bidragsgivare		
	Regionförbundet Sörmland	554	-
	Landstinget	-	25
	Sörmlands kommuner	69	26
	Kiladalens Vattenvårdsförbund	-	148
	Summa	623	199
	Total summa	50 613	44 985
Not 4	Finansiella intäkter – förvaltningsverksamheten		
	Ränteintäkter i Riksgälden	327	424
	Övriga finansiella intäkter	5	7
	Summa	332	431

Not 5 Verksamhetens kostnader	<u>2012</u>	<u>2011</u>
* Personalkostnader, varav	-86 122	-83 952
- lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter m.m. (S-kod 4111, 4112, 4115, 4116, 4118, 4119)	-58 350	-56 782
* Lokalkostnader	-7 106	-7 136
* Övriga driftkostnader	-32 188	-30 894
<i>Övriga driftkostnader består av nedanstående poster:</i>		
<i>Inköp av varor</i>	-2 315	-1 916
<i>Köp av tjänster</i>	-27 578	-25 953
<i>Offentligrättsliga avgifter</i>	-558	-684
<i>Realisationsförluster</i>	-	-
<i>Reparationer och underhåll</i>	-100	-201
<i>Resor, representation, information etc.</i>	-1637	-2140
Not 6 Finansiella kostnader		
Räntekostnader avseende lån i Riksgälden	-23	-32
Räntekostnader leverantörsskulder m.m.	-2	-3
Summa	-25	-35
Not 7 Transfereringar		
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		
- 01 05 001 003 Rampost Länsstyrelsen i D-län	2 172	2 158
- 19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder	1 855	1 160
Summa	4 027	3 318
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		
- Regeringskansliet	58	1 980
- Fiskeriverket	0	25
- Socialstyrelsen	3 967	5 724
- Kammarkollegiet	11 759	29 102
<i>varav lönegarantiersättningar</i>	<i>11 179</i>	<i>28 625</i>
- Statens Naturvårdsverk	7 248	11 404
- Konsumentverket	0	20
- Statens Folkhälsoinstitut	1 108	3 175
- Tillväxtverket	151	176
- Länsstyrelserna	0	285
- Post och telestyrelsen	2 333	0
- Havs och vattenmyndigheten	8 550	0
Summa	35 174	51 891

Not 7 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	<u>2012</u>	<u>2011</u>
- Älgvårdsfonden	354	313
- lönegaranti (utdelning från konkursgäldenärer)	1 670	3 344
- övriga utomstatliga bidrag	289	-
Summa	2 313	3 657
Not 8 Lämnade bidrag		
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-16 676	-19 107
Lämnade bidrag till övriga, samt vissa förluster och periodiseringar	-24 599	-40 305
Summa Lämnade bidrag	-41 275	-59 412
Inom verksamhetsområden		
Lönegarantiersättningar	-12 849	-32 669
Regional projektsamverkan	-2 082	-1 076
Miljömål	-474	-1 275
Jakt och viltvård	-415	-1 574
Förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön	-8 566	-6 636
Fördelning av statsbidrag	-4 871	-8 736
Efterbehandling förorenade områden	-2 480	-1 542
Allmänt och övergripande inom folkhälsa	-205	-2 134
Allmänt och övergripande inom regionaltillväxt	-1 891	-1 864
Stöd till lantbruksutvecklingsåtgärder	-2 333	-
Förvaltning skötsel skyddade områden	-1 161	-323
Övriga verksamhetsområden	-3 948	-1 583
Summa	-41 275	-59 412
Not 9 Årets kapitalförändring enligt resultaträkning		
Årets kapitalförändring består av resultat i avgiftsfinansierad verksamhet samt bidragsfinansierad verksamhet		
	-	
Lönegarantiersättningar		-699
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>	-	
- Älgjaksområden	-	-
- Djurskyddsavgifter	-	-
Total summa	-	-699

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN

	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Not 10 Immateriella anläggningstillgångar		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Anskaffningsvärde – IB	2 347	2 347
Årets anskaffningar	-	-
Årets avskrivningar	-	-12
Ackumulerade avskrivningar	-2 347	-2 335
Bokfört värde: Immateriella anläggningstillgångar	0	0
Not 11 Materiella anläggningstillgångar		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Anskaffningsvärde – IB	326	301
Årets anskaffningar	73	25
Årets avyttringar	-	-
Korrigerig av tidigare års avskrivningar	-	-
Årets avskrivningar	-53	-42
Ackumulerade avskrivningar	-169	-127
Bokfört värde: Förbättringsutgifter på annans fastighet	177	157
Maskiner, inventarier, installationer mm		
Anskaffningsvärde – IB	8 681	8 065
Årets anskaffningar	-	616
Årets avyttringar	-	-
Korrigerig av tidigare års avskrivningar	-	-
Årets avskrivningar	-550	-582
Ackumulerade avskrivningar	-7 229	-6 647
Bokfört värde: Maskiner, inventarier, installationer mm	902	1 452
Bokfört värde: Materiella anläggningstillgångar	1 079	1 609
Avskrivning sker månadsvis.		
Not 12 Periodavgränsningsposter		
Periodavgränsningsposter		
Förutbetalda hyreskostnader, inomstatliga	1 384	1 331
Förutbetalda hyreskostnader, utomstatliga	100	96
Övriga förutbetalda kostnader		
- inomstatliga	-	-
- utomstatliga	197	89
Summa	1 681	1 516

Not 12 Periodavgränsningsposter	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Upplupna bidragsintäkter		
- varav Arbetsmarknadsverket	29	-
- varav Statens Jordbruksverk, UID program	2 269	1 533
- varav Naturvårdsverket	-	800
- varav Länsstyrelserna	-	21
- varav Riksantikvarieämbetet	11	-
- varav Konsumentverket	202	-
- varav Boverket	-	-
- varav Kammarkollegiet	107	249
- varav Regionförbundet		
Summa	2 618	2 603
Övriga upplupna intäkter	0	115
Summa totalt periodavgränsningsposter	4 299	4 234
Not 13 Avräkning med statsverket		
Uppbörd		
Ingående balans (-)	-1 767	-2 745
Redovisat mot inkomstitel (-)	-3 477	-3 365
Uppbördsmedel som betalas till icke räntebärande flöde (+)	2 424	4 343
<i>Fordringar/skulder avseende uppbörd</i>	-2 820	-1 767
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-	226
- Redovisat mot anslag (+)	3 120	3 113
- Medel hänförliga till transfereringar mm. som betalas till icke räntebärande flöde (-)	-3 120	-3 339
<i>Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde</i>	-	-
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-55	1 592
- Redovisat mot anslag (+)	73 713	73 237
- Anslagsmedel som tillförs räntekonto (-)	-73 899	-74 884
- Återbetalning av anslagsmedel (+)	-	-
<i>Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	-241	-55
Avräkning med statsverket		
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	1 472	2 587
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-373	-1 115
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>	1 099	1 472

Not 13 Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	<u>2012</u>	<u>2011</u>
<i>Ingående balans</i>	16 177	11 760
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	40 339	70 896
Utbetalningar icke räntebärande flöde (-)	-39 433	-65 475
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+ -)	696	-1 004
Saldo	17 779	16 177
Belopp under utredning	-	-
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>	16 177	16 177
Summa fordran avräkning med statsverket	15 817	15 827
Not 14 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		
Räntekonto i Riksgälden	21 517	19 167
Summa behållning	21 517	19 167
Not 15 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	569	616
Summa behållning	569	616
Not 16 Balanserad kapitalförändring		
Balanserad kapitalförändring består av resultat i avgiftsfinansierad verksamhet samt bidragsfinansierad verksamhet		
Balanserad kapitalförändring	0	9 359
Summa	0	9 359
Varav		
Lönegarantiersättningar	0	9 359
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet</i>		
- Registrering älgjaktssområden	-	-
- Djurskyddsavgifter	-	-
Totalt summa	0	9 359

Balanserad kapitalförändring har under 2012 justerats med 9 359 tkr efter slutreglering av balansposter avseende verksamhetsövergång av lönegaranti.

Not 17 Fonder	<u>2012</u>	<u>2011</u>
Älgvårdsfonden		
IB 2012	237	84
Intäkter		
- fällavgifter	354	313
Summa	591	397
Kostnader		
- arvoden m.m. länsvaltnämnd	-578	-
- bidrag Kammarkollegiet	0	-52
- bidrag övriga	-15	-8
- administrationskostnad	-100	-100
Summa	-693	-160
Total summa	-102	237

Upplösning av fond 339 tkr.

Not 18 Avsättningar för pensioner (delpension)

Avsättningar för pensioner (delpension)

Ingående avsättning	208	172
Årets pensionskostnad	229	239
Årets pensionsutbetalningar	-276	-203
Utgående avsättning	161	208

Övriga avsättningar

Kompetensutvecklingsmedel

Ingående avsättning	271	144
Avsatta kompetensutvecklingsmedel	170	171
Upplösning av kompetensutvecklingsmedel	-226	-41
Utgående avsättning	215	274

Summa avsättningar	376	482
---------------------------	------------	------------

Not 19 Lån Riksgäldskontoret (RGK)

Länsstyrelsen disponerar en låneram på 4 000 tkr i RGK för investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål.

IB lån RGK per 2012-01-01	1 609	1 613
Lån 2012	73	641
Amorteringar	-603	-645
UB lån RGK per 2012-12-31	1 079	1 609

Not 20 Periodavgränsningsposter**2012 2011**

Upplupna kostnader		
Upplupna löner, arvoden inkl social avg	620	169
Upplupna semesterlöner inkl social avg	5 170	3 960
Övriga upplupna kostnader	526	745
Summa upplupna kostnader	6316	4874
Oförbrukade bidrag		
<i>Inomstatliga</i>		
Post och Telestyrelsen	9 153	11 486
Naturvårdsverket	4 917	9 122
Socialstyrelsen	1 396	2 641
Statens folkhälsoinstitut	1 134	2 138
Kammarkollegiet	569	812
Havs och vattenmyndigheten	1 815	362
Länsstyrelserna	4 433	125
Övriga	1 070	757
<i>Utomstatliga</i>		
Kommuner, landsting m.fl.	2 881	64
Summa	27 368	27 507
Summa totalt periodavgränsningsposter	33 684	32 381

Not 21 Uppgifter inom linjen*Omvända ansvarsförbindelser*

Glesbygdssöd, landsbygdssöd		
IB 2012	87	179
Avskrivning	-21	-92
<i>Utbetalda lån</i>	-	-
Summa	66	87

Vår bedömning är att det troligtvis inte kommer att bli aktuellt med någon återbetalning från ansvarsförbindelserna.

NOTER TILL ANSLAGSREDOVISNINGEN**Not 22 Anvisade medel**

Anslag som får disponeras av länsstyrelsen framgår av regleringsbrev för 2012. Länsstyrelsen har bemyndigande att disponera vissa anslag för utgifter under kommande budgetår.

01 05 001 003 Länsstyrelsens ramanslag

Länsstyrelsen hade vid räkenskapsårets slut ett anslagssparande på 241 tkr. Länsstyrelsen har enligt angivna datum i uppdrag 1 i regleringsbrevet lämnat utgiftsprognoser för anslaget i system Hermes. Enligt regleringsbrevet för 2012 skall länsstyrelsen betala 1 880 tkr av anslaget till Regionförbundet Sörmland. Dessa medel har betalats ut med en tolfedel per månad.

19 01 001 003 Regionala tillväxtåtgärder

Länsstyrelsen hade vid räkenskapsårets slut ingen anslagssparande.

Not 22 Redovisning av Länsstyrelsens ramanslag (01 05 001 003) TKR

	Nummer	Belopp	Omdisponerat
Regeringsbeslut IV:11 Regleringsbrev	S2011/10876/VS	75 394	
Regeringsbeslut IV: 8	S2012/3869/SFÖ		-1 787
Regeringsbeslut IV: 4	S2012/4515/SAM (delvis)	-	292
Regeringsbeslut IV: 5	S2012/8011/SFÖ	-	-
Regeringsbeslut	S2012/8011/SFÖ		
Summa		75 394	-1 495

Anslag	Anslags- kredit	Kredit räntekonto	Låneram	Uppföljning/ Utvärdering	Utveckl ings eller landsby gdslån	Bemyndigande
01 05 001 003	3 004	4 900	4 000			
Länsstyrelsens rampost						
- varav utnyttjat	-	-	1 079			
19 01 001 003			-	-	300	
	312					6 500
Regionala tillväxtåtgärder						
- varav utnyttjat		-	-	300		
	-					4 478

Not 23 Inkomstitel – Intäkterna ökat något bå 2012 – 2011

Den väsentligaste posten 2012 utgörs av miljöskyddsavgifter 2 974 tkr.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Nyköping den 21 februari 2013

Liselott Hagberg
Landshövding

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län